

శ్రీ

హోమియోపతి గృహవైద్యము

*60 Chief Homœo Medicines and
15 External Medicines*

(With Characteristic Symptoms)

రంభకర్త:

డాక్టరు నారపరాజు కోదండరామయ్య, H. M. B.

9319

చెన్నపురి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్సువారిచే

ప్రకటితము.

1941

All Rights Reserved.

PRINTED BY
V. VENKATESWARA SASTRULU
OF V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
AT THE 'VAVILLA' PRESS
MADRAS—1942.

PREFACE.

I have gone through a good portion of this little book. It is very well written in easy understandable language. The drugs have been carefully selected and all the important ones have been included in the book. The repertory at the end might well have been fuller but even as it is, it enables one to pick out the necessary drugs. All the drugs included in this book can be had for a few rupees. With this book in hand every householder can at least till the doctor is available select an effective remedy.

Madras. }
23-3-42. }

B. SOMAYYA.

సారూప్య ష ధ ప్రశంస

పాతకమహాశయులారా! మీరు హోమియోపతి వైద్యమునుగూర్చి వినియేయుందురు. ఈవైద్యవిధానమును జర్మనీ దేశస్థుడగు శామ్యుయల్ హానిమాన్ కనిపెట్టెను. ఇందలి మందులు కారము చేదు వగరు కషాయములు కావు. తియ్యనివి. లోగడ నొకసారి రుచిచూచియున్నచో పసిపిల్లలు మందు సీసాను చూచినవెంటనే బారలుచాపి పరుగిడివచ్చి మందును యివ్వమని పోరుపెట్టుదురు. తీయదనమువలన పిల్లల నాకర్షించుట యొక్కటేకాదు. తరుణబాధల నివారించును. తీవ్రమగు వాపులను హరించును. రక్తస్రావములను కట్టించును. కంతులను కరగించును. వ్రణములను మాన్పును. అనువంశికవ్యాధులను, సాంక్రామికవ్యాధులను దూరముననే నిలుపును. వ్యాధి పరిమితిదినములు తగ్గించును. ఇట్టి అద్భుతగుణములు చూచియే అన్యవైద్యవిధానముల నారితేరిన పెక్కండువైద్యులు సహితము హోమియోపతివైద్యులుగా మారిరి. ఈమందులు నిరపాయకరమైనవి. వ్యాధిని మొదలంట రూపుమాపునవి.

ఈయౌషధములు కుక్కలపైనను గుఱ్ఱములపైనను ఎలుకలపైనను వాడిచూచి గుణముగ్రహించి మానవులపై ప్రయోగముచేయునవి కావు. కుందేలు నాభిని తినును. మాన

వుడు తినగలడా?. ఏపర్వతగుహయందో దాగియున్న ఏమహా
మహాడో యెవరికో యొకసారిమందిచ్చి వ్యాధి నిర్మూలంప
జేసెననియు మీరునువాడిన మేలుచేయుననియు గొప్పగా
చెప్పెడి యోగములునుగావు. నల్లమందునో పాషాణమునో
క్షైవ్రానో నరములకు ధాతువులకు రక్తమునకు బలమిచ్చునని
గ్రహించి వానిరుచి వాసనలను కప్పిపుచ్చుటకు మరికొన్ని
తీయనివియు సుగంధయుతమగునవియు ద్రవ్యములను పైవా
నితోజేర్చి ఆర్పించునట్లు పెద్దపెద్దపేర్లతో బజారునందు విక్ర
యింపబడు పేటెంటుమందులవలె శరీరతత్వమును నరముల
పటుత్వమును జీర్ణకోశబలమును నాశనముచేయునవి కావు.
ఆరోగ్యవంతులపై నొక్కొక్కద్రవ్యమును లేక మూలికను
వాడి ఎద్దానివలన యేలక్షణములుపుట్టునో గమనించి అట్టి
లక్షణములచే బాధపడుచుండువానికి దానిని సూక్ష్మపరిమాణ
ములో వాడిన వ్యాధితగ్గునని గ్రహించిరి. నాభి వకవెయ్యి
మందికి ఆరోగ్యవంతులుగా యున్నవారికి యిచ్చిరనుకొనుడు.
వారందరికిని జ్వరము, చలి, అతిదాహము, ఆదుర్దా, విశ్రాంతి
లేమి, ఎఱ్ఱనివాపు, చావుభయము యిట్టిలక్షణములు బయలు
దేరును. పైవెయ్యిమందిలోను ఒకేరకముగా (Common)
యేయేలక్షణములు కనుబడుచున్నవో వానిని వ్రాసుకొని
యిట్టిలక్షణములు కలబాధలు ఆవస్తువువలన నిర్మూలంపబడునని
సారూప్యోపధవస్తుగుణాదీపికను రచించిరి. జ్వరము, చలి, అతి
దాహము, ఆదుర్దా, విశ్రాంతిలేమి, చావుభయము యిట్టిలక్ష

ణము లన్నిటితోగాని కొన్నింటితోగాని బాధపడుచున్న వానిని చూచినవెంటనే వాని కీవ్యాధిలక్షణములు యేకాకాణమువల్ల వచ్చినను, (గాలిమార్పుగాని, ఆహారముమార్పుగాని, అజీర్తివల్లగాని) యేయితరవ్యాధిలో వచ్చినను, (జ్వరముగాని, అజీర్తిగాని, దగ్గుగాని, పడిశముగాని, ప్రమేహముగాని, మేహవాతపు నొప్పులుగాని) ఎకోనైట్ ను సరియైన పవరులో వాడవలెను. పవరును, మందుపరిమాణమునుగూర్చి యీగ్రంథములో ఉపక్రమణికయందు వ్రాసితిని. ఇట్టిపద్ధతి ప్రపంచమున యుత్తమవైద్యమని పేర్వడియున్న ఆయుర్వేదవైద్యమునందును కలదు. వేడి, ఒడలంతయు విరుగగొట్టినట్లు నొప్పులు, తలభారము మొదలగు లక్షణములతో బాధపడుచుండువానికి మిరియాలకల్కమును యిత్తురు. ఈకల్కమునే యారోగ్యముగా నున్నవానికి యిచ్చుచో వేడి, ఒడలంతయు విరుగగొట్టినట్లు నొప్పులు తలభారము కల్గుచున్నది. దీనికే వస్తుగుణ రోగగుణసామ్యత యనియు సారూప్యతయనియు పల్కుదురు. కనుక రోగనామముకొరకును, రోగకారణముకొరకును కాలమును వృధనేయక రోగలక్షణములకు సారూప్యలక్షణములు గలమందును యీసారూప్యషధగృహవైద్యమున గమనించి యవసరసమయమున వాడి ఫలితము పొందుడు.

బజారున విక్రయించు పేటెంటుమందులకు మీధనమును వ్రయపర్చకుడు. మెగ్నీషియా, ముసాంబరము, నేపాళము, ఎప్పంసాట్టు, గ్రేపాడరు, సునాముఖి, జాలప్ పాడరు,

కాల్ మెల్ మొదలగువానిని వాడి మీశరీరమును పాడుచేసు
కొనకుడు.— ఒకవిరేచనబద్ధకము గలవానికి కొంతనేపాశమో
సునాముఖియో కలిసినమందును (యితరవైద్యులు) వాడుదురు.
వానికి పెక్కుమార్లు విరేచనము నీళ్ల గానగును. అందేమియు
సందేహములేదు కాని విరేచనములగుటకు అతని కాలేయము
నుండి వైత్యరసమును, పొట్టనుండి జాతరరసమును, ప్రేవుల
నుండి ఆంత్రరసమును, మిక్కుటముగ ఖర్చుపడును. ఇట్లు
ఖర్చుపడినరసములు మరల పూర్తియగుటకు కొన్నిదినములు
పట్టును. ఈసమయమున సామాన్యముగ మనము తినుయాహార
మును తీసుకుందుమా సక్రమముగా జీర్ణమగుటకు కావలసినరస
ములు తరుగుపడి యున్నందున అజీర్తి యేర్పడును. విరేచన
మును సక్రమముగా వెడలించుటకు తగిన ద్రవపదార్థము తరుగు
పడియుండుటచే విరేచనబద్ధకము లోగడకంటె రెట్టింపుగా
నేర్పడును. ఇట్లు తరుచుగావాడుటచే జీర్ణకోశమేపాడగును.

ఒకనికి విరేచనబద్ధకముగా నున్న నక్కువామికా, లైకో
పోడియం, బ్రయోనియా, ఎల్యూమినా, సిల్వీషియా, ఓపియం,
మెర్క్యూరియస్, హైడ్రాస్టీస్ మొదలగువాని ప్రత్యేకలక్ష
ణములను గుర్తునకు తెచ్చుకొని యేమందు యందు హరించిన
మలబద్ధకచిహ్నములు వానికిగలవో గమనించి ఒక్కమోతాదు
వాడుచో చక్కగా కాలవిరేచన మగును. నక్కువామికా
వాడదగినవాడు విరేచనమునకు పడేపడే వెళ్లును. విరేచనము
తినికితినికి యగును, అనుమానరహితముగా కాదు. లైకో

పోడియం రోగికి విరేచనము పల్చగానుండియు కష్టముమీద
వెడలును. అపానవాయువులు విస్తారము వెడలును. బ్రయో
నియారోగికి విరేచనమునకు వెళ్లవలెనని తొందరయే కలుగదు.
మలము గట్టిగ ఉండలవలె నల్లగ వెడలును. ఈతడు
దాహము పుచ్చుకొనినపుడు విస్తారముగా పుచ్చుకొనును.
ఎల్యూమినారోగి సన్నముగా యెండుకొనియుండును. మలము
ఉండలుగా ఎండుకొనియుండును. సిలీషియా వాడవలసిన
వానికి మలము వెడలుచు కొంతభాగము మాత్రము వెడలి
కొంత నిలచిపోయి మరల లోపలికిపోవును. ఓపియం రోగి
మలము గొట్టెపెంటికలవలె నల్లగానుండి వెక్కుదినముల కొక
సారి యగును. ఈవిధముగా లక్షణములననుసరించి మందు
వాడిన చక్కని పనిచేయును.

ఈమందులు యింజక్షన్లకంటె వడిగా పనిచేయును.

(Light is not more nicely adjusted to the eye nor
sound to the ear than Aconite to circulation
Belladonna to the brain and congestion generally,
Phosphorus to the lungs, and Pulsatilla to the
stomach and bronchial tubes. J. Laurie. M. D.)

రక్తప్రసరణమునకు ఎకోనైట్, మెదడువ్యాధులకు వాపులకు
బెల్లాడోనా, ఊపిరితిత్తులకు ఫాస్ఫరస్, జఠరమునకు శ్వాసనాళ
ములకు పల్పటిల్లాయును సంబంధము కలిగియున్నట్లు—కంటికి
వెలుతురునకును- చెవికి శబ్దమునకునుగూడ గ్రహించుటలో
సంతసంబంధము లేదట

ఈసందర్భమున నొకవిషయము తెలుపవలసియున్నది. ఎకోనైట్ రక్తప్రసరణముపై పనిచేయునని వ్రాసిరిగదా. రక్త ప్రసరణమునకు ఎకోనైట్ ఒక్కటేమందనియు యితర మందులు లేవనియు కాదు. ఫెరంమెటాలికం, పై నా, ఆర్సెనికం మొదలగు పెక్కుమందులు కలవు. ఒకానొకరిోగమునకు యిదేమందని నిర్ణయింప వీలులేదు. కాని ఒకానొక ప్రత్యేక లక్షణమునకు ఫలానామందని మాత్రము నిర్ణయింపబడి యున్నది. దగ్గు అనువ్యాధినిగూర్చి విచారితము. దీనికి వాడ దగుమందులు—ఎకోనైట్, బెల్లడోనా, హయోశ్యామన్, కాలీబైక్రోమికం, ఇపెకాక్, ఫాస్ఫరస్, బ్రయోనియా, సల్ఫరు, నక్సువామికా మొదలగునవి. ఒకవైద్యశేఖరుడు దగ్గుపై వాడదగుమందులను లక్షణములతో సక్రమముగా వ్రాయుచు ఇపెకాక్ కఫహరి యని వ్రాసిరి. కొందరువైద్యులు ఇపెకాక్ కఫహరియని వ్రాసిరిగదా యని యేలక్షణములతో నుండుదగ్గునకై నను వాడుచు ప్రయోజనమును పొందకుండిరి. ఎడతెగనివోకరింత, వాంతులతో కూడియున్నదగ్గును తగ్గించుటకు ఇపెకాక్ కఫహరియని వ్రాసిరిగాని అన్నిరకములగు దగ్గులను తగ్గించుటలో ముఖ్యమైనది యనికాదు. ఇట్టిప్రత్యేక లక్షణములను గ్రహింపలేక కొందరువైద్యులు దగ్గుచే బాధపడువానికి ఉదయము శీతోఫలాదిచూర్ణమును మధ్యాహ్నము ఇపెకాక్ ను సాయంత్రము పగడభస్తమును వాడుచుండుటయు, చలిజ్వరమునకు ఉదయము శీతాంకుశరసము మధ్యాహ్నము

ఆర్యేనికంఆల్బం, సాయంత్రము అర్క లేక అమృతారిష్ట, రాత్రిసమయమున చైనా యిట్లు కలగలపులుగా వైద్యములు చేయుచు రోగమును మహోపద్రవస్థితికి తెచ్చుచున్నారు. ఎల్లో పతిమందుల మధ్య వీనిని పెక్కుండు వాడుచున్నారు. ఇట్లు వాడుచుండు ఆఘనులు తమరోగులకు వ్యాధి నివారణ కానందున హోమియోపతి-వైద్యము పసిపిల్లలకు మాత్రము పనిచేయునని కొందరును, సుకుమారులకే పనిచేయునని కొందరును, శీతలదేశవాసులకు ఉష్ణకారము తిననివారికి పచిచేయునని కొందరును, యిట్లు పెక్కురకముల పల్కుచు యీవైద్యమునకు కళంకము గలిగించుచున్నారు. కాని అగ్నిని, భాగ్యవంతుడైనను బీదవాడైనను వెద్దయైనను పిన్నయైనను స్త్రీయేని పురుషుడేని అంటుకొనిన తనవెచ్చదనమును చూపునట్లు రోగికి గల లక్షణములతో సారూప్యలక్షణములు గలమందును వాడుటచే రోగము తప్పక నివారింపబడును. ఆరెంటిసారూప్యత కుదురువరకు రోగము కుదరదు. ఈవిషయమును పెక్కుమార్లు వ్రాయుచుంటిని. ఏలనన, ఈవిషయము మీమనస్సులో నాటుకొనునట్లు చేయవలె ననియే.

లోకములో నన్ని వ్యాధులను నయముచేయుమందని యొకటి యుండదు. అట్టిదియున్నదని యెవరైన పొక్కిన నది బూటకమనియే నమ్ముడు. మానవ ప్రకృతులు భిన్నములు. అటులనే వస్తువులగుణములందును భిన్నత్వము గలదు. “పొట్లకు

పొరుగుగిట్టదు. కాకరకు కంపుగిట్టదు.” అనినట్లు మనుష్యులలో కూడా యీరకమువా రున్నారు. ఒకడు వంటరిగా యేమూలనో కూర్చుండును ఒకచెట్టు యేవృక్షములు లేనితావున యొంటరిగా వెరుగును. ఒకడు తన్నితరులు తాకిన సహింప లేడు. ఒకచెట్టు యితరులస్పర్శతగులగనే తనపత్రములను ముడుచుకొనును. వీటిని తెలిసికొని హోమి యోపతిశాస్త్రజ్ఞులు వస్తుగుణములను విచిత్రలక్షణములతో వస్తుగుణదీపికయందు వ్రాసియున్నారు. ఒకడు 102, 103 డిగ్రీలజ్వరము, దాహము, మంట వీనిచే బాధపడుచుండును. ఇట్టివానికి వేడికాపడము, వెచ్చనిప్రదేశము, వేడిపదార్థములవలన వ్యాధిఉపశమనము కనుపించును. ఇతడు ఆర్సెనిక్ ఆల్బుమిన్ గి ఒకనిశరీరము చల్లగా నీటికుండవలె నున్నది. మంటలతోకూడిన బాధలును కలవు. ఇతనికి చల్లదనమువల్ల నుపశమనము కనుపించుచున్నది. ఇతడు లెడంరోగి మాదిరికి ఈవైరెండురకముల లక్షణములను వ్రాసి తీని. వీరివ్యాధియందు విచిత్రతలేదా. అట్టివిచిత్రలక్షణములను వైద్యుడు శ్రద్ధగా గమనింపవలెను.

రోగికి మందు నిర్ణయించునపుడు వై నవేర్కొనబడిన విషయములేగాక బాధలు ఉద్రేకించునయమును ఉపశమించు సమయమును కనిపెట్టి అవేలక్షణములు తాను రోగి కివ్వదలచు కున్న మందుయందుండునట్లు ప్రధానముగా చూడవలెను—

మనదేశము కడుబీదస్థితికి వచ్చినది. వృత్తులా సన్నగిలు చున్నవి సంపాదనలా తగ్గినవి. పెద్దలు సంపాదించిన ఆస్తులా

హెచ్చులకుపోవుటచే తరిగినవి. విరుద్ధాహారములు, విరుద్ధ చేష్టలు,మలినచిత్తము వీటివలన ఆరోగ్యమా ప్రతివారికిని తరుగైనది. డాక్టర్లబిల్లులూ హెచ్చుచున్నవి. ఇట్టిమనకు యీహామి యోపతివైద్యము దయాస్వరూపుడగు భగవంతునిచే హాని మాకా ద్వారా వెల్లడిచేయబడెను. మందులూ కొద్దివెలకే లభింప గలవు. కొంచెము శ్రద్ధవహించి లక్షణానుగుణముగ మందును వాడుచో వ్యాధులనుండి తప్పించుకొనవచ్చును.

బొడ్డుగానున్నవానిని చూచి వాతరోగియనియు ప్రొడ్డు గ్రుంకగనే వాతకాలమనియు అర్థములేని వ్యర్థపుమాటల పల్కుచు గ్రహణిరోగికి నల్లమందు కలిసినమందులను కుప్పించి వాడి మత్తుగల్గ, కొంచెము దేహముచెమర్చిన శీతలస్థితికి వచ్చుచున్నదని గ్రహణిలో ఆంత్రములందు పుండుపడునని గ్రహింపులేక గరళముకలిసిన సింహప్రతిపాలనాది మందుల వాడుచు అనేకవంశాంకురములను యమధర్మరాజు పట్టణమున పాతకాపులుగా జేర్చు వైద్యులసంబంధము తొలగించుకొనుడు. నే నిటులవ్రాయుటలో ఆయుర్వేదమునుగూర్చి దూషించుటకై కాదు. ఆయుర్వేదము మహాసముద్రమువలె అంతులేనిది. దానిని చక్కగ చదువక, మూలసూత్రములైనను గ్రహింపక మోటువైద్యము చేయువారినిగూర్చి హెచ్చరించితిని—

మీకు యీగ్రంథమున ముఖ్యముగా దోచు పది మందులనే ముందుతెచ్చుకొని వానిని వాడిచూడుడు. వాని

ఫలితమును చూచి మరల పదితెచ్చి వాడుడు. క్రమముగా వస్తుగుణమంతయు మీకు మనస్సున నాటుకొని మీరే చక్కని వైద్యులుగా తయారు కాగలరు.

మందులసంఖ్య యింకను తక్కువగానుండి వైద్య సౌకర్యము వలయునన్న నాచేరచింపబడిన జర్నసీ నవీనచికిత్స లోని మందులను వాడుకొనుడు.

ఈహామియోపతి గృహవైద్యములోని చికిత్సాభాగ ముకంటె మొదటిరెండుభాగములను, కొంచెము శ్రద్ధగ గమనించగోరెద. చికిత్సాభాగము చదువ శక్తిగల గృహిణీమణులు కూడ వైద్యావసరసమయమున మందును వాడుకొనగలుగునట్లు సులభముగ వ్రాసినని తలచుచున్నాడను—

ఇట్లు,

డాక్టరు: నారపరాజు కోదండరామయ్య,

హెచ్. యం. బి.

విషయ సూచిక.

విషయము.

పుట.

ఉపక్రమణిక	1
ఈ పుస్తకములోని సాంకేతికములు	10

1 వ భాగము—వస్తుగుణదీపిక.

1. Acid Nitric ఆసిడ్ నైట్రిక్	11
2. Acid Phos ఆసిడ్ ఫాస్	12
3. Aconite ఎకోనైట్	13
4. Antimonium Crudum అంటిమోనియం క్రూడం	14
5. Antimonium Tart అంటిమోనియం టార్ట్రు	16
6. Apis ఆపిస్	17
7. Argentum Nitricum అర్జెంటం నైట్రికం	18
8. Arnica ఆర్నికా	19
9. Arsenic Album ఆర్సెనిక్ ఆల్బం	20
10. Aurum met అరం మెట్	21
11. Baptisia బాప్టిసియా	23
12. Belladonna బెల్లాడోనా	24
13. Bryonia బ్రయోనియా	25
14. Cactus కేక్టస్	27
15. Calcareo Carb కార్బోనేట్ కార్బు	28
16. Cantharis కేంథారిస్	29
17. Carbo Veg కార్బో వెజ్	30

విషయము.

పుట.

18. Caulophyllum కాలోఫైలం	31
19. Causticum కాస్టికం	32
20. Chamomilla కెమోమిల్లా	33
21. Chelidonium చెలిడోనియం	34
22. China చైనా	35
23. Cicuta Virosa సిక్యూటా విరోసా	36
24. Cimicifuga Racemosa సిమిసిఫ్యుగా రెసిమోసా	37
25. Cina సినా	38
26. Cocculus కాక్కులస్	39
27. Colocynthis కోలోసింధిస్	40
28. Cuprum Met కుప్రం మెట్	41
29. Digitalis డిజిటాలిస్	42
30. Drosera డ్రోసెరా	43
31. Dulcamara దల్కమరా	44
32. Eupatorium Perf యూపటోరియం పెర్ఫ	„
33. Ferrum Met ఫెరం మెట్	45
34. Gelsemium జెల్సీమియం	46
35. Hemamelis హెమామెలిస్	48
36. Hepar Sulph హెపార్ సల్ఫు	49
37. Hyosyamus హయోక్యమస్	50
38. Ignatia ఇగ్నేషియా	51
39. Iodium అయోడియం	52
40. Ipecacuanha ఇపెకాక్	54
41. Iris ver ఐరిస్ వెర్	55

విషయము.

పుట.

42. Kali Bichromicum కాలీ బైక్రోమికం	...	56
43. Lachesis లెకెసిస్	...	57
44. Lycopodium లైకోపోడియం	...	58
45. Mercurius మెర్క్యూరియస్	...	60
46. Natrum Mur నేట్రం మూరు	...	61
47. Nux Vomica నక్సు వామికా	...	63
48. Opium ఓపియం	...	65
49. Phosphorus ఫాస్ఫరస్	...	66
50. Podophyllum పోడోఫైలం	...	67
51. Pulsatilla పల్సటిల్లా	...	69
52. Rhus Tox రూస్టాక్సు	...	70
53. Sanguinaria శాంగ్వినేరియా	...	71
54. Secale సెకేలే	...	72
55. Sepia సేపియా	...	74
56. Silicea సైలీషియా	...	75
57. Spigelia స్పిగీలియా	...	76
58. Sulphur సల్ఫరు	...	77
59. Thuja తూజా	...	79
60. Veratrum Album విరేట్రం ఆల్బం	...	81

ద్వితీయ భాగమునకు కొన్ని ముఖ్యసూచనలు:— 83

2 వ భాగము—చికిత్స.

1. Abdomen పొట్టికడుపు	...	84
2. Abortion గర్భస్రావము	...	85

విషయము.

పుట.

3. Abscess and Boils గడ్డలు, కురుపులు	...	86
4. Acne or Pimples మొటిమలు	...	"
5. Albuminuria మూత్రమున శ్వేతధాతువు పోవుట...		87
6. Alcoholism మద్యపానముచే కల్గిదోషములు	...	"
7. Amenorrhoea ఋతువు ఆగిపోవుట	...	"
8. Anaemia రక్తక్షీణము	...	"
9. Angina Pectoris హృదయము బిగింపు	...	88
10. Aphthae—Sore mouth నోటిపూత-పుండు	...	"
11. Apoplexy రుద్రవాతము	...	89
12. Appendicitis ఆంత్రసంబంధపు వాపు	...	90
13. Appetite—loss of ఆకలి తరుగుట	...	"
14. Asthma ఉబ్బసము	...	91
15. Back-ache నడుమునొప్పి	...	92
16. Barbers'-Itch మంగలక త్తిదోషము	...	"
17. Biliousness వైశ్యము	...	"
18. Bites and Stings of Insects పురుగులకాట్టు, కుట్టు		93
19. Bladder మూత్రపుసంచి	...	"
20. Bleeding రక్తస్రావము	...	"
21. Blood-Pressure రక్తపుపోటు	...	94
22. Bones ఎముకలు	...	95
23. Breast Abscess చనుకుదురు	...	"
24. Bronchitis ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించి గాలిగొట్టములు వాచుట		"
25. Bruises గాయములు	...	"
26. Bunions పాయుట	...	96

విషయము.	పుట.
27. Burns కాల్పులు Scalds బొబ్బలు	96
28. Chancre కొరుకు	"
29. Chicken-Pox ఆటలమ్మ	"
30. Cholera కలరా (వాంతిదేది)	97
31. Chorea అవయవములు స్థిరత లేకపోవుట (నర్తనరోగము)	"
32. Cold and Catarrh జలుబు, హడిసెము ...	98
33. Colic-శూల	"
34. Constipation మలబద్ధకము	99
35. Consumption క్షయ	100
36. Convulsions and Cramps ఈడ్పులు, కొంకర్లు	102
37. Cough దగ్గు	103
38. Croup కింకవాయిదగ్గు	104
39. Deafness చెవుడు	"
40. Debility నీరసము	"
41. Dentition దంతములు పచ్చుట	"
42. Diabetis అతిమూత్రము	105
43. Diarrhoea అతిసారము	"
44. Diphtheria కంఠరోహిణి	106
45. Dropsy నంజు	"
46. Dysentery గ్రహణి	107
47. Dysmenorrhoea ఋతుశూల	108
48. Dyspepsia and Indigestion అగ్నిమాంద్యము అజీర్ణము	
49. Ear-diseases కర్ణరోగములు	110
50. Enuresis నిద్రలో మూత్రము విడుచుట ...	111

విషయము.

51. Enteritis ప్రేవులు వాపుచే పనిచేయకపోవుట	...	111
52. Epilepsy మూర్ఛ	...	„
53. Epistaxis ముక్కువెంట రక్తము కారుట	...	„
54. Erysipelas సర్పి	...	112
55. Eye Diseases నేత్రవ్యాధులు	...	„
56. Fainting సొమ్మసిల్లుట	...	113
57. Feet పాదములు	...	„
58. Fevers జ్వరములు	...	114
1. Simple fever సాధారణజ్వరము		„
2. Intermittent or Malarial fever విరామజ్వరము		
లేక మన్యపుజ్వరము	...	„
3. Black fever నల్లజ్వరము	...	116
4. Puerperal-Fever సూతికాజ్వరము	...	„
5. Typhoid సన్నిపాతజ్వరము	...	„
5. B. సంధిలక్షణములు	...	117
6. Yellow fever పచ్చజ్వరము	...	118
59. Fistula భగందరము	...	„
60. Flatulance పొట్ట ఊబ్బరము	...	„
61. Gonorrhoea ప్రమేహము (పూయ ప్రమేహము)	...	„
62. Gravel మూత్రములో రాళ్లు	...	119
63. Grippe-Influenza విషపడినెము	...	„
64. Gum-boil చిగురువాపు	...	120
65. Headache తలనొప్పి	...	„
66. Heart-burn గుండెలో మంట	...	121

విషయ:	పుట.
67. Hernia ఒరిబీజము	122
68. Herpes Zost చంకతాళి	"
69. Hiccough ఎక్కిళ్లు	"
70. Hoarseness గొంతు బొంగురు	"
71. Hysteria అపస్తాసము	"
72. Impotence నపుంసకత్వము	124
73. Influenza విషపడిసెము	"
74. Itch గజ్జి	"
75. Jaundice కామిల	125
76. Leucorrhoea కుషుమ	"
77. Liver Diseases కాలేయవ్యాధులు	"
78. Lock-jaw హనుగ్రహవాతము	"
79. Lumbago కటివాతము	"
80. Malarial Fever మనస్యపుజ్వరము	126
81. Murasmus చిక్కిపోవుట	"
82. Masturbation స్తుప్తిమైథునము	"
83. Measles పొంగు	127
84. Mental-affections మనోదోషములు	"
85. Nose-bleeding ముక్కువెంట రక్తము కారుట	128
86. Mumps గవదబిళ్లు	"
87. Neuralgia నరముల నొప్పలు	129
88. Neurasthenia నరములపటుత్వము తగ్గుట	"
89. Night-sweats రాత్రి చెమటలు	130
90. Obesity శరీరము స్థూలమగుట	"

విషయము,	పుట.
91. Paralysis పక్షవాతము	130
a. Paraplegia వైభాగముగాని క్రిందిభాగముగాని పక్ష వాతము చెందుట	,,
b. Hemi-plegia ఒకవైపు పక్షవాతం ...	131
c. Paralysis of muscles కండరముల పక్షవాతము Paralysis of eyelids కనురెప్పల పక్షవాతము	,,
d. Facial paralysis ముఖసంబంధమగు పక్షవాతము	,,
e. Trembling-Paralysis వణకుతోకూడిన పక్షవాతము	,,
92. Peritonitis భిన్నాంత్రోదరము	,,
93. Piles మొలలు	132
94. Pneumonia శ్లేష్మజ్వరము	133
95. Polipus ముక్కులో దుర్భాసము పెరుగుట ...	,,
96. Pregnancy and labour గర్భిణి-ప్రసవము ...	134
a. గర్భిణి	,,
b. ప్రసవము	,,
c. మావి వెడలక పోవుట	135
d. పాలుపడుటకు	136
97. Prolapsus పొడుచుకవచ్చుట	,,
98. Puerperal Fever సూలికాజ్వరము... ..	,,
99. Rheumatism మేహవాతపు నొప్పులు	,,
100. Ring-worm తామర	138
101. Sciatica కటిస్నాయువాతము	,,
102. Skin-diseases చర్మవ్యాధులు	,,
103. Sleeplessness నిద్రపట్టకపోవుట	139

విషయము.

పుట.

104. Small-pox, Chicken Pox etc పెద్దమ్మవారు, ఆటలమ్మ		
మొదలగునవి	...	139
105. Somnambulism నిద్రనుండి హఠాత్తుగ లేచి తెలియక		
పరుగెత్తుట	...	140
106. Sore-throat గొంతుపుండు	...	"
107. Spermatorrhoea ఇంద్రియనష్టము	...	141
108. Stammering నత్తి (మధ్యవచ్చినది)...	...	142
109. Sterility పంధ్యత్వము	...	"
110. Sunstroke పడచెబ్బ	...	"
111. Synovitis మోకాలివాపు	...	"
112. Syphilis సవామేహము	...	143
113. St Vitus Dance నర్తనరోగము	...	144
114. Tetanus ; Lock-Jaw ధనుర్వాతము, హనుగ్రహవాతము		"
115. Tonsillitis కంఠగ్రంథులవాపు	...	145
116. Tooth-ache పంటిపోటు	...	"
117. Typhoid సన్ని పాతజ్వరము	...	146
118. Urinary Diseases మూత్రవ్యాధులు	...	"
a. Acute-albuminaria మూత్రమున శ్వేతధాతువు పోవుట		"
b. Chronic-Albuminaria or Brights Disease		"
c. Inflammation of Kidneys మూత్రపిండములవాపు		147
d. Inflammation of the Bladder మూత్రపుసంచివాపు		"
e. Diabetes అతిమూత్రము	...	"
119. Vaccination - bad effects of టీకాలువేయుటవలన		
దుర్ఘణములు	...	149

విషయము.	పుట.
120. Vertigo కలతిరుగుట	149
121. Vision చూపు	,,
122. Vomitings and Morning Sickness వాంతులు, వేవిట్ల ,,	
123. Warts అనికాయలు	150
124. Whitlow and Felon నోరుచుట్టు, కణుపుజెడ్డు...	,,
125. Whooping-cough కోరింతదగ్గు	151
126. Women-diseases స్త్రీలవ్యాధులు	,,
a. Chlorosis లోకాక రక్తక్షీణం	,,
b. Dysmenorrhoea ఋతుశూల	152
c. Leucorrhoea కుసుమ	153
d. Menorrhoea అధికఋతుస్రావము	154
e. Menses-Retarded ఋతువు ఆగిపోవుట	155
127. Worms పురుగులు (విరేచనమువెంట పడుట)	156
128. Wry-neck మెడబిగింపు	,,
129. Yawnings ఆవలింతలు	,,
130. Yellow Fever పచ్చజ్వరము	,,

3 వ భాగము—ముఖ్యవిషయములు.

Psora సోరాదోషము	157
Sycosis సైకోసిస్	158
Syphilis సిఫిలిస్	159
కుడియవయవములపై పనిచేయుమందులు	,,
ఎడమవైపు పనిచేయునవి ..	,,
Times of fevers జ్వరము తగులు కాలములు	160
Sight దృష్టి	,,

విషయము.

పుట.

Longsight దూరపువస్తువులు మాత్రము కనబడుట	160
Shortsight దగ్గరవస్తువులు మాత్రము కనబడుట ...	161

Pulse-beat నాడిచలనము.

బలము గలిగి నిండుగా నుండునవి	161
ఎగురుచుండునాడి	„
వణుకుచుండునాడి	„
జంటదెబ్బలు	„
లుప్తనాడి	„
ఆగి ఆగి కొట్టుకొనునట్టినాడి	„
విషమనాడి	162
వేగముగలనాడి	„
నాడిమృదువు, అణచబడుట	„
కఠినమగునాడి	„
క్షీణమై చంచలమై దారమువలె నుండునాడి	163
వ్యాధినిరోధక ఔషధములు	„
వస్తుదోషములకు విరుగుళ్లు	„

పై కివాడుమందులు—(మదరు టింఛర్లు.)

1. Amyl-Nitrosam ఎమిల్ నైట్రోసం	164
2. Apis ఎపిస్	„
3. Arnica ఆర్నికా	165
4. Belladonna బెల్లడోనా	„
5. Bellis-Perennis బెల్లీస్ పెరిన్నిసు	„
6. Badiaga బేడియాగా	166

విషయము.			పుట.
7. Bryonia బ్రయోనియా	166
8. Calendula కేలెండ్యులా	"
9. Camphor కేంఫర్	"
10. Euphrasia యూఫ్రేషియా	167
11. Hydrastis హైడ్రాస్టిస్	"
12. Iodium అయోడియం	"
13. Plantago ప్లాంటాగ్	"
14. Rhus-Tox రూప్టాక్సు	168
15. Thuja తూజా	"
Liniments లినిమెంట్లు	"
ఆర్నికా	"
బ్రయోనియా	"
రూప్టాక్సు	"
కోనియం	"
నక్సువామికా	"
ఎకోనైట్	"
బెల్లడోనా	"
జెల్స్మియం	"
క్రైసరోబీనం	"
హెమామిలిన్	"

తప్పొప్పులపట్టిక

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
12	9	బెల్ గ్రాఫ్,	బెల్, గ్రాఫ్,
17	1	రూన్	రూస్టా
18	3	విడం	లెడం
20	9	రూన్	రూస్టా
23	21	రూన్	రూస్టా
26	15	రూన్	రూస్టా
26	16	రూన్	రూస్టా
28	7	పూనరపాట్ట	శరీరము చిక్కి తల పెద్దదిగా కను
29	10	విడుచు	విడుచువారి
31	2	ఫాన్ రూమెక్సు,	ఫాన్, రూమెక్సు,
32	19	ఫాన్ నకువాం,	ఫాన్, నక్కువాం
34	3	జెల్సురియం.	జెల్సు, రియం.
38	10	ఇగ్నేషియా,	ఇగ్నేషియా,
39	16	నెట్రికం	నైట్రికం
40	16	మెర్క్యురియం	మెర్క్యు, ?
48	4	అది	ఇది
	15	ఎలోన్ ఆర్మికా	ఎలోన్, ఆర్మికా
	16	పల్పు సెబీనా	పల్పు, సెబీనా.
50	1	హయాక్వామన్.	హయాక్వామన్.
52	19	వెడిగనుండు,	వేడిగనుండును,
54	5	Ipecacuanha	Ipecacuanha
55	4	బెల్, బ్రై,	బెల్, (?)
59	11	Coeulus	Coculus
66	11	ఆదుర్దా	ఆదుర్దాతో
67	13	ఆసిడ్ ఫాన్	ఆసిడ్ ఫాన్
83	5	Est	Edn
86	10	హరించును	పుట్టించును.

పుట.	పంక్తి.	తప్ప.	ఒప్పు.
94	12	నల్లని	నల్లనిరక్తము
96	17	కారాలియం	కొరాలియం
97	4	గంటి	గంజి
100	15	ఫెరంమెట్ స్ట్రేనం,	ఫెరంమెట్, స్ట్రేనం,
102	4	పొడిదగ్గులా	పొడిదగ్గు, లాకాక
110	9	వేడికానుండి	వేడిగానుండి
112	2	ఎడమభాగములయందు	(ఎడమభాగములయందు)
117	15	శెల్ఫీమియా బట్టలిప్పివేయుట,	శెల్ఫీమియం బట్టలువిప్పివేయుట.
119	9	Grave	Gravel
133	4	హిల్.	హిప్.
142	2	ఆసిడ్ ఒకరిక్	ఆసిడ్ పిక్రిక్
148	1	ఎటిక్	ఎనెటిక్
	3	కొడెయిడం	కొడెయినం
156	9	యామ్ములన్	యామ్ములన్
158	1	గాగ	గాగల
159	3	ఏర్పడుట,	ఏర్పడును.
	17	ఎసఫిటిలా,	ఎసఫిటిడా, [రుస్. 3 గం
160	3	లెకెసిన్, 3 గం	లెకెసిన్, 1-2 గం. మధ్య. ఆ
161	9	సల్ఫు.	సల్ఫు.
165	1	(1—1)	(1 : 1)
166	11	(1—10)	(1 : 10)
	12	(1—4)	(1 : 4)
167	9	(1—10)	(1 : 10)
		(1—4)	(1 : 4)
	20	పుష్పి, పంటినోష్పి,	పుష్పి పంటినోష్పి

శ్రీ రస్తు.

హోమియోపతి గృహవైద్యము

ఉ ప క్ర మ ణి క.

చంద్రకౌముదులంబలె జంట నిలిచి
ప్రాణికోటికి నొషధప్రతతి నిచ్చి
హాయి గూర్చెడి ప్రకృతిచైతన్యములను
తల్లిదండ్రుల నేవెంటు ధర్మనిరతి.

చైతన్యశక్తియొక్క పరమాణువు శరీరమున బ్రవేశించి
చైతన్యము కలిగించుచుండును. ఈపరమాణువునే జీవమనియు,
ప్రాణమనియు పలుకుచున్నారు.

శరీరమందలి చైతన్యపరమాణువుయొక్క మార్పువలన
కనుపించు అస్వాభావికలక్షణములే రోగము.

1. విరుద్ధాహారవిరుద్ధచేష్టలవలన శరీరమున అన్యపదార్థము పేరుకొనును. అట్టిదానిని వెలువరించుటకు చైతన్యశక్తి ప్రయత్నించును. అట్టిప్రయత్నముచేయుటలో కొన్ని మార్పులు చెందును. ఈమార్పునే ఆత్మరక్షణకు చేయుపోరాట మందురు (Resistance Power). చైతన్యశక్తి చేయు ప్రయత్నమును వైద్యుడు కనిపెట్టి దానికి తోడుపడవలెను. కాని ఆమలములను బహిర్గతముచేయక కప్పిపుచ్చుచో నయ్యవి శాఖాగతములై దుస్సాధ్యము లగువ్యాధులు కల్గును. (శమనచికిత్సవలన

ఫలితము లివియే. Allopathy.) రోగము కుదుర్చుటలో చైతన్య శక్తి చేయు ప్రయత్నములను చక్కగ గమనించి యట్టిపనినే చేయగలమందుల నిచ్చి అన్యపదార్థవిమోచనము త్వరితముగ జరుగునట్లు చేయుటయే సాయపడుట. వస్త్రీ (ఎనిమా), విరేచనము, వమనము, స్నేహము (ఒడలుపట్టించుట), స్వేదము (చెమటపోయించుట) ఈపంచకర్మములు దేహాంతర్గతమలములు వెడలించుటకు ఆయుర్వేదమున చెప్పబడియున్నవి.

2. ఏయేమందులు ఎట్టి ఆస్వాభావిక (లేక విచిత్ర) లక్షణములయందు వాడదగినవియు జర్తనీదేశస్థుడైన డా॥ శామ్మ్యుయల్ హేసిమాన్ స్వయముగా కనుగొని వెలిబుచ్చెను. ఈయన వైద్యసిద్ధాంతమును సారూప్యషధసిద్ధాంతమందురు (Law of similars). మన పూర్వములు ఆయుర్వేదవైద్యమున. “ఉష్ణం ఉష్ణేన శీతలం” అను సూత్రముతో నీసారూప్యషధచికిత్సను పేర్కొనియే యుండిరి.

ఆరోగ్యవంతునకు ఏమందును ప్రయోగించిన ఏ విచిత్రలక్షణములుగల రోగము జనించునో ఆలక్షణములు కలరోగికి దానినే వాడి వ్యాధిని తొలగించుటయే సారూప్యషధ సిద్ధాంతము. (రోగిలక్షణములు మందులక్షణములు ఒకటిగానుండుట.)

రోగ హేతువులవలన కల్గురోగలక్షణముల బలముకంటె మందులయందుండు రోగోత్పత్తిశక్తి ప్రబలమైనది.

స్వల్పమోతాదులు వెంటవెంట వాడుటవలన శరీరమున రోగోత్పత్తి కాబడును. సహజముగ శరీరమున జనించురోగ

బలముకంటె అదేరోగలక్షణములను పుట్టించు మందుశక్తివలన కలుగురోగలక్షణములు బలము హెచ్చుకలవి గనుక కొద్ది బలముగల శరీరజనితరోగచిహ్నములను త్రోసివేసి మందు లక్షణములు ఆక్రమించుకొనును. కాని ఔషధరోగశక్తి శరీర మున స్థిరముగా నిలచియుండక కొద్దికాలమునకే తగ్గిపోవును. అప్పుడు చైతన్యశక్తికి చురుకు గల్గి తన ప్రతీకారశక్తి (Reaction) వలన యథాస్థితిని చెందును. దీనినే రోగవిముక్తి యందురు.

హోమియోపతివైద్యునకు రోగనామములతో నెంత మాత్రము నిమిత్తము లేదు. ఆయుర్వేదమున సహితము వాత పిత్తశ్లేష్మములు స్థానాశ్రయభేదమునుబట్టి నామములు వ్యవహరింపబడును. ఉ:—శ్లేష్మ ముక్కునుండి వెడలిన జలుబనియు, గుదమునుండి వెడలిన గ్రహణియనియు, కర్ణమునుండి వెడలిన చీమనియు పిలువబడును. అయినచో చికిత్సాభాగమున రోగ నామము లేల చెప్పబడు నందురేమో. లోకములో వ్యవహరింపబడు యొకానొక వ్యాధియందు వాడదగు విచిత్రలక్షణములుకల మందులన్నియు ఒకచోట వ్రాయుటకు సౌకర్యముగా నుండుటకుమాత్రమే వ్యాధినామములు లిఖింపబడును. ఇంతియేగాక హోమియోపతివైద్యపుస్తకములోని ఎకొనైట్ వగైరా వస్తుగుణములు వ్రాసిన వన్నియు ఈలక్షణములుగల రోగము అని చెప్పట కడుసమంజసము.

పొట్ట గాలిచే నిండియుండుట, తలపై పెండుకలు తాకినను నొప్పికల్గట, అతిఆకలి, లోతునబడినకన్నులు, చలి వచ్చుటకుముందువెనుకల దాహము, జ్వరము రోజుమార్చి

రోజువచ్చుట యీ లక్షణములు కలరోగిని చూపి యితడే రోగి యని ప్రశ్నించిన హామియోపతివైద్యులు చైనారోగి యందురే కాని మన్యపుజ్వరరోగి యని చెప్పురు.

వైద్యుడు మందును నిర్ణయించుకొనుటకు రోగిచెప్పు లక్షణముల గుర్తించుకొనవలెను.

1. మనోలక్షణములు, ఆకలిదప్పికలు, వ్యాధికారణములు ఉద్రేకఉపశమనములు. (Subjective symptoms)

2. శరీరఉష్ణము, నాడి, శ్వాస, నాలుక, ముఖము, చర్మము, శబ్దము, విరేచనము, మూత్రము వీనిని వైద్యుడు పరీక్షించి (objective symptoms) ఈరెండువిధములగు లక్షణములకును సరిపోలేడు లక్షణములు కలమందును నిర్ణయించుకొనవలెను.

రోగి లక్షణములన్నియు నొకేమందునం దుండుట తటస్థింపనిచో మిక్కుటముగ బాధపెట్టుచున్నట్టియు రోగి నొక్కిచెప్పునట్టియు ప్రమాదకరముగా తోచునట్టియు లక్షణములను గైకొని మందును నిర్ణయించి వాడవలెను.

హామియోపతిమందులను రెంటిని కల్పిగాని ఒకదాని వెనుకనొకటి మార్చిగాని వాడరాదు. కాని హానిమాన్మహాశయడే యవసరమునుబట్టి మేహవాతపునొప్పులలో బ్రయోనియా రూస్తాక్సులను, డా॥ ఇ. బి. నాష్ మైకములో హయోశ్యామస్, రూస్తాక్సులను రోజున కొకటివంతున మార్చియు, డా॥ లారీ రక్తపుగడ్డలలో మెర్క్యూరియస్, బెల్లడోనాలను, చలిజ్వరములో ఇపెకాక్, ఆర్సెనికములను పూటకొకటి వంతున మార్చియు, డా॥ ముల్లరు ప్రసవవేదనలో ఆర్నికా,

బ్రయోనియా, రూప్తాక్సులను 5, 10 నిమిషముల కొకటి వంతున మార్చియు, గజ్జికి కేంథారిస్, సల్ఫరు, తూజాలను దినమున కొకటివంతున మార్చియు వాడినట్లు తెలియుచున్నది. వీనిని నేనును వాడి చూచితిని. వాడుకలోనున్న మరికొన్నిటిని వ్రాసియుంటిని. దీనికై నిరసింపకుడు.

ఒకమందు వాడుటచే కొన్ని లక్షణములు తగ్గి యింకను కొన్ని లక్షణములు నిలచియున్న దానికి తగుమందును నిర్ణయించుకొని వాడవలెను. (వాడుటలో యీపుస్తకములో వస్తుగుణ భాగమున వ్రాయబడిన సహచరులు మొ॥ నవి గమనించునది.)

ఒకమందు రోగలక్షణము లన్నిటికి సరిపడియుండియు రోగికి కొద్ది ప్రయోజనమే కలిగించి యూరకున్నచో నేనీ గ్రంథము చివర పొందుపరచిన రీతిని రోగితత్వము కనుగొని తత్వానుగుణముగా పనిచేయుమందును మధ్యమధ్య తగునంత విరామముతో వాడి మొదటిమందును మరల వాడిన చక్కగ పనిచేయును.

ఇతరమందులు తిని శరీరము మరింత వ్యాధిగ్రస్తమై ఘోషియోపతిమందు నేవింపవలెనని వచ్చినవారికి ముందు విరుగుడుమందు వాడవలెను.

ఒకమందు వాడుటచే రోగోద్రేకమై మరల తగ్గకున్నచో అది సరియైనమందు కాదని యెరింగి దానికి విరుగుడుమందు వాడవలెను.

ఏమందిచ్చిన ఆమందులక్షణములు వచ్చుచున్నను రోగోద్రేకము దినదినమునకు హెచ్చుచు రోగి ఊణించుచున్నను ఆరోగము కుదరదని తలంచవలెను.

రోగము మహోద్రేకములో నున్నప్పుడు (ప్రాణాపాయము కల్లుసమయమున తప్ప) మండివ్వరాదు.

ఒకసారి మందు వాడుటచే సుగుణము కనుపించినచో ఆమందు చేయుపని ఆగిపోయినదని తోచువరకు అదేమందును గాని మరొకమందునుగాని వాడరాదు. అటుల వాడుచో రోగము కుదురకపోవుటయేగాక ప్రమాదము కూడ సంభవించును.

పొటెన్సీ—తరుణవ్యాధులలో తక్కువ పొటెన్సీలును (3, 6, 12, 30) దీర్ఘవ్యాధులలో హెచ్చు పొటెన్సీలును (60, 200, 1000 మొ||) ప్రమాదకరమగు తరుణవ్యాధులలో హెచ్చు పొటెన్సీలును వాడవలెను.

తక్కువ పొటెన్సీవలన రోగోద్రేకము కల్లును. కనుక తరుణవ్యాధులందు కూడ హెచ్చు పొటెన్సీలే గుణకరములని కొందరిమతము.

ఒక పొటెన్సీ వాడునపుడు రోగోద్రేకము కల్గిన ఆయుద్రేకము తగ్గువరకు మరల వేరొక పొటెన్సీగాని దానినిగాని వాడరాదు. ఉద్రేకము శుభకూచకము—ఉద్రేకము తగ్గుటతో వ్యాధియు తగ్గును.

1, 2, 3, 6, పొటెన్సీలు 5, 10, 15, 30 నిమిషముల కొకసారియును అవసరమునుబట్టియు, 12 ను రోజుకు 3, 4 సార్లును, 30 ని దినమునకు 2 సార్లును, 200 ను మూడుదినముల కొకమారును, 1000 ని వారమున కొకతూరియును, అంతకుపై మందులు నెల, మూడునెలలు, ఆరునెలల కొకపర్యాయమును వాడవలెను

ఒక పొటెన్సీ వాడుటచే కొంత సుగుణము కలిగించి ఆగినచో వైపవరును వాడవలెను.

(క్రింది పొటెన్సీ వాడుచో కలిగిన సుగుణము కూడ చెడును.)

హెచ్చు పొటెన్సీలు సాధారణముగా రోగోద్రేకము కలిగింపవు.

హెచ్చు పొటెన్సీలు వాడునపుడు మధ్య వ్యవధి తగినంత హెచ్చుగ నుండవలెను, గాన వ్యవధికాలమున ప్లాసిబో (వట్టిపాలపంచదారమాత్రలు) మాత్రలు రోగియొక్క సంతృప్తికొరకు వాడవలెను.

రోగలక్షణములను తక్కువపొటెన్సీ బయటికి తెచ్చును.

(నోరు పుక్కిలించి కడిగి మందు చప్పరించి నేవించవలెను.)

మోతాదు.

	మాత్రలు.	టించరు.	పొడుము.
పెద్దలు	2 మాత్రలు	1 చుక్క	1 గ్రెయిను
పిన్నలు	1 మాత్ర	$\frac{1}{2}$ చుక్క	$\frac{1}{2}$ „
పసివారు	$\frac{1}{2}$ మాత్ర	$\frac{1}{4}$ చుక్క	$\frac{1}{4}$ „

1 మాత్రగాని చుక్కగాని భాగములు చేయవలసినచో ఒక $\frac{1}{2}$ ఔన్సు శుభ్రమగు నీటిలో దానిని కరిగించి కావలసినన్ని భాగములుగా ఆనీటిని వాడుకొనవచ్చును.

మందులు ఉంచవలసినపద్ధతి—మందులకు హారతికర్పూరము, ఇంగువ, ఉల్లి మొదలగువాసనలు ఎప్పుడు తగులనివ్వరాదు. ఎక్కువ వేడిగ నుండుచోటను మిక్కిలి చెమ్మగనుండు

చోటను ఉంచరాదు. ఎండగాని మనము విడుచు గాలిగాని మందులకు తగులనివ్వరాదు వాసనవేయు కొయ్యలతోచేయ బడిన పెట్టెలలో పెట్టరాదు. ఒకమందు వాడినసీసా, మరొక మందునకు మరొక పాటెన్నీ మందునకు పనికిరాదు. సీసాను శుభ్రపరిచి వాడవలెను.

పథ్యము.—

యదన్నం ద్వేష్టి యదపి ప్రార్థయేతావిరోధితు,
తత్తత్త్యజ్ఞ సమశ్చంశ్చ తాతా వృద్ధిక్షయా జయేత్. 1
కుర్వతే హి రుచిం దోషా విపరీతసమానయోః,
వృద్ధాః క్షీణాశ్చ భూయిష్ఠం లక్షయం చ బుధాస్తు న. 2

1. రోగి ద్వేషించునాహారమును విడిచిపుచ్చి రోగికోరు నట్టి ఆహారములలో శరీరమునకు విరుద్ధముకాని పదార్థములను భుజించుచు దోషముల వృద్ధిక్షయములవలన కలిగిన వికారము లను తగ్గించుకొనవలెను.

2. వాతవృద్ధియందు వాతహారములగు స్నిగ్ధ, అమ్ల, మధుర రసపదార్థములయందు కోరిక గల్గును. పిత్తవృద్ధియందు పిత్తహారములగు శీత, మధుర, రూక్ష, తిక్త, కషాయ పదార్థములయందు దిచ్ఛ కల్గును. శ్లేష్మవృద్ధియందు శ్లేష్మహారములగు రూక్ష, అమ్ల, కటు, తిక్త రసపదార్థములయందు వాంఛ కల్గును. వాతక్షయమున వాతవృద్ధిచేయు రూక్ష, కషాయ, రసపదార్థములయందును పిత్తక్షీణమున పిత్తమును పెంచు అమ్ల లవణపదార్థములయందును శ్లేష్మము క్షీణించిన స్నిగ్ధ, అమ్ల, లవణరస పదార్థములయందును విశేషముగ ప్రీతిని కలుగ జేయును. కనుక వైద్యుడు రోగియొక్క కోరికలను గమనించి

దోషములకును, రోగికోరు పదార్థములకును కలసంబంధమును విచారించి పథ్యనిర్ణయము చేయవలెను.

దోషగతులు విచిత్రము లగుటవలన ఒకానొకప్పుడు వాతాదిదోషములు క్షీణించియున్నను ఇంకను క్షీణింపజేయు విరుద్ధవస్తువులయందు కోరిక గల్గును. ఇటులనే దోషవృద్ధియందు కూడ ఇంకను వృద్ధిపరుచు సమానగుణద్రవ్యములయందు కోరిక జనించును. కాన వైద్యుడు జాగరూకుడై దోష వికారములు శాంతింపజేయవలెను. కనుకనే తరుచుగా అను అర్థమిచ్చుపదమును సూత్రమున చేర్చబడియుండెను.

వాతాదిదోషములకును, ఈ వైద్యసిద్ధాంతమునకును సంబంధమేమి? పథ్యనిర్ణయమున వాతాదిదోషము లేల చెప్పబడియె నని సందేహింపకుడు. ఈవైద్యము విచిత్ర, ప్రత్యేక లక్షణములమీద ఆధారపడియున్నను, వాతాదిదోషములును సోరా, పైకోసిస్, సిప్లిస్ తత్వములును, విచిత్ర లక్షణములును సమన్వయముచేసుకొని పథ్యము నిర్ణయించుకొన దలచువారి యొక్క సౌకర్యార్థమై వ్రాసితిని. అటుల సమన్వయముచేసి నిర్ణయింపజాలనివారు కారము మొదలగు విదాహిపదార్థములను, ఉల్లి యింగువ మొ॥ ఉగ్రగంధిపదార్థములను, కర్పూరము చందనము పుష్పసారము మొదలగు పరిమళ లేపములను, సారా కాఫీ నల్లమందు పొగాకు గంజాయి మొ॥ మాదక ద్రవ్యములను నిషేధించి, రోగియిష్టప్రకారము రోగితత్వమునకు లోగడ సరిపడి సుఖమును కల్పించునవియు, సులభముగా జీర్ణమగుచు పుష్టినివ్వగలపదార్థములను గైకొనవలెను.

ఈ పుస్తకములోని సాంకేతికములు.

<రోగఉద్రేకసమయమును తెలుపు గుర్తు.

>రోగఉపశమన సమయమును తెలుపు గుర్తు.

పో—ఈమందుయొక్క లక్షణములకు సరిపోలునట్టి పెక్కులక్షణములు గల యితరమందులు.

స—సహచరి అనగా ఒకమందుయొక్క గుణములకు రోగలక్షణములన్నియు చాలనపుడు వాడుమందునకు విరుగుడు కాకుండా ముందువెనుకల వాడుటచే రోగము మాన్పుటకు తోడుపడుమందు.

అ—అనుచరి అనగా ఒకమందు వాడుకవలన కొన్ని లక్షణములు తగ్గి మిగతాలక్షణములపై పనిచేయుటకు వెనుక వాడినమందు సుగుణములను చెరువక పనిచేయుమందు.

వి—విరుగుడు మందులు.

మొ|| మొదలగునవి.

ఇవి గాక బెల్లడోనా అనుదానికి “బెల్”, ఆర్సెనికం అనుదానికి “ఆర్స” అని యిట్లు కొన్నిచోట్ల వేర్లు క్లప్తపరిచి వ్రాయబడెను.

శ్రీ రస్తు.

హోమియోపతి గృహవైద్యము

1 వ భాగము—వస్తుగుణాదీపిక

1. Acid Nitric ఆసిడ్ నైట్రిక్.

[రక్తము, శ్లేష్మవాహికలు, గ్రంథులు, ఎముకలు, చర్మము, నవరంధ్రములు వీనిపై పనిచేయును.]

ఏవ్యాధియందైనను ముల్లుగ్రుచ్చుచున్నట్లు పొడుచు చున్నట్లు మంటలతో కూడియుండుబాధలు, బాధలు ఆకస్మిక ముగవచ్చి తగ్గుట, చెమట, మాత్రము గుట్టపుమాత్రమువలె దుర్వాసన, విరేచనమగుటకు ముందువెనుకల గుదమున తీవ్ర మగుబాధ, బాధ విరేచనమైన గంటదనుకనుండి రోగి స్వస్థత లేకుండుట, తనజీవితమునం దసహ్యతచెందుట, తరుచుగా రొంపపట్టుచుండుట, ఈలక్షణములు కలరోగులకును; రసవిష ములు మిక్కుటముగ నేవించుటచేతను, సుఖసంకటములవల నను, నిద్ర లేక పోవుటచేత, రోగికి ఉపచారము చేయుటవలన, ఆతురతవలన, ప్రియమిత్రనష్టమువలన, ఋతుదినములకు పూర్వముకల్లు విచారముచేతను కల్లువ్యాధులకును; భగంద రము, గళక్షతము, పురాణాయకృత్ వ్యాధి, రక్తపుమొలలు, రక్తముకారు గోకుడుపుండ్లు, నలువైపుల విస్తరించు నల్లని

పుండ్లు, గ్రహణి, పురాణశ్వేతప్రదరము, నోటిలో పుండ్లు చొంగ దుర్వాసన, తియ్యనిరుచి, అతిఆకలి, సుద్దమన్ను బొగ్గు మొ॥ తిన కోరికగల్గుట ఈవ్యాధులకు మంచి పనిచేయును.

దీనిని లెకెసిస్ కు ముందువెనుకల వాడరాదు.

< గాలిమార్పు, నడచుట, తాకుట, చెమట, పరుండుట, రాత్రి, సాయంకాలము.

> బండిప్రయాణము, స్వారిచేయుట, కప్పకొనుట.

పో— ఆసిడ్ మూర్, ఆసిడ్ ఫాస్, ఆరం, ఆర్సు, బెల్ గ్రాఫ్, అయోడ్, కాకిబైక్రో, లైకో, సేపియా, సిలికా.

వి— కాల్కు కార్బు, కేంఫర్, హెపార్, లెకె, మెర్క్యు, సల్ఫు.

2. Acid Phos ఆసిడ్ ఫాస్.

[స్నాయుమండలము, మూత్రాశయము, లింగేంద్రియ ముయొక్క ఎముక, చర్మము వీనివై పనిచేయును.]

మగత, నిర్లక్ష్యము, ఎదుటనున్న వారిని తెలుసుకొన లేకపోవుట, హెచ్చరిక చేసిన సర్వమును తెలుసుకొనగల్గుట— వడివడిగా పొడుపుగా పెరుగుట, కృశించినరూపము, అకాల మున వెండ్రుకలు నెరియుట,— మూత్రము తెల్లగ లేక పాలవలె నుండి పెక్కుమార్లగుట. రాత్రివేళ యింకను హెచ్చుసార్లు మూత్రమువిడుచుట— నీటివలె గుడగుడలాడుచు తెల్లనివిరే చనములు, విరేచనములగుచున్నను రోగి నీరసించుకుండుట— ఈలక్షణములు కలరోగులకును; దుగ్ధము, శారీరమానసికపరి

శ్రమలు, అధికసంభోగము, ముష్టిమైథునము ఇంద్రియస్థల నములవలన కల్లువ్యాధులకును; చదువుట, సన్ననికుట్టు మొదలగువానివలన బాలికలలో వచ్చుతలనొప్పి, స్నాయుమండల జననేంద్రియ సం॥ వ్యాధులు, మిక్కుటమగు చెమటవలన శారీరకదుర్బలత, రక్తస్రావము, శుక్రమేహము, సంభోగానంతరము వచ్చుబాధలు, బలహీనతవలన ధ్వజభంగము, వెండ్రుకలూడుట, శ్వేతకుసుమలవైనను ఈమందు అమోఘముగ పనిచేయును.

<పరసంభాషణ, వెచ్చని ఆహారము.

> వెచ్చదనము, కొలదినిద్ర, కదలిక, నొక్కుట.

పో—చైనా, కాస్టికం, జెల్సు, ఫాస్, ఓపియం.

అ—ఆర్సు, బెల్, కాల్కుకార్బు, కాస్టికం, లైకోపల్సు, నేపియా.

వి—ఆర్నికా, కేంఫ్, కాఫీ, లెకె, నక్సువామ్, స్టాఫిసేగ్రియా.

3. Aconite ఎకోనైట్.

[హృదయము, రక్తప్రసరణము.]

వేడి, వాపు, భయము, దాహము, అస్థిమితము—ఇవి ప్రధానలక్షణములు. ఇది పెక్కుజ్వరములలో ప్రథమావస్థయందు పనిచేయును.

1. వేడి దాహము ఆదుద్దా అస్థిమితముతో కూడిన జ్వరము, 2. ఎఱ్ఱనివాపులు, 3. జనసమూహమును చూచుట

వలనను, బయటికిపోవుటకును, చావునుగూర్చియు భయము. రోగి ఫలానాగంటలో చనిపోవుదునని పట్కును. 4. చల్లని నీటిని కోరును పదేపదే త్రాగినను దాహము తీరదు. (5) విశ్రాంతిలేక అటునిటు పొర్లుచు దేహసంబంధముగను మానసికముగను బాధపడును.

ఆకస్తికముగ వ్యాధికల్గుట, భరింపలేనంత బాధలు, శరీరమున నొకయంగము లేనట్లుభావము. మలము పుచ్చ కాయనీటివలె నగుట, మూత్రము ఎటువు, ఋతువు ఆగుట, రోగిముఖము ఎఱ్రగానుండి లేచి కూర్చుండిన పాలిపోయినట్లు కనుపించుట, కప్పుకొనినగుడ్డ త్రొసివేయుచుండుట, నాడి కఠినముగాను వేగముగాను నిండుగాను ఉండుట—ఇవి ఎకోనైట్ రోగిలక్షణములు. N. B. దీనిని రోగికి చెమటపోసిన పిమ్మటను, పెక్కుసార్లును వాడరాదు.

<ఎడమవైపు పరుండుట, వెచ్చనివస్త్రములు, వెచ్చని ప్రదేశము, సాయంత్రము.

>విశ్రాంతి, చెమటపట్టుట, కప్పుకొనకుండుట.

పో—బెల్, బ్రై, కేక్టన్, జెల్సు, లైకో, విరేట్రంవిరిడి. స—ఆర్నికా, కాఫీ, ఇపెకాక్, సిలికా, స్పాంజి, సల్ఫు. వి—కెమో, కాఫీ, నక్సువామ్.

4. Antimonium Crudum అంటిమోనియం క్రూడం.

[జీర్ణావయవములు, నాలుక]

నాలుకపై తెల్లని దట్టమగు పూత. మిక్కుటముగ భుజించుటవలన కలుగువ్యాధులు (రోట్టె మొ॥ కొవ్వుపదార్థ

ములు) ముసలివారిలో మలబద్ధకము కొన్నాళ్లు, నీళ్లవిరేచన ములు కొన్నాళ్లు, ఒకదానిపిమ్మటనొకటి కల్గుచుండుట. పిల్లలు కోపము భయము గలవారై తమవంక యెవరు చూచినను ముట్టుకొనినను యేడ్చుస్వభావము కల్గియుండుట. విరేచనమున కొంతభాగము గట్టిగను కొంత నీళ్లగను ఉండుట. జ్వరము రాత్రివేళ హెచ్చుగుట. రోగి తనవ్యాధి చన్నీట స్నానము చేయుటవల్ల ననిగాని, నీటిలో పడితిని అప్పటినుండి యనిగాని చెప్పుచుండుట. ఎండ వేడిమి సహింపలేకుండుట. వెన్నెలయందు వ్యాధి ఉద్రేకించుట.

గోళ్లు బీటలుతీయుట, పుప్పిగోళ్లుగుట, గోళ్లపై కాయలు, అరికాళ్లలో కంతులు, అనికాయలు, నేలమోపిన బాధ కల్గుచు నడుచుటకు కష్టముకల్గుట—చీముమొలలు, వేసవిలోవచ్చు అజీర్ణరోగము, నాలుకపై తెల్లనిపూతగలవారికి గల్గు పెక్కు వ్యాధులకు ఇది ముఖ్యమగుమందు.

◁ చన్నీళ్ల స్నానము, పుల్లనిపానీయములు, భోజనానంతరము వేసవి.

> బహిరంగమైనగాలి, వేడినీటిస్నానము, విశ్రాంతి.

పో—ఆర్పు, కాలీబైక్రో, పల్సు, మెర్కు, సల్ఫు.

స—సల్ఫు అ—పల్సు మెర్కు, సల్ఫు.

వి—బ్రె, కాల్కుకార్బు, హెపార్, ఇపెకాక్, మెర్కు.

5. Antimonium Tart ఆంటిమోనియం టార్ట్రు.

[యక్చత్, శ్వాసకోశము, పక్వాశయ సం॥ శ్లేష్మనాడులు.]

రోగి తనఛాతీయంతయు శ్లేష్మముతో నిండియున్నట్లు తలంచును. ఛాతీలో గడగడశబ్ద ముండునుకాని దగ్గినను శ్లేష్మము వెడలదు. నిద్రించుటకును వాంతిచేసుకొనుటకును యత్నించుచుండును. మిక్కిలి బలహీనత చెమట దీనిముఖ్య లక్షణములు. రక్తవహనాడులలో శైత్యముచేరుట, వాంతి యైనపిమ్మట రోగి బలహీనతజెంది నిద్రించుట, కుడివైపునతప్ప వేరొకవైపునకు మరలుటవలన వాంతిచేసుకొనుట, తెల్లనిపూత గలనాలుక మధ్యమధ్య యెఱ్ఱనిమచ్చలుండుట, ఎక్కువ చిరచిర లాడు పిల్లలకును ఉపయోగించును.

ఇది కఫమును కరిగించుటలో మిక్కిలి ప్రయోజనకారి. మరియు నిది ముఖము చల్లగాను నీలిరంగుగాను, పాలిపోయి చల్లని చెమటతో కూడియుండి ఊపిరికొరకు పెనగులాడు నట్టియు చర్మముపై చీముకురుపులు లేచునట్టియు వారలకు పని చేయును.

< గాలిమార్పు, రాత్రిపరున్నపుడు.

> బహిరంగమైనగాలి, శ్లేష్మము వెడలుటవలన, కుడి వైపు పరుండుట, నిబ్బరముగా కూర్చుండుట.

పో—ఎథూజా, బ్రై, ఆంటిక్రూడ్, ఇపెకాక్, హైడ్రాస్టిన్, ఫాస్, విరేటంవిరిడి.

స—ఇపెకాక్ అ—పల్పు, సల్పు.

వి—ఎసఫ్, కాక్యులస్, ఇవెకాక్, రూస్, సేపియా,
టపియం.

6. Apis ఆపిస్.

[మూత్రావయవములు, మర్తావయవములు,
ఆమత్వచలు, ప్రేవులు.]

మంట, కుట్టుచున్నట్లుండు బాధలు, దాహము లేక
పోవుట, కనురెప్పలక్రింద ఉబ్బు, తాకిన ఓర్పుకొనలేకపోవుట,
చర్మము ఒక్కొక్కప్పుడు మైనపురంగునకు మారుట, బద్ధకము,
శరీరమున నేభాగమునందైనను ఎఱ్ఱని వేడివాపులు దీనిముఖ్య
లక్షణములు.

వేడియాహారమును భుజించుటచే కల్గిన దోషములను,
గొంతులో వుండు. పైత్యపుదాగర, నంజు, ఆకస్తికముగ
మోకాలున తెల్లనివాపు కలుట, కంటికలకలు, సర్పి, ప్లూరసీ,
తలకు నీరుపట్టుట, మధ్యాహ్నము కి గం. లకు చలిజ్వరము
వచ్చుట, గర్భస్రావదోషములు, మూత్రకోశము మూత్రపిండ
ములలో కల్గుబాధలు, మూత్రము అణచిపెట్టబడుట, అండా
శయమున కంతులు బయలుదేరుట, ఋతుశూల, ఋతుప్ర
అణచిపెట్టబడుట, కాచబింబమువాపు, విషపురుగులు కుట్టుటచే
కల్గుబాధలు తగ్గించును.

<వెచ్చనిగది, రాత్రి, నొక్కుట, పరుండుట, కుడివైపు.

>బహిరంగమైనగాలి, చల్లదనము, నడుచుట.

పో—ఆర్ని కా, ఆర్సు, బెల్, కేంథార్, హెల్లిబోర్.

స—నేట్రం మూరు. అ—ఆర్సు, గ్రాఫ్, సల్ఫు.

వి—ఇపెకాక్, విడం, స్లాటినా, చైనా, డిజిట్, అయోడ్ నేట్రం మూరు.

7. Argentum Nitricum అర్జెంటం నైట్రికం.

[కండ్లు, అన్నకోశము, ప్రేవులు.]

యువకులు ముసలివారివలె కనుపించుట, ఎత్తైనగృహములు చూచిన తలతిరుగుట, ఎప్పుడు పంచదార తినగోరుచుండుట, పనులు తొందరగా చేయుట, మంచిగాలిని కోరుట, వెలుతురును స్నేహితులను ద్వేషించుట, రోగభీతి, ఏకేటచిక్కుట, తినినఆహారపురుచితో నెద్దశబ్దము కల్లుత్రేనువులు, నాలుకకొన ఎఱ్ఱగానుండుట దీనిముఖ్యలక్షణములు.

ఇది నరముల సం॥ వ్యాధులు, మద్యపానమువలని వ్యాధులు, మంచుగడ్డ కలిసిన ఆహారము తినుటవలని వ్యాధులు, మిక్కుటముగ తీపితినుటవలన, అతిసంభోగము, ముష్టిమైథునము, హెచ్చుగా పొగాకు ఉపయోగించుటవలన కల్లువ్యాధులును, అజీర్ణము, అన్నకోశములో పుండు, నీళ్లుత్రాగగనే నీళ్లవిరేచనము లగుట—దృష్టిమాంద్యము, నల్లనిమచ్చలు సర్పములు మండుచున్న వస్తువులు కండ్లయెదుట కనుపించుట, అంతరకుసుమ, పచ్చనిపుసివెలువడు కండ్లకలక, కన్ను లెఱ్ఱబడుట వెలుతురు చూడలేకపోవుట, తలవిచ్చునట్లుతోచు తల

నొప్పి, గాయకులబొంగురుతనము పొగత్రాగువారిజలుబు
వీటికి మంచిది.

<చల్లనిఆహారము, చల్లగాలి, మానసికపరిశ్రమ.

>త్రేనుపులు, చల్లనినీరు.

పో—అద్దెంటం మెట్, ఆరం, కుప్రం, కాల్చైక్రో.

అ—లైకో.

వి—ఆర్పు, ఆసిడ్ నైట్రిక్, కాఫీ, పల్సు, వాలు,
నేట్రం మూరు.

8. Arnica ఆర్నికా.

[రక్తము, కీళ్లు, కండరములు.]

మాటలాడుచు మగత జెందుట, నలుగగొట్టినట్లు
నొప్పులు, పరున్నచోటు మెత్తనిదైనను గట్టిగానున్నట్లు
భావన, కురుపులు మానుచు లేచుచు విడువకుండుట, త్రేను
పులువచ్చి వెంటనే నోటినుండి నీరుస్త్రవించుట, సన్నిపాతజ్వర
మున మలమూత్రములు రోగికి తెలియక వెడలుట, నోరు
దుర్వాసన, శరీరమున పై అవయవములయందు వెచ్చదనమును
క్రిందిభాగముల చల్లదనమును పొందుట, చిన్నచిన్న దద్దుర్లు
గుంపులుగాలేచుట, దెబ్బతగులుటచే కమిషినచర్మము, దెబ్బ
వలన రక్తస్రావము.

మాట్లాడుట, పాడుట, అరచుటవలన కల్లు గొంతు జొంగురుతనము, ఆమవాతము, దెబ్బతగులుటచే కల్లు ప్రతి వ్యాధికిని ఇది దివ్యోషధము.

దీనిని మర్దావయవమున దెబ్బతగిలినవారికిని ప్రసవించిన వారికిని వెంటనే వాడుచో ధనుర్వాతము, సూతికజ్వరములు రావు.

<పరుండినవైపు, వైను త్రాగుట, విశ్రాంతి.

>తాకుట, కదలుట.

పో—బ్రై, బెలిస్, రూస్, రూటా.

స—ఎకోనైట్.

వి—ఆర్సు, ఎకోనైట్, కాఫీ, కేంఫర్, చైనా, ఇపె కాక్, ఇగ్నేషియా, సెనీగా.

9. Arsenic Album ఆర్సెనిక్ ఆల్బుం.

[ఇది శరీరములోని ప్రతిఅంగ, యంత్రకోశములపైనను పనిచేయును.]

మంట బాధ రోగము ప్రారంభింపగనే ప్రాణశక్తులు తరుగుట, సొమ్మసిల్లుట, మానసిక అస్థిమితము, కదలలేనంత నీరసము, రోగి యొకచోటనుండక చోటుమార్పుచుండుట, లేక మార్పగోరుట, చావునుగూర్చినభయము, చల్లనినీరు త్రాగుటకు ప్రబలమైన యిచ్ఛ, కొద్దినీరు త్రాగుటచే కొద్దికాలము రోగశాంతి, నీరు త్రాగినవెంటనే వాంతి విరేచనములగుట, పగలు రాత్రి 1-2 గంటలమధ్య రోగోద్రేకము కలుట, స్రావములు కుల్లిన

వాసన వేయుట, చెడినఆహారము తినుటవలన విరేచనములు, ఓకేరోగము ప్రతిసంవత్సరము వచ్చుట (మధ్యపుష్కరము, ఉబ్బు), నాడి వడిగానుండుట, కలరాయనిన భయపడుట, రోగము ఆకస్మికముగ ప్రబలముగవచ్చుట, పుల్లనివస్తువులు తినగోరుచుండుట, ఊపిరి అందదనుభయముచే పరుండుటకు భయపడుట, పుండ్లు, రక్తదోషములు, ఉబ్బసము వీనిపై పని చేయును. ఈరోగిబాధలు మంటతో గూడినవైనను వెచ్చదనముచే తగ్గును. శిరోవ్యాధులు మాత్రము చల్లదనమువలన తగ్గును.

<చలి, చల్లనియాహారపానీయములు, పరిశ్రమ, అర్ధరాత్రి

>పరుండుట, చికటిగది, వెచ్చదనము.

పో—ఆసిడ్ మార్, బాప్టు, కార్బోవెజ్. లెకె, ఫాస్, విరేట్రం ఆల్బం.

స—కార్బోవెజ్, ఫాస్ అ—అయోడ్, నక్సువామ్, సల్ఫు.

వి—చైనా, కార్బోవెజ్, ఇపెకాక్, గ్రాఫ్, లెకె, ఓపియం ప్లంబం, శాంబూకస్, విరేట్రం ఆల్బం.

10. Aurum met ఆరం మెట్.

[మనస్సు, మర్తావయవములు, మాంసగ్రంథులు, రక్తము, ఎముకలు.]

ఆత్మహత్య చేసుకొనవలెననుకోరిక ప్రపంచములో తన వలన కలుగు మేలేమియు లేదని తలంపు.

వస్తువుయొక్క క్రిందిభాగమే కనపడుట, (లైకోపోడియం, లిథియంకార్బులు ఎడమసగము చూడగల్గును.)

చేతివ్రేళ్లకీళ్లసంధులలో చీల్చుచున్నట్లు బాధలు ముఖ్య లక్షణములు.

ఇది రసవోషములకును, సవాయివ్యాధికిని, నరముల వ్యాధులకును బాగుగ పనిచేయును. కోపము భయము విచారము ప్రేమభంగములవలన కల్గినరోగములు ఆల్కహోలు పొటాసియం అయోడైడ్లను నేవించుటచే కల్గినరోగములు— ఎముకలు పుచ్చిపోవుట, ఎముకలలో నొప్పులు, గర్భాశయము గట్టిబడుట, వృషణములు వాచుట, గట్టిబడుట, సవాయిబిళ్లలు, అడ్డగట్టలు, మూత్రము మజ్జిగవలెను చిక్కనిమడ్డితోను వెడలుట, కామెర్లు, విరేచనబద్ధకము, రాత్రివేళ నీళ్లవిరేచనములు, ఉదయమున లేచుసరికి పసుపుపచ్చని స్లేష్ము వెడలుట, దగ్గువచ్చుటను మాన్పును.

<చలిగాలి, చలువచేయుట, మనోవేదన, శీతాకాలము

సూర్యోదయముమొదలు సూర్యాస్తమయమువరకు.

>ఉదయము, వేడి, వేసవి.

పో—ఆసిడ్ వైట్, ఆర్పు, ప్లాటినా, ఫాస్, ఎస్ఫి, టీడా.

అ—సింఫైటుం.

వి—ఔల్, వైనా, కాఫీ, కుప్రం, మెర్క్యు, పల్ము, వైప్పరీయా.

II. Baptisia బాప్టీషియా.

[మనస్సు, హృదయము, చర్మము, ప్రేవులు.]

ఇది అన్నిరకములైన సన్నిపాతజ్వరములవైనను పని చేయును. మలము మూత్రము రక్తస్రావము మొ॥ అన్నియు దుర్వాసనతోనుండుట, శరీరము శ్వాసదుర్గంధముగానుండుట, నీరసము, సంధిలోగొణుగుట, క్రిందబడుట, నాలుకపై తెల్లని పూత (మధ్యయెఱ్ఱనిమచ్చలు) గాని గోధుమరంగు (నాలుక వెనుకభాగమున పగుళ్లు పుండ్లు) గాని యుండుట, పొట్టలో గుడగుడలాడుట, మగత, తాను ముక్కలైపోతినని తలంచి ఆముక్కలను చేరదీయుటకు పక్కమీద కదలుచుండుట, శరీరము చితుకగొట్టినట్లు నొప్పిగానుండుట, గుదమున బాధకల్గని అతిసారము, సమాధానమిచ్చుచు నిద్రించుట, సన్నిపాతములో చెవుడువచ్చుట, కడుపునిండుగాను వెచ్చగాను ఉండుట, రక్త దోషములు, పుట్టవ్రణము, మశూచకపుపొక్కులు ఆలస్యముగ బయటికివచ్చుట, రోగికి వెంట్రుకలు కాలినవాసనవేయుచున్నదని చెప్పట దీనిలక్షణములు. ఈమందు వాడినయెడల జ్వరము సన్నిపాతములోనికి మారదు.

< చలిగాలి, వేసవి, కదలిక, మెలకువ జెందుట.

> విశ్రాంతి.

పో—ఆసిడ్ మూర్, ఆసిడ్ ఫాస్, ఆర్నికా, ఆర్నై హైడ్రేట్, మెర్కు, రూస్.

అ—క్రోటలన్, హమామిలిన్, నైట్రిక్ ఆసిడ్, టెర్ బెంత్.

12. Belladonna బెల్లడోనా.

[మెదడు, శ్వాసాశయము, రక్తము.]

తేమగాలి దగిలిన తలవెండ్రుకలు కత్తిరించినను జలుబు చేయుట, మెదడునకు రక్తము హెచ్చుగా చేరుట, నుదురు వేడి, ముఖము నేత్రములు ఎఱ్ఱబడుట (పరుండిన తెల్లబడును), కాళ్లు చేతులు చల్లబడుట, తలనొప్పి కొంచెము కదలిన వృద్ధియగుట, రోగి కదలుటకు మెదలుటకు ఇష్టపడకుండుట, సంధిలో పిచ్చి వానివలె చేష్టలుచేయుట, పారిపోవుటకును కొరుకుటకును కొట్టుటకును సిద్ధపడుట, దయ్యములు భూతములు కుక్కలు తోడేళ్లు (నల్లనిజంతువులు) చూచినట్లు భ్రమపడి భయము చెందుట, పక్కగుడ్డలు పోగుచేయుట, అప్పుడప్పుడు కేకలు వేయుట, అకారణముగ నవ్వుట, పండ్లు పటపట కొరుకుట, వస్త్రానమునందైనను మెరుపుమెరసినట్లు బాధకల్గి తగ్గిపోవుట, (అబ్బాయని కేకవేయగనే తగ్గిన కాలీకార్బు) తాకుట సహింప లేకపోవుట, బాలపాపచిన్నెలు, గర్భాశయములోని అవయవములు యోనినుండి క్రిందికి నెట్టుకొనివచ్చుచున్నట్లుండుట, నిద్రమత్తుగానున్నను నిద్రవట్టకపోవుట, చర్మము అర్చుకొని పోయి వెచ్చగా యెఱ్ఱగానుండుట, కప్పినభాగమున చెమర్చుట, దద్దుర్లు, రక్తపుగడ్డలులేచుట, యివి ముఖ్యలక్షణములు.

ఈరోగినుదురు కష్టకొనుచుండును. ఈమందు రక్తపు గడ్డలకు వాడిన వాపు వేడి బాధ తగ్గి చీముపట్టక హరించును. ఇది వెట్టికుక్క కాటుకు మంచిది.

ఈరోగి పుల్లనివస్తువులు కోరునుగాని రుచింపవు. పిల్లలు ఊణము కులాసాగా మరుఊణము రోగపీడితులుగా నుందురు.

<ధ్వని, రాత్రి, సూర్యుడు, వేసవి, పరుండుట, తాకుట.

>విశ్రాంతి, నిబ్బరముగా కూర్చుండుట లేక నిలుచుండుట, వెచ్చనిగది.

పో—కాల్కుకార్బు, కోనియం, హయోశ్యామ్, స్ట్రెమోన్, విరేట్రం విరిడి.

స—కాల్కుకార్బు.

వి—కేంఫర్, కాఫీ, ఎకోనైట్, ఆసిడ్ఎసెటిక్, హెపార్, హయోశ్యామస్, పల్సు, ఓపియం.

13. Bryonia బ్రయోనియా.

[కీళ్లు, శ్వాసకోశము, రక్తము, మర్తావయవములు.]

కదలికవలన రోగమువృద్ధి, నొక్కుటవలన ఉపశమనము, నవరంధ్రములు ఎండుకొనియుండుట (Bry is dry), ఎక్కువ కాలవిరామముతో హెచ్చునీరుత్రాగుట, కుట్టుచున్నట్లు చీల్చుచున్నట్లు బాధలు, స్తనములు బరువుగాతోచుట, ఋతువునకు

బదులు ముక్కునుండిగాని లేక నోటినుండిగాని రక్తము ప్రవించుట, సంభోగేచ్ఛ యెప్పుడును కల్గియుండుట, నల్లని దృఢశరీరులవ్యాధులు, కృశించిన సన్ననివారివ్యాధులు, బొగ్గు వలెనల్లనై గట్టిగ పొడిగానుండువిరేచనము. సన్నిపాతప్రారంభ దశ కుడివైపువచ్చురోగములు, నాలుకచేదు, పొడిదగ్గు, దగ్గు నపుడు తనచేతిని ఛాతీపైకి చేర్చుట, దగ్గుటచే తలనొప్పి ఛాతీ నొప్పి కల్గుట, భోజనానంతరము కడుపులో రాయిపెట్టినట్లు బరువు, పసరువాంతి, ఆకలియైనప్పుడు భోజనమైనపిమ్మట తల నొప్పివచ్చుట, ఎక్కిళ్లువచ్చుట, మేహవాతపునొప్పుట, వైత్యులక్షణములు, నెమోనియా, ప్లూరసీవ్యాధులందు సైతము దీని పని యమోఘము.

<కదలిక, దగ్గుట, ఊపిరిపీల్చుట.

>విశ్రాంతి, బాధగానున్నవైపు పరుండుట.

పో—ఆర్నికా, బెల్, సిమిసి, హెపారు, మెర్క్యు, పోడోపై, రూస్.

స—ఎల్యూమినా, రూస్.

అ—ఎల్యూమినా, కాల్క్యూకార్బు, సక్సువామ్, రూస్, సల్ఫు.

వి—ఎకోనైట్, కెమో, కేంఫ్, ఇగ్నే, సక్సువామ్ పల్పు సెనీగా.

14. Cactus కేక్టస్.

[హృదయము, శుద్ధరక్తనాళములు, తల.]

ఇనపబద్ధితో బిగించి కట్టబడియున్నట్లు బాధతోను హృదయచలనమునకు ఖాళీలేనట్లు కనుబడు హృదయవ్యాధులలో నిది చక్కని పనిచేయును. హృదయము, ఛాతీ, మూత్రపుసంచి, గుదము యోనిమొ॥ బిగింపు, నాడినీరసము, గుండెదడ, బాధ, హృదయమునుండి ఎడమచేతిలోనికి ప్రవేశించుట.

తలనొప్పి, అగ్నిమాంద్యము, నరములనొప్పులు మొ॥ వ్యాధులు హృదయవ్యాధికి సంబంధించియుండినను నడినెత్తి బరువు రక్తస్రావము కల్గియున్నను దీనివలన కుదరగలవు.

రోగి చావునుగూర్చి భయపడును. తనవ్యాధి కుదరదని భావించును. ఇవి కేక్టస్ ప్రధానలక్షణములు.

<నడుచుట, ఎడమవైపు పరుండుట, రాత్రివేళ, బహిష్టు దినములు సమీపించిన.

>నొక్కుట.

పో—ఎకోనైట్, బ్రై, బెల్, డిజ్, జెల్సు, సైఎజీ, విరేట్రం విర్.

స—డిజ్.

వి—ఎకోనైట్, కేంఫ్, చైనా, యూఫ్ పెరు.

15. Calcareo Carb కార్బోరీయా కార్బు.

[చర్మము, ఎముకలు, నరములు, శ్వాసకోశము.]

నిద్రలో తలకు చెమటపట్టుట, అడపిల్లలు త్వరగా పెరుగుట, అధికపరిశ్రమవలన నిస్త్రాణ, శరీరమున కొవ్వుపెరుగు సూచన, కాళ్లుచేతులు తల చల్లగానుండుట, మలము చెమటలు పుల్లనివాసనవేయుట, ఎముకలు సరిగా వృద్ధినొందకపోవుట, మాంసగ్రంథులు గట్టిబడుట, పూసరపొట్ట, అపస్తారలక్షణములు, ఎముకలు పుచ్చుట, శరీరపోషణ తక్కువగుటచే వచ్చు వ్యాధులు, తియ్యని ఉప్పనివస్తువులు. సుద్దమట్టి బొగ్గు మొ॥ తినగోరుట, చర్మవ్యాధులు, పాలవలెనుండుకుసుమ, మధ్యాహ్నము 2గం॥ లకు పొట్టలో చలిబయలుదేరి జ్వరమువచ్చుట, సులభముగా జలుబుచేయుట, చిక్కిపోవుట, దంతములు వచ్చు సమయమున వచ్చువ్యాధులు, నీటిలోనానుటవలన మేహవాతపు నొప్పులు హెచ్చుట దీనిలక్షణములు. శరీరమున కొవ్వు హెచ్చుగాచేరిన(వ్రాబశరీరులు) వారికిని తరుచు శరీరమంతయు చల్లగనుండువారికిని మిక్కిలి పనిచేయును.

<చల్లగాలి, తేమగాలి, చన్నీళ్లు, పౌర్ణమి.

>వేడికాషడములు, వేడిమి, బాధవైపు పరుండుట.

సో—బెరీటా, బెల్, గ్రాఫ్, ప్లాటినా, నేపియా, సిలికా, సల్ఫు, ఎల్యూమినా, చైనా, కాలీకార్బు, తూజా.

స—బెల్.

కేంథారిస్.

అ—లైకో, నక్సువామ్, ఫాస్, సిలికా.

వి—అసిడ్ నైట్, బ్రై, చైనాసల్ఫు, డిజ్, కేంఫ్,
ఇవెకాక్, నక్సువామ్, ఫాస్, సల్ఫు.

16. Cantharis కేంథారిస్.

[ఇది మూత్రకోశముపై పనిచేయును]

సహింపరాని మూత్రవేగము, మూత్రద్వారమున మంట,
కొయుచున్నట్లు నొప్పి, బొట్లుబొట్లుగా మూత్రము విడుచుట,
మూత్రమున రక్తము కలిసి వెడలుట, అధికసంభోగేచ్ఛ, స్వప్న
మున రక్తముతో కలిసిన శుక్రము స్థలనమగుట, బొట్లు
బొట్లుగా మూత్రము విడుచు ఉబ్బసమును ప్రమేహమును
తొలగించును.

కాలినబొబ్బలకు దీని మదరుటించును పైకివ్రాసి కి
పొటెన్నీ లోపలికి వాడిన మంచి పనిచేయును.

<కాఫీత్రాగుట, చన్నీరుత్రాగుట, తాకుట, సమీపించుట,
మూత్రమువిడుచుట.

>మర్దించుట.

పో—ఎపిస్, ఆర్పు, కాస్టిక్, మెర్క్యు, మెర్క్యురే.

స—కేంఫ్.

అ—బెల్, మెర్క్యు, ఫాస్, పల్పు, సేపియా, సల్ఫు.

వి—ఎకోన్, ఎపిస్, కేంఫ్, కాఫీ, పల్పు.

17. Carbo Veg కార్బో వెజ్.

[అన్ని అవయవములమీదను విశేషముగ హృదయము
పక్షాశయము చర్మములపైనను పనిచేయును.]

ఎల్లప్పుడు విననకఱుగితో విసరమని కోరుట.

మిక్కిలి బలహీనత, జీవశక్తి తరుగుపడినట్లు కనుబడుట,
చల్లనియుచ్చాస్వసనిశ్వాసములు, క్షీణించి ఆగియాగినడుచునాడి,
శరీరమంతటను చెమట, రోగి శవాకృతి దాల్చుట, ముఖము
గోళ్లు నీలవర్ణముగ మారుట, కలరారోగములో మలము వాంతి
మూత్రము కట్టుబడి పొట్టయుబ్బుట, సన్నిపాతజ్వరముపడి
లేచినపుడు కలుగుదౌర్బల్యము, చిగుళ్లనుండి రక్తము స్రవిం
చుట, దంతములు కదలుట, పొట్టయుబ్బుట, (వైభాగం) ఛాతీలో
నిప్పుంచినట్లు మంట, రక్తచలనము నిలచిపోవుట, దుర్వాసన
స్రావములు, ముక్కువెంట రక్తముకారుట, రక్తస్రావములవలన
కల్గినవ్యాధులు, గొంతు బొంగురుతనము. ఉబ్బసము, పుల్లని
త్రేనుపులు, అగ్నిమాంద్యము, తనవ్యాధి ఫలానానాటినుండి
కలిగినదని చెప్పుచుండుట యిట్టిలక్షణారోగముల కిది యమృత
తుల్యము.

< కొవ్వగలపదార్థములు, కైవసా, రసము, వెచ్చని

తేమగాలి, గట్టిగాపాడుట, చదువుట.

> త్రేనుపులు, విసరుట.

పో—ఆర్పు, కాల్కు, కార్పు, చైనా, కాస్టికం, గ్రాఫ్, లెకె, ఫాన్ రూమెక్సు, యూఫ్ పెర్పు.

స—కాలీ కార్పు, చైనా, డ్రోసిరా.

అ—ఆర్పు, బెలె, బ్రె, చైనా, డ్రోసిరా, నక్సువామ్, నేపియా, సల్పు.

వి—ఆర్పు, చైనా, కేంఫ్, కాఫీ, ఛెరయెట్, లెకె, మెర్కు.

18. Caulophyllum కాలోపైలం.

[స్త్రీమర్తావయవములు, కీళ్లు.]

స్త్రీల వ్రేళ్లసంధులలో భరింపరానిబాధ, వాపు. (ఈలక్షణము ముఖ్యముగా గర్భవతులందు కనుపించును.) ఒరుపుగలుగు నట్టి కుసుమ, ఋతుశూల, అపస్తారము, మేహవాతరోగము, మొదటినెల గర్భస్రావము, గొడ్డుతనము, ప్రసవమున నొప్పులు సక్రమముగారాక మెల్ల మెల్లగావచ్చుట, దొంగనొప్పులు, అలవాటుగా గర్భస్రావమగుట, అతినిస్త్రాణ గలిగించుకుసుమ వీని కీమందు పాశుపతాస్త్రమువంటిది. దీనిని ప్రసవవేదనలో వాడిన యెడల ప్రసవమునకు పిమ్మట కల్లు అతిరక్తస్రావములు కానివ్వక మావిని సక్రమముగ వెలువరించును.

> బహిరంగమగుగాలి, రాత్రి, కాఫీ.

< అపానవాయువు 'వెడలినపిమ్మట.

పో—ఎలెక్ట్రిక్ థెర్, జెల్సు, పల్సు, సెబీనా.

వి—కాఫీ.

19. Causticum కాస్టికం.

[మూత్ర, శ్వాసకోశములు, ముఖము, కండ్లు, నాలుక.]

దగ్గినను తుమ్మినను మూత్ర మప్రయత్నముగా వెడలుట, దగ్గులో శ్లేష్మము వెడలింపలేకపోవుట, మూత్రము ఆపుదలచేయుటచే కల్లు సర్వవిధములగు మూత్రపుసంచివ్యాధులు, పిల్లలును ముసలివారును పక్కలో మూత్రము విడుచుట, ఒక్కొక్కయవయవమునకు వచ్చుపక్షవాతము, గొంతు బొంగురు, కనురెప్ప పడిపోవుట, కంటిలో ఇసుకపోసినట్లుండుట, నిలుచుండిగాని మలవిసర్జనము చేయలేకపోవుట, ఏస్థానముననైనను పచ్చిపుండుపడినట్లు నొప్పి మంట బిగింపు, కడుపులో కాల్చిన గవ్వ యుడుకుచున్నట్లు మంట, గాలి మార్మకలిగినప్పుడెల్లను నరములబాధ, పిల్లలు త్వరలో నడవలేకపోవుట, చీలమండల బలహీనము, వీనిపై పనిచేయును.

<పరిశుభ్రమైనగాలి, చల్లనిగాలి, చల్లబడుట, తేమ.

>తేమగాలి, వేడి.

పో—ఎకోన్, ఎసఫ్, బెల్, కాఫీ, కార్బోవెజ్, డల్కు, పల్సు, ఫాస్ నకువాం, సల్సు.

స—కార్బోవెజ్, కోలోసింథ్, వెట్రోసిల్.

కె మో మి ల్లా

అ—ఆంటిటార్, నక్సువాం, పల్సు, రూప్టా, నేపియా,
సిలికా, సల్ఫు.

వి—ఎసఫ్, చైనా, కోలో, కాఫీ, మెర్క్యు, నక్సువాం,
ఫాస్, ప్లంబం.

20. Chamomilla. కెమోమిల్లా.

[నరములు, ప్రేవులు.]

కోపము, చిరచిరలాడుట, బాధలు ఓర్పుకొనలేక
పోవుట, పిల్లలు భయపడుచుండుట, పోరుబెట్టి యేడ్చు
చుండుట, ఎల్లప్పుడు చంకలోనుండుటకే కోరుట, ఎదోయొక
వస్తువును కోరుచు తెచ్చియిచ్చిన త్రోసివేయుచుండుట, మగత
జెందుట, ఒకబుగ్గ ఎఱ్ఱగను మరొకటి తెల్లగనుండుట, అతి
సారము, శూల, ఆకుపచ్చనివిరేచనము, పక్కనుండిలేచి విశ్రాం
తికై అటునిటు తిరుగువారి మేహవాతపునొప్పులు, వేడి,
దాహము, పొట్ట గాలిచే పూరింపబడి కల్లుశూల, చర్మము
చెమర్చుచు వెచ్చగానుండుట, పిల్లలు నిద్రపోవక పోవుట,
కాఫీ వేడినీరు త్రాగుటవలన పంటిపోటు, దంతములు వచ్చు
కాలమున కల్లనీళ్లవిరేచనములు, ఋతుశూల, కప్పుకొనినచోట
ఎక్కువ చెమటపోయుట, శరీరమంతయు చల్లగనుండి, ముఖము
కండ్లు శ్వాస వెచ్చగానుండుట, ఛాతీలోబిగింపు.

<బహిరంగమైన గాలి, సాయంకాలము, త్రేనువులు,
వేడి, కోపము.

> ఎత్తుకొనుట, వెచ్చనితేమగాలి.

పో—ఆంటిక్రూడం, బెల్, ఇపెకాక్, ఇగ్నేషియా,
జెల్సురియం.

స—బెల్, మెగ్ కార్బు.

వి—ఎకోన్, బ్రై, కాఫీ, కోలోసిం, కేంఫ్, హెపార్,
ఇగ్నేషియా, నక్సువాం, పల్పు.

21. Chelidonium. చెలిడోనియం.

తల, నరములు, కాలేయము, మలాశయము, చర్మము.]

పసుపుపచ్చని మూత్రము, కన్నులు పచ్చగనగుట, కుడి
కాలు చల్లగనుండుట, మలము మేకపెంటికలవలె చిన్నచిన్న
గట్టియుండలుగా వెడలుట, (ష్లంబం, ఓపియం) కుడి అంశఫలక
మున దిగువవైపు లోభాగమున నొప్పి, కుడియూపిరితిత్తిలోను
కుడివైపు వ్యాధులలోను పనిచేయును. కాలేయము వాచుట,
పచ్చకామెర్లు, వైత్యదోషములు, వేడిపానీయములుతప్ప మిగి
లినవన్నియు వాంతిచేసుకొనుట, తలనొప్పి, బుడ్డ, గాలిమార్పు
వలన కలుగు రోగములు, రోగి మత్తుగానుండుట, పాపపుపని
చేసితి ననుకొనుట, మూత్రమున రాళ్లు.

<కుడివైపు, కదలిక, తాకుట, ఉదయము, గాలిమార్పు.

>నొక్కుట. భోజనానంతరము.

పో—ఎనకార్డియం, కార్నియా, క్షేప్టన్, నైజీ, సల్పు.

స—తై, లైకో.

వి—ఎకోనైట్, కాఫీ, కెమోమిల్లా, కేంఫర్.

22. China చైనా.

[రక్తము, కీళ్లు, మలాశయము, మర్దావయవములు.]

శరీరమున ఏవిధస్రావమువల్లనైనను కల్గిన బలహీనత, రోగము నిర్ణయముచేయబడినట్లు వేళకు వచ్చుట, (సాబడిల్లా, సెడ్రన్) రోజుమార్చి రోజువచ్చుట, నల్లని లేక ముద్దులుముద్దులుగ రక్తస్రావమగుట, చెవిలో గింగురుమనుధ్వని, పొట్ట గాలిచేసిండుట, త్రేసుపులు వచ్చినను అపానవాయువు వెడలి నను పొట్టలోనిగాలి కొంత తగ్గుట, పండ్లుతినుటవలన కల్గిన నీళ్ల విరేచనములు, తాకిన సహింపలేకపోవుట, వెండ్రుకలు ముట్టుకొనినను నొప్పిగల్గుట, కాలేయము స్త్రీహము వాచుట, మన్యపు జ్వరము, రోజువిడిచిరోజు వచ్చుజ్వరము, అతిఆకలి, అధికస్త్రీ ప్రసంగమువలన కల్గునపుంసకత్వము, పాలిపోయినముఖము, లోతునబడినకన్నులు, కన్నులచుట్టు చర్మము నల్లబడుట, బాధ లేని యతిసారము, రక్తక్షీణత, చలివలన దేహము వణుకుట, చలివచ్చుటకు ముందువెనుకల దాహమగుట, నీరుత్రాగిన చలిహెచ్చుట, ఆకలి ఆతురత గుండెడడలుగలిగి పిమ్మట చలి ప్రవేశించుట, వీనివై పనిచేయును. జబ్బుపడిలేచినవారికి పుష్టినిచ్చును.

< తాకుట, గాలి, స్రావములు, టీత్రాగుట.

> గట్టిగా నొక్కుట, శరీరము వంచుకొనుట.

పో—ఆర్సు, వైనాసల్ఫు, కాఫీ, హైడ్రాస్, లైకో, సెడ్జన్.

స—ఫెరంమెట్.

అ—ఆర్సి, ఆర్సు, లెకె, మెర్క్యు.

వి—ఆర్సు, కుప్రం.

23. *Cicuta Virosa* సిక్యూటా విరోసా.

[నరములు, అన్నకోశము, చర్మము.]

విపరీతమైన తెరలు, వెంటవెంటవచ్చు కంపములు, ఫిట్టూ లేక కంపముతోకూడిన రోగములు. (అపస్తారము, మూర్ఛ, చిన్న బిడ్డగుణము) రోగి అవయవములు ముడుచుకొనుట చాచుకొనుట, మెడవెన్నెముకలను వెనుకకు విరుచుచుండుట, మూలుగుట, కేకలువేయుట, అవయవములు కంపించుట, దీని ప్రధానలక్షణములు.

పిల్లలకు దంతములు వచ్చుకాలమునను, నులిపురుగుల వలనను, సూతికాదోషమువలనను, కలుగుకంపములు, ఎక్కిళ్లు, భనుర్వాతము, పండ్లుకొరుకుట, తల ప్రక్కకు తిరిగి బిగుసు కొనుట, రాత్రివేళ పొట్టకు చెమటపోయుట, తనవేరు మరచి పోవుట, అసానవాయువు వెడలినపిమ్మట తలనొప్పి తగ్గుట, విపరీతమగు కోర్కెలు కోరుట, రాక్షసిబొగ్గు సుద్ధ మొ॥ తినుట, మంత్రమువంటి చర్మరోగముల నిది తొలగించును.

←పొగచుట్ట, అదురు, చల్లదనము, తాకుట.

> వెచ్చదనము.

వి—ఎకోస్టైట్, ఎసారం, హెపార్, నేపియా.

24. Cimicifuga Racemosa సిమిసిఫ్యూగా రెసిమోసా.

[మెదడునరములు, కండరములు, గర్భాశయము.]

నాడి దుడుకుగ వడిగనుండుట, ఆత్మహత్యచేసుకొనవలెనని కోర్కె, పెక్కుహంశములు ఒకటియు పూర్తికాకుండా ఎప్పుడును మాట్లాడుచుండుట, సూతికసంబంధమగు పిచ్చి, మానసికపరిశ్రమచేసినను హెచ్చుగ చదివినను వచ్చుతలనొప్పి, గర్భాశయరోగముతోకూడిన తలనొప్పి, సంభోగానంతరము తలబరుపు, నొప్పి ముచ్చిలగుంటలో బయలుదేరి నడినెత్తికి వ్యాపించుట, కనుగుడ్లు పోటు, వెలుతురు చూడలేకపోవుట, తలత్రిప్పు, వమనము, కంపము, కొరుకుచున్నట్లు బాధ, కడుపులోతుకుపోవుచున్నట్లు తోచుట (నేపియా, సల్ఫరు), కొన్నాళ్లు మలబద్ధకము కొన్నాళ్లు నీళ్లవిరేచనములు, విరేచనము పల్పుగాను నల్లగానుండుట (లెప్టాండ్రా) అప్రయత్నముగా మూత్రమువిడుచుట, నడుము, మూత్రపిండములు, నొక్కుచున్నట్లు నొప్పిగానుండుట, ఋతువు త్వరగాను స్తావము హెచ్చుగాను నల్లనిముద్దలతోను వెడలుట, లేక ఋతువు అణచిపెట్టబడుట, (పల్నటిలా) బహిష్టులో అపస్తారము ఫిట్టు వచ్చుట, ఋతుశూల, బహిష్టుదోషమునకు సంబంధించిన విధరోగములు, దొంగనొప్పులు, ప్రసవానంతరము గజ్జ

లలోనొప్పులు, కివ మాసగర్భస్రావము, కష్టపుకాన్పు, జీవము లేని శిశువులుపుట్టుట, స్తనములలో మంట, హృదయములో నొప్పి, దడ, హృదయ మాగిపోయినట్లుండుట, మెడనరము పట్టుట, మెడ నడుము సం॥ మేహవాతపునొప్పులు, కీళ్లసంధులలో వెచ్చదనము వాపుగల్గుట, నిద్రపట్టకపోవుట, (కాఫీ) వ్రాయునపుడు వ్రేళ్లు వణుకుట (జెల్సు) నడుము కరుక్కుమను శబ్దము యివి సిమిసిఫ్యూగా రోగలక్షణములు.

<చల్లదనము, ఉదయము, బహిష్టులో.

>వెచ్చదనము, ఆహారము తినినపిమ్మట.

పో—ఎకోనైట్, జెల్సీమియం, ఇగ్లేషియా, సెకేలే.

25. Cina సినా.

[ప్రేవులు, అన్నకోశము, మెడడు, మూత్రావయవములు.]

రోగి చిరచిరలాడుచుండును.

బకష్ప డతి ఆకలియు, మరొకష్పడు లేకపోవుటయు, దంతములు పటపట కొరుకుచుండుటయు, ముక్కు, ఆసనము దురదగల్గి గోకుటయు దీనిముఖ్యలక్షణములు.

క్రిముల కిది ప్రధానమగుమందు. క్రిములవలన కలుగు అపస్తాంసము చిన్న బిడ్డగుణములను మాన్పును. పిల్లలు నిద్రలో యులికిపడుట యేడ్చుట, పాలవంటిమూత్రము వెడలుట, అప్రయత్నముగా మలమూత్రములగుట, పిల్లలు యితరులు తమవంకచూచినపు డేడ్చుట, యెత్తుకొనమని యేడ్చుట, వస్తు

వులు ఇమ్మనికోరుచు ఇచ్చిన పారవేయుట యీవైలక్షణములు గలయేవ్యాధివైనను కుదుర్చును.

< వేసవి, సూర్యరశ్మి, క్రిములు.

> కడలిక, బోర్లగిలపరుండుట.

పో—యాగ్నస్ కేక్టస్, కెనబిస్ ఇండికా, ఇగ్నేషియా, మెర్క్యూరియస్, శాంటాన్, సెలీనియం.

26. Cocculus కాక్కులస్.

[మెడడు, వెన్నెముక, నరములు.]

ప్రారంభమున నడుములో బలహీనతయు, క్రింది అవయవముల బలహీనతయు కనుపడును. తలతిరుగుట, జ్ఞాపక శక్తి లేకపోవుట, అవయవములు లేనట్లు తోచుట, పడవ బండి ప్రయాణములవలన తలత్రిప్పగల్గుట, సముద్రప్రయాణికుల యాత్రికుల వైత్యవికారము, ఎప్పుడును చదువువారియొక్కయు వ్యభిచారస్త్రీలయొక్కయు శరీరము వ్యాధిగ్రస్తమగుట, ఆకలి లేకపోవుట, రుచింపకపోవుట, కాలక్షేపము త్వరగానగుట (కాలక్షేపము కాకపోయిన అరైంటం. నెట్రికం) గట్టిగా మాట్లాడ లేకపోవుట, ఆహారపురుచి వాసనగిట్టకపోవుట, (కోల్పి కంలో వండుచున్న పదార్థముల వాసనయేగిట్టదు) నిద్రలేక పోవుటచే వ్యాధికల్గుట దీనిలక్షణములు.

< భోజనము, నిద్ర లేకపోవుట.

> జేర్లబడి కూర్చుండుట, కడలుట.

పో—ఆర్సు, బ్రై, జెల్సు, ఇగ్నేషియా, నక్సువాం.

వి—కాఫీ, కేంఫ్, కెమో, ఇగ్నేషియా, నక్సువాం.

27. Colocynthis కోలోసింధిస్.

[నరములు, పొత్తికడుపు, స్త్రీమర్దావయవములు.]

విపరీతముగ పొడుచుచున్నట్లు నరముల సం॥ నొప్పులు శూల పొత్తికడుపులో పుట్టుటచే రోగి పొత్తికడుపును దేని కైనను ఆనించి వత్తుకొనుట, లేదా పొత్తికడుపు ముడతబడి వత్తిడి గల్గునట్లు ముందుకు వంగుట, ఇట్టి శూలతో వాంతులు విరేచనములుండిన నుండవచ్చును, లేకపోవచ్చును. నరముల సంబంధమగునొప్పులు పొట్టయందు లేక ముఖమున కల్గుట, తొంటిశూల, కటిస్నాయువాతము (సనూటికా) ఋతుశూల, ఆహారపానీయములు తీసుకొనినవెంటనే నొప్పితోగూడిన జిగట విరేచనములగుట వీని కిది ప్రసిద్ధమగు మందు.

<సాయంకాలము.

>వత్తుటచే.

పో—బ్రై, కెమో, సిమిసిఫ్, పోడోఫై, మెర్క్యురియం.

స—మెర్క్యు.

ఆ—మెర్క్యు.

వి—కేంఫ్, కాస్టికం, కెమో, కాఫీ.

కు ప్రం మెట్.

28. Cuprum Met కుప్రం మెట్.

[కండరములు, నరములు, ఊపిరితిత్తులు.]

కంపించుట, బిగుసుకొనుట, కొంగర్లుపోవుట దీనిప్రధాన లక్షణములు.

వడివడిగా కొంగర్లుపోవుట, పేసీలు ముడుచుకొనుట, విస్తరించుట, చేతివ్రేళ్లు కాలివ్రేళ్లు వీనియందు కొంగర్లు ప్రారంభించి శరీరమంతటను వ్యాపించుట, గర్భిణీస్త్రీలలోను ప్రసవించినస్త్రీలలోను కలుగుతెరలు, కొంగర్లు, కలరారోగములో కల్లు కొంగర్లు.

శరీరము చల్లగనుండువారికి, విడిచివిడిచి జ్వరమువచ్చుట, తెరలుతెరలుగా వచ్చుఉబ్బసము, కోరింతదగ్గు వీటిపై దీని ప్రభావ మమోఘము.

<అమావాస్య, రాత్రి, చల్లగాలి, కదలిక.

>చల్లనిపానీయములు, చెమటపట్టుట విరేచనానంతరము

పో—ఆర్పు, బెల్, సిమిసిఫ్, జెల్సు, హయోశ్యాం, నక్సువాం, ప్లంబం, స్ట్రేమో, విరేట్ ఆల్బం.

స—కాల్కుకార్బు.

వి—ఆరం, మెర్క్యు, ఓషియం.

29. Digitalis డిజిటాలిస్.

[హృదయము, కాలేయము.]

నాడి నెమ్మదిగను సవిరామముగను కొన్ని దెబ్బలను విడిచిపెట్టుచుండును.

హృదయచలనము వడితగ్గుట, సవిరామముగ నుండుట, సరియైననడకలోనికి రావలెనని ప్రయత్నముచేయుచున్నట్లు కనుబడుట.

హృదయము, నాడి యొకప్పుడు దూకుడుగా నుండ వచ్చునుగాని వైముఖ్యలక్షణములు మాత్రము కనుపించుచునే యుండును.

శరీరపరిశ్రమవలన నూపిరి సల్పకుండుట కాలేయము వాచి పెద్దదై బాధపెట్టుచుండుట, జిగురువలెనుండు తెల్లని విరేచనములగుట, అవయవములకు నీరుపట్టుట, ముఖము నీలిరంగుగానగుట, రోగి కదలిన హృదయచలన మూగిపోవుననుభవముతో కదలకయుండుట, (కదలకున్న యాగునని తలంపు జెప్పీమియం) ఈలక్షణములు గలవ్యాధులందు పనిచేయును.

< సంగీతమువినుట, భోజనానంతరము కూర్చుండుట, కదలుట.

> బహిరంగ మైనగాలి, నొక్కుట, తరుచు మాత్రము విడుచుట.

పో—ఆర్పు, ఆరం, క్షేక్టస్, సైకోపస్, విరేట్రం ఆల్బం

అ—బెల్, బ్రై, కమో, లైకో, ఫాన్, పల్సు, సేపియా.

వి—ఎపిస్, ఆసిడ్ వైట్రిక్, కాల్కుకార్బు, కేంఫ్, నక్సువాం, ఓపియం.

30. Drosera డ్రోసిరా.

[ఊపిరితిత్తులు, రక్తము.]

ఒకానొక ఋతువులో నత్యధికముగ బయలుదేరుదగ్గు కోరింతదగ్గు. కోరింతదగ్గులో తెరలు వెంటవెంట వచ్చుచు ఊపిరిసల్పకుండుట, పరుండగనే ధ్వనితోగూడినదగ్గు బయలుదేరుట, గొంతుకలో పక్షియొకయున్నట్లు తోచుట, గొంతు నొప్పి, కాలికపుదగ్గు, గొంతు బొంగురుతనము, వమనమై దగ్గు తెరతగ్గుట, గ్రంధులు చీముపట్టుటను మాన్పును చర్మవ్యాధి తొలగినవిప్లుట పడినమచ్చను చర్మముయొక్క రంగులోనికి మార్పును.

< పడక వేడిమి, త్రాగుట, నవ్వుట.

> గోకుకొనుట, నడచుట, కదలిక.

పో—కుప్రం, జెల్సు, ఇవెకాక్, శాంబూకస్, స్పాంజియా.

స—నక్సువాం.

అ—కాల్కుకార్బు, కోనియం, సల్ఫు

31. Dulcamara డల్కమరా.

[చర్మము, రక్తము, శ్వాసావయవములు.]

ఎవ్యాధియైనను వేడిగానున్న సమయమున వర్షము కురియుటచే గాలి చల్లగా మారి వీచుటచేగాని మిక్కిలి తేమగాలి సోకుటచేగాని పగలు ఎండ రాత్రి వర్షముకురియు దినములలో గాని కలుగువ్యాధులు

జలుబు, నరములబాధలు, మేహవాతపు నొప్పులు, దగ్గు, అతిసారము, తలనొప్పి, మెడనరముబిగింపు, చల్లనిపానీయములు మిక్కుటముగకోరుట, బొడ్డువద్ద కోయుచున్నట్లుబాధ, రసదోషములు.

<చల్లనితేమగాలి, రాత్రి.

>అటునిటు తిరుగుట, ఉష్ణోపచారము.

పో—సిమిసిఫ్, హెపార్, పల్స్, రూప్టా, సల్పు.

స—బెరీటాకార్పు.

వి—బెల్, బ్రై, కేంఫ్, కుప్రం, ఇపెక్, మెర్కు, రూప్టా.

32. Eupatorium Perf యూపటోరియంపెర్పు.

[ఎముకలు, కండరములు, రక్తము.]

అధికమైన యెముకలనొప్పులు, శరీరమంతయు చితకగొట్టినట్లు నొప్పి, కీళ్లు తొలగినట్లు తోచుట, జ్వరములో చలికి ముందు వెనుకల ఎముకలోనొప్పులు, చలి ఉదయం 7 గంటలు

మొదలు 9 గొల్లవరకుండుట, చలివచ్చుటకు ముందుగను చలి వేయుచున్నప్పుడును దాహము కల్లుట, ఎముకలు పగిలినట్లు బాధతోకూడిన జ్వరము, రోగికి చెమట తక్కువగానుండి స్థిమితము లేకుండుట, (చెమట హెచ్చు స్థిమితము, బ్ర యోనియా). వై లక్షణములతో వచ్చు మన్యపుజ్వరము, డింగీజ్వరము, ఇన్ ఫ్లూయెంజాజ్వరము మొదలగువాటిలోను నడుమునొప్పి, కాలేయమువద్ద నొప్పలకును ముఖ్యమైనమందు.

<వెల్లగిలపరుండుట, బహిరంగపుగాలి, నియమిత కాలము.

>ప్రస్తావించుట, ముడుచుకొని కూర్చుండుట.

పో—చెలిడోనియం, కోల్చికం, లైకో, పోడోఫైలం.

అ—నేట్రంమూరు, సేపియా.

33. Ferrum Met ఫెరం మెట్.

[రక్తము, అన్నకోశము, ప్రేవులు, నరములు]

రక్తక్షీణము, పెదవులు ముఖము తెల్లబడుట, శరీరము పాలిపోవుట, కొద్దిబాధలవలనగాని, కొద్దిపరిశ్రమవలనగాని, ఆందోళనమువలనగాని ముఖ మెఱ్ఱబడుట, ముఖముపై వేడి గాలిపీచుచున్నట్లు తోచుట, నుదుట యెక్కువరక్తము చేరుటచే కర్ణరంధ్రము లుబ్బుట.

తలనొప్పి, అత్యధికమగు ఎఱ్ఱని లేక నీటివంటి రక్త స్రావములు, నీటివలె ఋతువు వెడలుట, అతిఆకలి లేక ఆకలిలేక పోవుట, (చైనా) పొట్టలో గుడగుడత్రేనువులు, పగలుతిన.

యాహోగము పగలంతయు జీర్ణముకాక నిలువయుండి రాత్రి వమనమగుట, అజీర్తివిరేచనములు, వాపు, మంటలతోకూడిన బాధలు, నాడి దుడుకుగానుండుట, చలివేయుసమయమున ముఖమెఱ్ఱబడుట, కాళ్లు చల్లగనగుట, దగ్గినపిమ్మట ఆహారము హంతియగుట, మాత్రమునకు వెళ్లినపుడు మలము కూడ వెడలుట, పగలు మిక్కుటమగు దగ్గు, ఊపిరి పీల్చుటకు బాధగ నుండుట దీనిలక్షణములు. దీనివాడుకచే రక్తవృద్ధియగును.

N. B. ఉదయము దీనిని సాయంత్రము ఫాస్ఫరసును వాడిన నిక్కాక శరీరరోగములన్నియును తగ్గును. (వేడి, జ్వరము) వగైరా.

<స్థిమితముగా కూర్చుండుట, చెమటపట్టుట, అర్ధరాత్రి.
> నెమ్మదిగా ఆటునిటు నడుచుట.

పో—బోరాక్సు, గ్రాఫ్, రూమెక్సు, జింకం.

స—ఎల్యూమిన్, చైనా, హెమామిలిన్.

అ—ఎకోనైట్, బెల్, చైనా, కోనియం, మెర్క్యూ, ఫాస్.

వి—ఆర్పు, అయోడియం, మెర్క్యూ, టీ.

34. Gelsemium జెల్స్మియం.

[నరములు, కండరములు, రక్తము.]

కొద్దినిస్త్రాణ, బలహీనత, మగత, బద్ధకము, చేతులు దేహము వణకుట, కండరములలో నీరసము, దీని ముఖ్య లక్షణములు.

ఈరోగి వణుకుట కండరములనీరసముననేగాని వణికించు నంతటి చలికల్గి కాదు. సామాన్యజ్వరము, జ్వరములో కొద్ది దాహము, చలి వీపునుండి బయలుదేరి వైయవయవములకు ప్రాకుచు శరీరమంతయు బాధ, అతితుష్టులు, నిష్పవద్దకూర్చుండ వలె ననుకోర్కె ఈలక్షణములు గల యిన్ ఫ్లూయంజా జ్వరము. కనుబొమ్మలలో నొప్పిప్రారంభించి చెవిలోనికి ముక్కులోనికి వ్యాపించుట, వేసవికాలమున పట్టుపడిశములు, వీణ వాయించువారికిని వ్రాతగాండ్రకును చేతులు వణకుట, బుక్కొక్క అవయవమునకు పక్షవాతమువచ్చుట, నరములబల హీనత, విరామజ్వరము, వేణుదండమున దుష్టనీరుచేరుట, కంటి రెప్పలు పక్షవాతముచెందుట, సన్ని పాతజ్వరసూచనలు.

< తేమగాలి, దుర్వార్త, పొగత్రాగుట, బాధలను తలచుకొనుట.

> ముందుకు వంగుట, బహిరంగమైనగాలి, ఎక్కువ మూత్ర విసర్జనము.

పో—ఎకోనైట్, బెల్, కాస్టికం, ఇపెకాక్, ఓపియం, స్ట్రెమో, విరేట్రంవిరిడి.

అ—బాప్టీషియా, కేక్టన్, ఇపెకాక్.

వి—చైనా, కాఫీ, డిజ్, మెగ్నీషియా, ఫాస్.

35. Hemamelis హేమామెలిస్.

[రక్తవాహినీ సిరలపై పనిచేయును]

శరీరములో నేయవయవముయొక్క సిరసుండి రక్తము ప్రవించినను అది ఆమోఘముగా పనిచేయును. చర్మమునందు శ్లేష్మనాడులయందు రక్తముచేరుట, సిరలలో మంట, సిరలుబ్బుట, సిరలయందు తేలుకుట్టినట్లు బాధ, రోగ స్థానమున మర్దించుచున్నట్లుబాధ, సంధులలోను మాంసపేళీల లోను కల్లువాతము, గాయములు, దెబ్బలు వీటియందు కల్లు ఎఱ్ఱిని లేక నల్లని రక్తస్రావములు దీనిముఖ్యలక్షణములు.

దీనిమూలార్కమును పైనవూయుటవలన రక్తస్రావము కట్టును.

<వెచ్చనిగాలి, తేమగాలి, తాకుట, పరిశ్రమ, కదలిక, మథ్యాహ్నము.

>బహిరంగమైనగాలి, సాయంకాలము.

పో—ఎలోస్ఆర్నికా, బ్రై, కాల్కుష్టోరు, ఇపెక్, పల్కుసెబీనా.

స—ఫెరంమెట్.

వి—ఆర్నికా, చైనా, కేంఫర్, పల్కుటిల్లా.

36. Hepar Sulph హెపార్ సల్ఫు.

[చర్మము, గ్రంథులు, రక్తము, శ్వాసకోశము]

అనేకవిధములైన చర్మరోగములు ప్రణామములు గ్రంథులలో బాధ, మంటలెక్కువగుట, చల్లగాలిని భరింపలేక పోవుట, గుడ్డకప్పుకొనవలె ననుకోర్కె, సులభముగా పడిసెము పట్టుట, స్పర్శను భరింపలేకపోవుట, పులుపువస్తువులు తిన గోరుట, అనారోగ్యమైనచర్మము, కొద్దిగాగోకినను చీముపట్టుట, దీర్ఘకాలమునుండి నిలువయున్న జలుబు, ముక్కులు బిగించి నపుడు ఇంటిలోనుండి వెలుపలికి వచ్చిన హాయి చిక్కుట, దగ్గినపుడు కొద్దికల్లె వెడలుట, ఊపిరిసల్పుకుండుట, తేమ గాలిలో నుపమించు ఉబ్బసము, పుల్లనివస్తువులకోరువారి యగ్నిమాంద్యము, మాత్రము నాపలేకపోవుట, మాత్రము వెడలించుటకు కష్టపడుట, గోరుచుట్లు వీనియందు పనిచేయును. ఇది తక్కువపవరులో వాడిన చీము పుట్టించును, హెచ్చుపవరు లో హరించును.

< చల్లనిపాడిగాలి, చల్లగాలి, తాకుట, ఉదయము, రాత్రి, పాదరసము.

> తేమగాలి, వెచ్చదనము, భోజనము.

పో—డల్కు, మిరిస్టికా, స్పాండియా, సల్ఫు.

స—బెల్, బ్రై, కేలెండులూ, లెకె, మెర్కు, సిలికా, అయోడ్.

వి—ఆసిడ్ వైట్రిక్, మెర్కు.

37. Hyosyamus హయాశ్యామస్.

[మెదడునరములు వీనిపై పనిచేయును.]

అనుమానము, ప్రలాపము, దగ్ధరనున్నవారిని కొట్టవలెనని కోయవలెనని యత్నించుట, అరచుట, కేకలువేయుట, లేనివస్తువులు కంటిముందు నిలచియున్నట్లు పల్కుచు భయపడుట, తీవ్రకోపము, అతివాగుడు, బలహీనతవలన ప్రలాపము తగ్గిపోవుచు మరలకల్గుచుండుట, మాటిమాటికి మగతజెందుట, మెల్లమెల్లగా గొణుగుచుండుట, ప్రశ్నలకు సరియైనజవాబివ్వకపోవుట, కండ్లు ముఖము ముడుచుకొనిపోవుట, కట్టుకొనిన వస్త్రమును తీసివేసి దిగంబరియై యుండుట, స్మృతి తప్పుట, ఎవ్వరిని నవ్వుకపోవుట, దంతములకు మిక్కిలి పాచి పట్టుట, నాలుక తడియారుట, రోగికి మలమూత్రములగుట తెలియకపోవుట, పక్కగుడ్డతో ముక్కును నోరును తుడుచుకొనుచుండుట, తెరలు, శరీరకంపము, రాత్రివేళ పొడిదగ్గు వచ్చుట దీనిలక్షణములు. ఇది క్రొత్తగా పిచ్చిపట్టి సిగ్గువిడిచి మాట్లాడుట, మాటిమాటికి దిగంబరియగుట, గుహ్యేంద్రియముపై చెయ్యిపెట్టుకొనుట యీలక్షణములు గలవారికి మిక్కిలి మేలుచేయును.

< రాత్రి, ఋతుస్రావసమయము, భోజనమైనపిమ్మట, నిద్రించుటవలన.

> నిబ్బరముగా కూర్చుండుట, వాంతియైనపిమ్మట.

పో—బ్రె, బెల్, జెల్సు, హెల్లిబోర్, ఇగ్నేష్, ఓపియం, ఫాస్, స్ట్రేమో, విరేట్రం విర్.

అ—బెల్, షల్సు, స్ట్రేమో, విరేట్రం ఆల్బం.

వి—బెల్, కేంఫ్, వై నా, మెర్కు, ప్లంబం, స్ట్రేమో.

38. Ignatia ఇగ్నే పి యా.

[మెదడు, నరములు, జీర్ణావయవములు.]

జ్వరములో దాహమువేయును, వేడివల్ల చలితగ్గును, రోగి జ్వరము తగిలిన కప్పుకొనగోరును, గొంతులోనికి ఉండ వచ్చుచున్నట్లుండి గుటకవేసిన తగ్గును. గొంతులో బంతి యున్నట్లు భావన, అంతులేనిదుఃఖము, మనస్తాపము, మిక్కుట ముగా నవ్వుట, అంతలో నవ్వు అంతలో ఏడ్పు వచ్చువారి హిస్టీరియా రోగము, శరీరము అదురుట, తలలోనికి మేకు దిగ గొట్టినట్లు తలనొప్పి, గుదము బయటికి పొడుచుకొనివచ్చుట, మలము విడుచునప్పుడు కల్లుచుండు బాధకు వెరపుజెందుట, చల్ల గాలితగిలిన వచ్చు కటిస్నా యువాతము, కడుపు ఖాళీగానున్నట్లు తోచుట, భోజనమువలన సంతృప్తి లేకపోవుట, ఘనపదార్థ ములు తినుట సులభముగను, ద్రవపదార్థములు మ్రింగుటకు కష్టముగ నుండుట, గవదకాయలపై పుండ్లుపడుట, పొగాకు వాసనవలనను త్రాగుటవలనను రోగోద్రేకము కల్గుట, న్లేగు, వెక్కిళ్లు వీనిపై చక్కగ పనిచేయును.

< కాఫీ, తీపి, వాసన, వెచ్చదనము, శీతలము, నిలుచుండుట, తాకుట, వంగుట.

> వేసవి, విశ్రాంతి, చలి, నొక్కుట, పరుండుట, కూర్చుండుట.

పో—సిమిసి, జెల్లు. హ యోశ్యామ్, 'లేకె, నక్సువాం, స్ట్రేమో.

స—నేట్రం మూరు.

అ—ఆర్సు, బెల్, లైకో, దూష్టా, సిలీకా, నేపియా, సల్ఫు.

వి—ఆర్నికా, షల్సు, సెలీనియం, జింకం, బ్రాంది, టీ, పొగాకు.

39. Iodium ఆయోడియం.

[మాంసగ్రంధులు, (ఛైరాయిడ్, మెసంటిక్ లమిడముఖ్యము) చర్మము, జీర్ణావయవములు, శ్వాసాశయములు.]

అతి ఆకలి, పెక్కుమాల్లు మిక్కుటముగ తినుచుండినను చిక్కిపోవుట, స్తన్యగ్రంధులు తప్ప మిగిలినవన్నియు వాచుట, (స్తన్యగ్రంధివాపు-ఫైటోలక్కా) ఈరోగి ఆదుర్దా విచారము కల్గియుండును. త్వరితముగ కదలుటకు, ఏదియో చేయుటకు, ఎవరినైనను చంపుటకు కోరుచుండును. రక్తము వేడిగనుండు, చిక్కిపోవుచుండును. తాను ఆలోచించుకొనుటకు పనిచేసుకొనుటకు తిరుగుటకు చల్లనిగది కావలెనని కోరును. శరీర

మంతటను నాడియొక్కచలనము కంటికే కనుపించుచుండును. (బెల్.) హృదయము ఇనుపహస్తముతో చిక్కబట్టినట్లుండును. నల్లనిశరీరము నల్లనివెండ్రుకలు గలవారికి కల్లు గండమాలరోగము, చీకువల్ల గలవారు మేడమెట్లెక్కునపుడు శ్వాసయాగిపోవుట బలహీనముజెందుట.

యోనినుండి యధికరక్తస్రావము, యోనియందు వ్రణము, చాలకాలమునుండి నిలువయున్న కుసుమ, కుసుమ యధికముగ నగుట, కుసుమ గుడ్డలకు సోకిన గుడ్డలు చిల్లులుపడుట.

ఈలవేసినట్లు, రంపపుకోత కోయుచున్నట్లు ధ్వనితో (స్పాంజియా) శ్లేష్మపుతరకలు వెడలు కింక వాయిదగ్గు లేక పొడి దగ్గు—దగ్గునపుడు పిల్లలు గొంతుక పట్టుకొనుట, నల్లబడుచుండుట యీలక్షణములతో కూడిన లోకాక, ఊయ, అతి మూత్రము, పీనస, వాసన తెలుసుకొనలేకపోవుట, కంఠరోహిణి, న్యూమోనియా, మేహవాతపురొప్పులు, కుసుమ, ప్రాప్తేటు గ్రంధివాపు (లంజదుంప) మొదలగు వ్యాధులపై పనిచేయును.

అయోడియమును గ్రంధులు వాచినపుడు పైకివ్రాయుట యర్థములేని యపాయకరమగు చికిత్సాపద్ధతియని డా॥ ఇబినామ్ నుడివెను.

< నిశ్శబ్దము, నొక్కుట, వెచ్చనిగది, కుడివైపు, కదలిక, పరిశ్రమ, తాకుట, తేమగాలి.

> నిబ్బరముగా కూర్చుండుట, భోజనము, పరుండుట, చల్లనిపాలు త్రాగుట, బహిరంగమైనగాలి.

పో—బెల్, లెకె, సెలీనియం, శాం గ్వెనేరియా.

స—లైకో, బేడియాగా.

వి—ఆర్పు, యాపిస్, బెల్, చైనా, కాఫీ, కేంఫ్,
హెపార్, మెర్క్యు, ఫాస్, సల్ఫు.

40. Ipocacuanha ఇపెకాక్.

వికారము. వమనము నాలుక పరిశుభ్రముగనుండుట,
పొట్ట వ్రేలాడుచున్నట్లుండుట, తలయెముకలలో నొప్పులు,
పండ్లలోనికి నాలుక మొదటికి వ్యాపించుట, ఒకకంటిపై భాగ
మున నొప్పి, ఊపిరితిత్తులలో శ్లేష్మము నిండియున్నట్లు ధ్వనితో
గూడిన పొడిదగ్గు, ఉబ్బసము, కోరింతదగ్గు, అజీర్ణపదార్థములు
తనిన పిమ్మట వమనము, (జీర్ణముకాక ముందైనచో పల్సటిల్లా)
జిగటవిరేచనములు, ఆకుపచ్చని విరేచనములు, రక్తస్రావములు.

నడుమునొప్పి, కొద్దిచలి, దాహము, వేడి, తలనొప్పి,
వికారము, జ్వరమువిడుచువేళకు చెమటపోయుట యీలక్షణ
ములు గల చలిజ్వరముపైనను పనిచేయును. ఇది చలిజ్వరము
లకు క్వైనాకంటే చాలమంచిది అధికముగా క్వైనావాడుటచే
కల్గిన దుర్గుణముల తగ్గించును.

< శీతగాలి, పొడిగాలి, వెచ్చనితేమగాలి, వెచ్చనిగది,
వమనము, దగ్గుట, భుజించుట, తాకుట.

> త్రాగుట, విశ్రాంతి, చన్నీళ్లు.

పో—ఆర్సు, కెమో, ఫెరంమెట్, హైడ్రాస్, లాబీ
లియా, పల్సు, విరేట్రం ఆల్బం, విరేట్రం విర్.

స—ఆర్నికా, కుప్రం.

అ—ఆంటి టూర్, యాపిస్, బెల్ బ్రై, క్షేక్స్.

వి—యాపిస్, ఎల్యూమిన్, ఆర్నికా, కుప్రం, చైనా,
డల్కం.

41. Iris ver ఐరిస్ వెర్.

[జీర్ణావయవములు, డైరాయిడ్ గ్రంథి, ప్రేవులలోని మాంస
గ్రంథులు వృక్షము.]

నోరు నాలుక గొంతు ఆహారనాళముమంట, అతినార
విరేచనములలో గుదమునమంట, నోటినుండి భూమివరకు దార
ములవలె త్రాళ్లవలె తీగలుసాగు శ్లేష్మముకక్కుకొనుట, చొంగ
కారుట, పుల్లని లేక చేదురుచిగల వాంతులు, వికారముతో
కూడిన తలనొప్పి, తలనొప్పి మామూలుగానుండువారి విరేచన
బద్ధకము, పైత్యశూల వాంతులతో కూడియుండుట, కుసుమ,
వేవిల్లు, ఒకచోటినుండి మరొకచోటికి మారుచుండు నొప్పులు,
కటిస్నాయువాతము (జాలునొప్పి) మంత్రపుపొక్కులు రాత్రి
వేళ దురదగట్టుట వీటిని మాన్పును.

◁ విశ్రాంతి, చల్లనిగాలి, వెచ్చనిగది, అతికదలిక.

> కొద్దికదలిక, వెనుకకు వంగుట, బహిరంగమగుగాలి.

పో—ఎలోన్, ఆర్సు, బ్రై, ఇవెకాక్, పోడోఫైలం,
సల్ఫు.

వి—మెర్క్యు, నక్సువాం, ఫైటోలక్కా.

42. Kali Bichromicum కాలీ బైక్రోమికం.

[శ్వాసకోశము, జీర్ణకోశము, మర్తావయవములు,
ముక్కు, నోరు.]

చిక్కని జిగురువంటి స్రావము తీగవలె సాగుచు వెలు
వడుట, (హైడ్రాస్టిస్) జీర్ణకోశరోగము మేహవాతరోగ
ములు ఒకటి తగ్గిన నొకటి మొదలిడుట, ఒకప్పుడు మేహవాత
రోగము మరొకప్పుడు జిగురువిరేచనములు కలుట, బహిరంగ
మగుగాలిచే జలుబుచేయుట, తలనొప్పివచ్చుటకుముందు చూపు
మధ్యమగుట, నొప్పికల్గిన చూడగల్గుట, ముక్కు నోరు వీటిలో
పుండ్లు, కండ్లు నాలుక చర్మము పసుపువర్ణముగా నగుట, శీతము
వలన వృద్ధియగు మేహవాతపునొప్పులు, స్థూలశరీరుల మేహ
వాతపునొప్పులు, ఏబాధలైనను ఆకస్తికముగ వచ్చి వెంటనే
మాయమగుట, బీరుత్రాగువారిలో కల్లు అగ్నిమాంద్యము,
శరీరమున మిక్కుటముగ కొవ్వు చేరుటచే కల్లువ్యాధులు,
బ్రోంకాయిటిస్, ఉబ్బసము, జలుబు, కంటినుండి వచ్చునిపుసి వెడ
లుట, శరీరమున నేభాగమందేని వ్రేలుమోపినంతస్థలమున
కల్లునొప్పి, ముఖము ఉబ్బరించుట, గొంతుపుండు, కంఠరోహిణి,
పుండ్లు గుండ్రముగా లోతుగా నగుట, పొట్టలో బరువుగా
నుండుట-గాలిపోసుకొనుట దీనిలక్షణములు.

< వేసవి, వెచ్చనిగది, దుస్తులనుతీసివేయుట, ఉదయము.

> కప్పుకొనుట, వెచ్చదనము, కదలిక, భోజనానంతరము.

పో—ఆసిడ్ నైట్రిక్, హెపార్, హైడ్రాస్, మెర్క్యూ, ఫ్లోటోలక్సా, స్పాంజి, కాస్టికం.

స—ఆర్పు.

అ—ఆంటిటార్, బెర్ బెరిస్ వల్, పల్పు.

వి—మెర్క్యూ.

43. Lachesis లెకెసిస్.

[స్త్రీమర్త్యావయవములు, చర్మము, కండరములు.]

రోగలక్షణములు ఎడమవైపు ప్రారంభించి కుడివైపు నకు వచ్చును. రోగికంతముచుట్టును నడుముచుట్టును ధరించి యుండు గుడ్డలను వదులుచేసుకొనును. నిద్రనుండి లేచనపుడు బాధలు ద్రేకించునుగాన నిద్రించుటకే భయపడును. ఎండలో తిరుగుటవలన తలనొప్పివచ్చును. చెవిరంధ్రములనిండను గుబిలి చేరును. పుండ్లు వ్రణములు ఊదారంగుగా మారును. ముట్లుడిగినకాలమున రోగములు వచ్చును. చెమట వెచ్చగనుండును. త్రాగుబోతులలో శరీరకంపము, భగందరము ఈలక్షణములన్నియు లెకెసిస్ వాడదగినరోగియందు కనుపించును.

< మత్తుమందులు, రసదోషము, నిద్ర లేచినప్పుడు, ఉదయము, చలిగాలి.

> భోజనముచేయుచున్నపుడు, ఋతువు అగుచున్న
పుడు, బట్ట వదులుచేసుకొనుటవలన.

పో—ఆర్పు, బెల్, బాప్టీషియా, ఆంత్రినైనం, ఫైరోజీ
నియం, పల్సు, ఫాస్పారికాసిడ్.

స—హెపార్.

అ—ఆసిడ్ ఫాస్, కేక్టస్, కాప్టికం, నేట్రం మూరు.

వి—క్రోటేలస్, రూప్టాక్సు.

44. Lycopodium లైకోపోడియం.

[పురుషమర్తావయవములు, జీర్ణకోశము.]

జ్ఞాపకశక్తితగ్గుట, మాటలు పొరబడుట, పెక్కువిషయ
ములు కలగలుపుగా మాట్లాడుట, వ్యాధులు కుడివైపున
ప్రారంభించి యెడమవైపునకు చేరుట, మిక్కుటమగు ఆకలి
యుండియు కొద్దిముద్దలు తినినవెంటనే పొట్ట నిండుట, పొట్ట
యుబ్బరముగానుండి యెడమవైపున నధికముగా గుడగుడ
లాడుచు అపానవాయువులు హెచ్చుగా వెడలుచు నటులవెడ
లుటవలన బాధ యుపశమించుట. మూత్రమున నెఱ్ఱని గసి
యుండుట, మూత్రము విడిచినపిమ్మట నడుము మూత్రకోశము
నొప్పిగానుండుట. రోగియొక్క వైయవయవములుచిక్కి క్రిందివి
యుబ్బుట, శరీరమున కండరములు తక్కువగానున్నను తెలివి
హెచ్చుగానుండుట, వయస్సుకంటె ముదురుగా కనుపించుట,
అకాలమున వెండ్రుకలు నెరయుట, ఒకకాలువెచ్చగ మరొకటి

చల్లగనుండుట, ఎదురుమాటచెప్పిన సహింపలేకపోవుట, తీసివదార్థములు తిన్న వెనుక హెచ్చుదాహము, దేహమున నెడమ భాగమున 3-4 గంటలమధ్య చలివేయుట (carbo veg), చలిమధ్య పుల్లని వమనము, చలి తగ్గినవెంటనే చెమటపోయుట, చెమట తగ్గగనే దాహమగుట, పుల్లని త్రేనుపులు, పుల్లనిరుచి, పుల్లని వమనములు, పురుషాంగము చల్లబడి నీరసించి ముడుచుకొని లేవనశక్తిలేక పోవుట, స్త్రీని కాగలించుకొని వెంటనే నిద్రించుట, శీఘ్రస్థలనము, నపుంసకత్వము, ముష్టిమైథునము వలన కలుగు వ్యాధులు. క్రిమిదోషములు, చర్మముదురద, నెమోనియావ్యాధిలో శ్లేష్మము హెచ్చుగా వెడలుట, వస్తువులు కుడివైపునగముమాత్రమే కనుపించుట (coeulus) పిల్లలు పగలంతయు నేడ్చి రాత్రి నిద్రించుట, (సోరినం దీనికి వ్యతిరేకం) పంటిసలుపు ఉష్ణోపచారమున తగ్గుట, కుడివైపు వరి బీజము, పిల్లలు మలమాత్రములు విడుచుటకుముందు ఏడ్చుట, యోని యార్చుకొనిపోయి సంభోగమునందును తరువాతను గుంటగానుండుట దీనిలక్షణములు

← సాయంకాలము 4-8గం|| నిద్రించినపిదప చల్లని పానీయములు.

> కదలిక, అర్ధరాత్రికి పిమ్మట వెచ్చనియాహారపానీయములు, వెల్లగిల పరుండుట.

పో—ఆంటిటార్ట్ర, ఆర్పు, బాప్టీ, బెలిడోన్, కార్బో వెజ్, హైడ్రాస్, మెర్కు, సల్ఫు.

స—గ్రాప్, ఆయోడ్, లెకె.

అ—ఎనకార్డియం, బెల్, బ్రై, నక్సువాం, పల్సు.

వి—చైనా.

45. Mercurius మెర్క్యురీయస్.

[జీర్ణావయవములు, మర్తావయవములు.]

దంతములు చిగుళ్లు ఉబ్బుట, దానినుండి రక్తముకారుట (చిగురు తినివేయబడుచు రక్తము కారుచున్న—మెర్క్యురియస్ వివస్) నాలుక లావుపారుట, చొంగ కారుట, పాలిపోయిన ముఖము, ముఖము పొంగరింపు, మిక్కిలి దాహము, శ్లేష్మము వంటి యుష్ప నిలాలాజలము, నోరు శ్వాస మిక్కిలి దుర్గంధముగా నుండుట, నాలుకమీద నెఱ్ఱనిరంగుపుండ్లు, తెల్లనిపూత, దంతములయందు చీల్చుచున్నట్లు గ్రుచ్చుచున్నట్లు బాధ కల్గుట, ముఖమునుండి చెవివరకు నీబాధ వ్యాపించుట. మిక్కిలి చెమటపట్టుట, చెమటపట్టినను బాధ లుపశమింపకపోవుట. రక్త గ్రహణి, కడుపులో మెలి బెట్టినట్లు నొప్పి (మెర్క్యురీ.), మలము విడుచునప్పుడును తరువాతను అపానవాయువు వెడలుట. శ్వేత ప్రదరముతో గూడినయోనిలో మంట, దురద పుండు కల్లు స్రావము వెడలుట, సంభోగశక్తి నశించుట, అంగముమీద పొక్కులు (మెత్తని కొరుకు, కొరాలియం, వంచలు గట్టిగా నుండుకొరుకు మెర్క్యుప్రోటోఆయోడైడ్) శెగలో స్రావము చిక్కగా ఆకుపచ్చగా పసుపుపచ్చగా వెడలుట, రాగిరంగువంటి

న ట్ర ం మూ ల

రంగుతో గుండ్రటి మచ్చలు చర్మముపై నేర్పడుట, సవాయి సంబంధమగు పుండ్లు, ఎముకలవ్యాధులు, రాత్రియం దుద్రేకించుట, కుడియూపిరితిత్తి యడుగుననుండి బాధ వెన్నునకు పొడుచుచుండుట. స్రావములన్నియు మొదట పల్పగనుండి క్రమముగ చిక్కబడుట (పల్పటిల్లా) ఈలక్షణములు గల వ్యాధులందును, సవాయివ్యాధియొక్క ప్రథమ ద్వితీయావస్థలయందును పనిచేయును. ఇది తక్కువ పవరులో వాడుటచే చీము పుట్టును. హెచ్చు పవరులో వాడిన చీమును హరించును.

< రాత్రి, పడక వేడివి, చల్లగాలి, చెమట, కుడివైపు పరుండుట.

> ఎడమవైపు పరుండుట.

పో—ఆంటిటార్, బెల్, తూజా, సిలికా, సల్ఫు.

అ—బెల్, వైనా, డల్కు, ఆసిడ్ నైట్రిక్, సల్ఫు.

వి—ఆంటిక్రూడం, ఆర్సు.

46. Natrum Mur నేట్రం మూరు.

పాలిపోవుట, చిక్కిపోవుట, రక్తక్షీణతవలన పనిపాటలు చేయుటకు ఇష్టములేకపోవుట, పుష్టికరమగు భోజనపదార్థములు తినుచున్నను కృశింపుజెందుచుండుట, సరియైన ఆకలి గల్గియుండుట.

సుత్తితో తల బద్దలుకొట్టినట్లు తలనొప్పి, స్వల్పమగు రజస్సు వెడలినను మిక్కిలి దుర్బలత, ఇతరులు చూచి జాలిపడు.

నట్టి రూపు కల్గుట, ఏడ్పుస్వభావము ఓదార్చినకొలది హెచ్చు దుగ్ధిము కల్గుట. మూత్ర మప్రయత్నముగ వగుట, మనస్సు స్థిమితము లేకపోవుట, పురుషాంగము దుర్బలతజెందుటవలన సంభోగసమయమున శుక్రము స్థలనము కాకపోవుట. విడిచి విడిచివచ్చుజ్వరములో పెదవిపై ముత్యములవంటి మచ్చలు ఏర్పడుట, చలిజ్వరమున చలివచ్చుటకు ముందువెనుకల దాహము, (జ్వరములోనుండదు) దాడలాడించినపుడు చెవిలో ధ్వని గల్గుట, వ్రేలాడుగోళ్లు, అతిపుసికారు కండ్లకలక, కను రెప్ప లెఱ్ఱనై నొప్పిగల్గుట, భోజనముచేసినవెంటనే గుండెలో మంట కల్గుట, ఉదయము తల పగులుచున్నట్లు తలనొప్పితో 10-11 గంటలకు మధ్య జ్వరము తగులుట నేత్రంమూరులక్షణములు. ఈరోగి కూరలలో ఉప్పు హెచ్చుగా వేయమనికోరును. గొంతులో బంతి పెట్టినట్లుండి ఘనపదార్థములు మ్రింగుటకు కష్టముగనుండి ద్రవపదార్థములు సులభముగ మ్రింగుచుండును.

< ఉదయము, శీతగాలి, సముద్రపుటొడ్డు, సూర్యరశ్మి.

> బహిరంగమైనగాలి, సాయంకాలము, ఉపవాసము, కూర్చుండుట.

పో—ఫాస్ఫరస్.

స—యాపిస్, బ్రై, హెపార్, పల్పు, నేపియా.

అ—నేపియా, తూజా.

వి—యాపిస్, క్వైనా.

47. Nux Vomica నక్షు వామికా.

[జీర్ణావయవములు, మలాశయము, నరములు.]

పట్టుదల, జాగ్రత్త, ద్వేషము, అస్థిమితము, కోపము, కంగారు ఈలక్షణములు కల్గియుండుట.

అతిచురుకు, కొద్దివిషయమునకే నొచ్చుకొనుట, కొద్ది ధ్వనికే యులికిపడుట, తనకు సరిపడుమందైనను వికటించుట, వాసనలవలన స్పృతితప్పి పడిపోవుట. శరీరమున కొద్దిభాగ మదురుట, తెరలు, కొంకర్లు తాకిన వృద్ధియగుట, జ్వరము హెచ్చుగా నుండినను చలివేయుట, ముఖమెఱ్ఱబడుట, కప్పుకొనినగుడ్డ కొంచెము తొలగినను చలివేయుట. నరముల కుత్తేజమిచ్చు మందులు పేటెంటుమందులు. విరేచనముగావించుమందులు నల్లమందు చేర్చబడినమందులు మిక్కుటముగా నేవించుటచే కల్లువ్యాధులు. వ్యభిచారపురుషులవ్యాధులు (స్త్రీలకు-కాక్యులస్) తరుచు విరేచనానుమానము కల్గుట, విరేచనము పూర్తిగ వెడలకపోవుట, కొద్దికొద్దిగానగుట, చక్కగ విరేచనమైన హాయిగనుండుట. సహింపలేకపోవుట, నరములనిస్ట్రాణ, చలి, చిరచిరలాడుట, ఆదుర్దా, ఆత్మహత్యచేసుకొనవలెననుయాహా (కాని చావుకు భయపడును.) సాయంకాలము నిద్రమత్తు, వేకువజామున 3-4 గంటలకు నిద్ర మెలుకువ కల్గి మరల నిద్ర పట్టక (1, 2 గంటలు నిద్రపట్టకయుండి) పిమ్మట నిద్రపట్టి యుదయమున నాలస్యముగా లేచుట, నిద్ర లేచినపుడు అలసట బల

హీనత రోగోద్రేకముజెందుట పొట్టలో భోజనమైన యొకటి రెండుగంటలకు రాయిపెట్టినట్లు బాధ గల్గుట, (వెంటనే కల్గిన కాలీబైక్రోమికం, నక్సుమోఫ్నేటా) ఫిట్టు వచ్చి పడియున్నను చుట్టుపట్ల జరుగునది సర్వమును గ్రహించుశక్తి కల్గియుండుట. (స్టిచిన్నం).

కొన్నాళ్లు మలబద్ధకము, కొన్నాళ్లు నీళ్లవిరేచనములు, ఋతువుదినములు జరుగకమునుపే బహిష్టయగుట, హెచ్చుగా నగుట, స్నానముచేసినతరువాత పెక్కుదినములవర కగు చుండుట, అట్లు ఋతువగుచున్నదినములలో వ్యాధు లుద్రేకించుట.

కాఫీ టీ ఆల్కహాలు హెచ్చుగా నేవించుటచే కల్లు వ్యాధులు, దురభ్యాసములు కలవారికి కల్లువ్యాధులు, త్రాగుడు వల్లను వైత్యమువల్లను కల్లు తలనొప్పులు, ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము, వైత్యము, కాలేయముచెడుట, విరోచన మెన్నడును సరిగాకాకుండుట, తినికి తినికి మలవిసర్జనచేయుట, మొలలు, నడుమునొప్పి, ప్రత్యుదయము నరములబాధలు, వరిబీజము, లేపనశక్తి నశించుట, ప్రసవవేదనలో బాధలు మెల్లగావచ్చుచు మలద్వారములోనికి జొచ్చుచుండి తేపతేపకు విరేచనానుమానము కల్గుట ఈరోగలక్షణములపై పని చేయును.

←వెచ్చనిగది, ఉదయం, తెల్లవారగట్ల 3-4 గం||
భోజనము.

> పరుండుట, బహిరంగమైనగాలి, తాకుట, నొక్కుట, తోముట.

పో—ఎసఫ్, బ్రై, కాక్సులస్, కెమో, ఇగ్నే, హైడ్రాస్, మోస్కుస్, ఓపియం, పల్పు, సిలికా.

స—నేపియా, సల్ఫు, ఆ-బ్రై, పల్పు.

వి—ఎకోనై, ఆన్సు, బెల్, కేంఫ్, కాఫీ, కెమో, పల్పు, జింకం. జింకంమెట్ దీనికి ముందు వెనుకల వాడ రాదు.

48. Opium ఓపియం.

[ఆంధ్రములు, నరములు.]

రోగి మగతగాలేక నిద్రమత్తుగా నుండుట, ఏయాష ధము వాడినను పనిచేయకుండుట, బాధలేమియు కనుపడకుండుట, నీతిబాహ్యత, అసత్యవాదిత్వస్వభావము. మలము గట్టిగాను నల్లగా నుండవలెనుండి కష్టముమీదవెడలుట, నల్లని దుర్వాసరగల నీటివిరేచనములు, అవయవములు చల్లబడుట, మొద్దుబారుట. నోటివెంట మలపుముద్దులుపడుట. భయపడుట. మగతగానున్నను నిద్రపట్టకపోవుట. శబ్దము కడుదూరమందైనను వినబడుట, (గడియారపుగంటలు, కోడికూత) కండ్లు సగము మూతబడియుండుట, నోరుతెరచి గుట్టుపట్టుట, దగ్గిన చెమటపోయుట, పక్క వేడిగానుండి చల్లనిప్రదేశముకొరకు అటునిటు కదలుచుండుట, కప్పుకొనుట కిష్టపడకుండుట, ముసలివారి విరేచనబద్ధకము, రుద్రవాతము.

<నిద్రలోను, నిద్రకు పిమ్మటను, ఉద్రేకపదార్థముల
వలన గర్భిణిలో, భయమువలన.

>చల్లగాలి, నడుచుట, వమనానంతరము.

పో—బెల్, జెల్సు, హయోస్, స్ట్రేమో.

ఆ—ఎకోనై, ఆంటిటార్, బెల్, బ్రై, నక్సువాం.

వి—ఆంటిటార్, బెల్, లెకెసిస్.

49. Phosphorus ఫాస్ఫరస్.

[నరములు, కన్నులు, స్త్రీమర్త్యావయవములు.]

రోగి పొడవుగా పల్చగా నుండును. సన్నని ఛాతీ గల్గి
క్షయరోగచిహ్నములతో నుండును. ముఖము పాలిపోయి
గాని పచ్చబారిగాని యుండి నూనెగారుచుండును. ఆదుర్దా,
విశ్రాంతి లేకుండును. విశ్రాంతిగా కూర్చుండుటకుగాని నిలు
చుండుటకుగాని శక్తిలేకుండును. చీకటిగదిలోను ఉరుములతో
గూడిన గాలివానయందును, ఒంటరిగానుండుటకును భయ
పడును. చల్లనివస్త్రపులను కోరును. చల్లనినీరు త్రాగిన ఆనీరు
కడుపులో చేరి యుష్ణమును పొందగనే వాంతియగును. ఐస్
క్రీమ్ మాత్రము వెల్లిపోదు. పెక్కుమార్లు భోజనము చేయు
చుండును. ఆకలియై యర్ధరాత్రి భోజనముచేయుటకు నిద్ర
నుండిలేచును. తినకున్న శోషవచ్చును. తల రొమ్మ పొట్ట
పొత్తికడుపు ఖాళీయైనట్లు తోచును. దగ్గు సంధ్యాసమయ
మున ప్రారంభించి అర్ధరాత్రివర కుండును. దగ్గు ఎడమవైపు

పరుండిన హెచ్చును, కుడివైపు పరుండిన తగ్గును. నీళ్లవిరేచనములు సగ్గుబియ్యపుజావవలె పంపునుండి నీరుకారునట్లుగుచుండును గ్రహశివిరేచనములు, నోటిపూత, రక్తస్రావములు, స్వరపేటికనొప్పి, వెచ్చనిగదినుండి చల్లనిగాలిలోనికి వెళ్లిన దగ్గు హెచ్చును. నవ్వుట మాట్లాడుట చదువుట భోజనముచేయుటలవలన దగ్గువచ్చును. మెత్తగా పొడుపుగా లేక ఎండుకొని కుక్కపెంటికలవలె కష్టముమీద మలమువెడలును. నోరు పొట్టి చిన్నప్రేవులు గుదము వేణుదండము అరచేతులు చేతులు వీటియందు మంట, మంట చేతులలో ప్రారంభించి ముఖమునకు ప్రాకును.

<తాకుట, కదలుట, బాధగనున్నవైపు పరుండుట.

>చల్లనియాహారము, విశ్రాంతి, బహిరంగపుగాలి.

పో—ఎకోన్, యాపిస్, ఆసిడ్పాస్, ఆసిడ్నైట్, బెల్, బ్రె.

స—ఎల్లియంసేపా, ఆర్సు, అ-ఆర్సు, కార్బోవెజ్, రూస్టా.

వి—కేఫ్, అయోడ్, టెరిబెంత్.

50. Podophyllum పో డో పైలం.

[జీర్ణావయవములు, గర్భాశయము, కాలేయము.]

ఇది యుదరవ్యాధికి ప్రధానమైనది. దుర్వాసనగల మలము, శరీరమందలి జలమంతయు పోవుచున్నదాయని భయముకల్గునంత విరేచనము, విరేచనమైన మరుక్షణముననే పొట్టి

మలముతో నిండి గుడగుడధ్వని కలుగ ప్రారంభించును. ప్రాతః కాలమున 9 గంటలనుండి యుదరవ్యాధి ప్రారంభించి క్రమముగా 10 గంటలకు పిష్టట వృద్ధి నొందును. సాయంకాలము 3 గంటలకు స్వాభావికమైన మలము వెడలును. ఈరోగిమలము పచ్చగానుండి నీటివలె హెచ్చురీమాణములో నగును, అప్పుడప్పుడు గుడము బయటికి పొడుచుకొని వచ్చుచుండును.

రోగి నేత్రములు సగము మాత్రము తెరువబడి యుండును. తల దిండువైనుంచుకొని యిటునటు కదల్చుచుండును. గొనుగుచుండును. దంతములను బిగ్గబట్టుచుండును.

పలుమారు తెమలుచుండునుకాని వాంతికాదు. షగలు 9 గంటలకు జ్వరము తగులును. జ్వరము వచ్చుటకు ముందు కాళ్ళచేతులు నడుములలో నొప్పి కలుగును.

రోగి అసంబద్ధముగ ప్రలాపించుచు కొంతసేపటికి నిద్రించును. నిద్రించినపుడు హెచ్చుగ చెమట పట్టును. (శాంబూకన్ దీనికివ్యతిరేకము) నిద్ర లేచినపిమ్మట తాను మాట్లాడిన విషయములు చెప్ప లేకపోవును. ప్రసవించినపిమ్మట గర్భాశయము తన స్వస్థానమునుండి తొలగును. కుడిడింబకోశమున నొప్పి కలుగును. రోగికి స్వస్థత లేనట్లు కనుబడును.

<వేడిగాలి, తెల్లవారగట్ల, దంతములు వచ్చుకాలము.

>తోముట, నొక్కుట.

పో—ఎలోన్, ఆసిడ్ నైట్, బ్రై, చెలిడోన్,
క్రోటన్ టిగ్, మెర్క్యు, నక్సువాం, పల్సు, సల్ఫు
విరేట్రం ఆల్బం.

వి—మెర్క్యురియస్.

51. Pulsatilla పల్నటిల్లా.

[జీర్ణ కోశము, మలకోశము, గర్భాశయములపై పనిచేయును.]

ఇది స్త్రీల ఋతుబద్ధవ్యాధులను రూపుమాపును. చంచల
చిత్తము, అస్వస్థత, శ్లేష్మతత్వము, నల్లని వెండ్రుకలు, నీలివర్ణపు
కండ్లు, పచ్చని శరీరము, స్వాభావికముగ నవ్వుట యేడ్పుట,
ప్రేమగలవారినిగూర్చి భయము, వినయస్వభావము గలరోగిణికి
ముఖ్యమైనమందు సహజముగ యేడ్పుస్వభావము, ఋతు
స్రావము కొద్దికొద్దిగ వెక్కుదినములవర కగుచుండుట, ప్రథమ
రజస్వల యాలస్యముగ నగుట, ఋతుశూల, ఋతువు ఆగి
యాగియగుచుండుట, రోగలక్షణములు మాటిమాటికి మారు
చుండుట, నొప్పులు ఊణఊణము చోటుమార్చి వచ్చుచుండుట,
నాలుకయెండియున్నను దాహములేకుండుట, నేయి నూనెలతో
చేయబడిన పిండివంటలను గురుపదార్థములను తినుటవల్ల కల్గిన
జీర్ణ కోశవ్యాధులు, కలరా, మలముయొక్కరంగు తేపతేపకు
మారుచుండుట—నిండుపసుపు ఆకుపసుపువర్ణముగా నుండు
కఫము, చలి, శ్వేతకుసుమ, ప్రమేహము, శ్లేష్మము, చీము స్రవిం
చుట, కఫముయొక్కరుచి కారముగనుండుట, వాసనచూచు

శక్తినశించుట, కాళ్లు తడియుటచే కల్లువ్యాధులు, ఏదియు రుచింపకపోవుట, తడవరకుపిమ్మట కల్లుదుర్గణములు, కీళ్లయందలి మేహవాతపునొప్పులు వీటికి ప్రధానమైనది. పల్నటిల్లారోగము నకు తలతోక తెలియుట కష్టము. ఇది క్వైనాకును లోహమునకును విరుగుడు. తడవరకు నిరోధకౌషధము.

<తాకుట, సూర్యరశ్మి, గాలిమార్పు.

>చల్లదనము, నెమ్మదిగానడుచుట.

పో—సిమిసి, కోనియం, కాలోపైలం, హైడ్రాస్, యూఫ్రేషి, హెమామిల్, ప్లాటినా.

స—లైకో.

వి—చైనా, సల్ఫు.

52. Rhus Tox రూప్టాక్సు.

చర్మము, శ్లేష్మనాళములు, కండరములు వాతతత్వముగల రోగులవ్యాధులవైనను పనిచేయును. ఉద్వేగము, అస్థిమితము దీని ప్రధానలక్షణములు. కండరములలో నొప్పి, పుండు పడినట్లు నొప్పి, అటునిటు మాటిమాటికి కదలుచుండుట, కదలుటచే బాధలు తగ్గుచుండుట, మాటలాడక కూర్చుండుటవలన స్థిమితములేకపోవుట, నడుచుటకు మొదటకష్టముగనుండి కదలినకొలది సుఖముగ నుండుట, జ్వరములో మగత, కొద్ది ప్రలాపము, ఎండుకొని పాచిపట్టిననాలుక, నాలుకచివర యెఱ్ఱని త్రికోణాకారపుగుర్తు, మాటిమాటికి పొర్లుచుండుట,

స్త్రుతిలేనిస్థితిలో కూడ ప్రశ్నకు సరియైనజవా బిచ్చుట, చర్మముమీద ఎఱ్ఱని దద్దుర్లు మంత్రపుపాక్కులు బయలు దేరుట, సన్నిపాతదోషము, జ్వరముయొక్క ప్రారంభమున కాంతిహీనుడై యుండుట, తెలియకుండగనే విరేచనమగుట, మాంసపుకడుగునీళ్లవంటి విరేచనమగుట, ప్రతివ్యాధిలోను వాతపునొప్పులుకల్గుట, చలిగాలిలోను స్థిరముగాను కూర్చుండి నను రోగము వృద్ధియగుట, వేడిగాలిలోను శరీరము గుడ్డతో కప్పినప్పుడును వేడికాపడమువలనను తగ్గుట, చల్లగాలివలన తలనొప్పివచ్చుట, నమలునప్పుడు శబ్దము కల్గుచు దాడలు నొప్పిగానుండుట దీనిలక్షణములు.

< లేచుట, వంగుట, తాకుట, విశ్రాంతి.

> వెచ్చదనము, కదలిక.

పో—ఆర్నికా, ఆర్పు, బాప్టీషి, బ్రై, పల్పు, సల్పు.

వి—బ్రై, బెల్, కేంఫ్, కాఫీ, రోడోడాండ్రన్.

53. Sanguinaria శాంగ్వి నేరియా.

[శ్వాసాశయములు, ఆమత్వచలు.]

తలనొప్పి యుదయమున ప్రారంభించి యస్తమయ ముతో తగ్గుట, కుడివైపువచ్చుట, ప్రతి 7 వదినమును వచ్చుట, ముచ్చిలిగుంటలో ప్రారంభించి తలకు వ్యాపించి కుడికంటి పైభాగమున నిల్చి బాధించుట.

అరిచేతులు అరికాళ్లుమంటలు, శరీరమున తరుచు వేడి తగులుచుండుట, ఛాతీకి తలకు రక్తమెక్కువచేరుట, ముక్కులో కాయలు బయలుదేరుట, క్షయరోగలక్షణములు, శరీరమంతటను మంట, దగ్గులో వెడలుణ్ణేష్ట మాకస్తికముగ నాగి నీళ్లు విరేచనము లగుట, ముట్లుడుగుకాలమున వచ్చురోగములు మంటలతోకూడియుండుట, అతిదాహము వికారము వమనము, మంట పసరువాంతి—నిలువగానుండుచేగ సవాయివ్యాధులు, రోగికి 2 రాత్రిళ్లు స్వప్నస్థలనమై రోగము తగ్గుట, దుర్వాసన, ఒరుపుగల్గు కుసుమ, అతిబుతుస్రావము, స్తనములలో నొప్పి, అజీర్ణముతో గూడిన యుబ్బసము, కుడివైపువచ్చు నరములబాధలు, మేహవాతపునొప్పలకు మంచిమందు.

< వెలుతురు, ఉదయములేచుసరికి, తాకుట, నొక్కుట.

> పుల్లనివస్తువులు తినుట, నిద్ర, చీకటి, వేడినీటి స్నానము.

పో—కాలీబైక్రోమికం, సోరినం.

స—ఆంటిమోనియంటార్ట్ర.

ఇది నల్లమందు రూప్తాక్కుదోషములను విరుచును.

54. Secale సెకేలే.

[స్త్రీ మర్తావయవములు.]

రక్తస్రావముల కిది మంచిమందు. నల్లని దుర్గంధయుత మగు రక్తస్రావము, సాధారణగాయములనుండి కూడ వెక్కు

దినములవరకు మిక్కిలి రక్తము స్రవించుచుండుట, స్త్రావమగు నపుడు శరీరమంతయు చల్లబడుట, నీరసము, కొంకర్లుపోవుట, కొంచెము కదలినను స్త్రావ మధికమగుట దీని ముఖ్యలక్షణములు.

మర్తావయవముఖము విస్తరించుట, కండరములబిగి తగ్గియుండి క్రమములేక నెమ్మది నెమ్మదిగా వచ్చునొప్పులతో ప్రసవ మాలస్యమగుట, చేతులు కాళ్లు కంపించుట, ప్రసవమైన పిమ్మట కల్లు అతిరక్తస్త్రావము, 3 వ 4 వ నెలలలో కల్లు గర్భస్త్రావసూచనలు.

శరీరమంతయు చల్లబడియున్నను రోగి తాపముచే బాధ పడుచు గుడ్డ కప్పకొనలేకపోవుట.

శరీరము మొద్దుబారియుండుట, పురుగులు ప్రాకు చున్నట్లు తోచుట, చర్మము కంటిచుట్టును ఊదారంగుగా మారుట, కలరా ప్రథమావస్థ, గోధుమవర్ణముగను దుర్వాస వగనుండు కుసుమ వెడలుట.

<వెచ్చదనము, వేడి, కప్పకొనుట.

>చల్లదనము, కప్పకొనకుండుట, తోముట.

పో—కార్బోవెజ్, కోల్చికం, ప్లంబం, సెబీనా.

అ—ఎకోనై, ఆర్పు, చైనా, పల్పు.

వి—కేంఫ్, టపియం, స్పాంజియా.

55. Sepia సేపియా.

[మర్తావయవములపై పనిచేయును.]

కుటుంబమునం దయిష్టము, స్త్రీలలోకల్లు కాన్పునొప్పుల వంటినొప్పులు, బాధలు దిగువనుండి పైవైపుకు వ్యాపించుట, లోపలియవయవములలో బంతి యున్నట్లు భావన, వెచ్చనిగది యందు చలిగానుండుట, గర్భాశయము జారుట, పుల్లనివాసన వేయు పచ్చనికుసుమ, బాధలన్నియు వెచ్చదనముచే తగ్గుట, బహిష్టు హెచ్చుతగ్గులుగా నగుట, పిల్లలు మొదటినిద్రలో తెలియక మూత్రము విడుచుట, స్లీటు, ముక్కుపై నడ్డముగా పచ్చనిమచ్చ యేర్పడుట, కాలికమగుజలుబు, పొట్ట ఖాళీయై నట్లు భావనకల్గి సొమ్మసిల్లుట, గుదమునుండి నీరు స్రవించుట, గుదములో పెద్దరాయియున్నట్లు బరువు, మోకాళ్లమడతల లోను కాలేయముపై నను మచ్చలేర్పడుట, తామర చిరుగుడు కాళ్లపై పొట్టురాలునట్టి చర్మవ్యాధి, కొద్దికొద్దిచోట్ల దురద పొక్కులు సంభవించుట, చంకలు పాదములు చెమర్చుచుండు వారి తలనొప్పి, పుల్లనివస్తువులు కోరుచుండువారి యగ్ని మాంద్యము, నోటిచుట్టును చర్మము పచ్చబడుట, గర్భవతుల వంటినొప్పి, ఎముకలు ఘచ్చుట, తలవెండ్రుకలు రాలుచుండుట దీనిలక్షణములు.

< తాకుట, నిలుచుండుట, మానసికపరిశ్రమ, నిద్రకు పిదప.

> వేసవి, వెచ్చదనము.

పో—ఆర్పు, బ్రై, సిమిసి, జెల్సు, పోడోఫై, ప్లాటినం, పల్సు.

స—నేట్రం మూరు, నక్సువామికా, సెబీనా.

వి—ఎకోన్, ఆంటిటార్, కాల్కుకార్బు, చైనా, లెకె, పల్సుఫాస్, రూప్టాక్సు, మెర్క్యు.

56. Silicea నై లీషియా.

[ఎముకలు, తల, మర్తావయవములు, అన్నకోశము, మలకోశము.]

పిల్లలు నిద్రించునపుడు తలకు చెమటపోయుట, తల యెముకలు కలవకపోవుట, ఆహారము పుష్టినివ్వకపోవుట, కుండవలె పొట్ట చెద్దదగుట, గాయమునకు చీముపట్టుట, శరీరము చల్లగానుండుట, చల్లదనమును భరింపలేకపోవుట, ఎప్పుడును వెచ్చనిగుడ్డచే కాళ్లునుదురు కప్పియుంచుట, కాళ్లకు దుర్వాసనగల చెమటపోయుట, సామాన్యమగుదాహము, కొద్దిచల్లగాలి తగులగనే చెమట యింకుట, మలబద్ధకము, మలమువెడలించుటకు మిక్కుటముగ ముక్కుట, మలపు. యుండలు కొంతవరకు వచ్చి మరల లోపలికేగుట.

రోగియొక్క శరీరమున తగినంతవేడి లేకపోవుట, సర ములబలహీనత, సులభముగా జలుబుచేయుట, చెమటలు లోనికింకుటచే కల్లువ్యాధులు, చాలకాలమునుండి బాధించు.

చున్న తలనొప్పి, చిగుళ్లలో లేచుకురుపులు, భగందరము, కటిరోగములు, ఊపిరితిత్తులలోని పుండ్లు, టీకాలవలన కల్గిన పుండ్లు ఇతరవ్యాధులు, వెన్నెముకబాధలు వీనికి ప్రశస్తమైన మందు.

ఇది తక్కువ పాటెన్నీలో చీమును పుట్టించును. హెచ్చు పాటెన్నీలో చీమును హరించును.

<అమావాస్య, కదలిక, పరుండుట, బహిరంగపుగాలి.

>వెచ్చదనము, వేసవి.

పో—ఆర్మికా, ఆసిడ్ ఫాస్, కాల్కుకార్బ్యూ, హెపార్, ఫాస్, పల్పు, రూటా, రూస్టాక్సు, సేపియా.

స—కాల్కుకార్బ్యూ, పల్పు, శానిక్యూలా, తూజా.

అ—హెపార్, లెకె, నక్రువా, ఫాస్, రూస్టా, టొబాకం.

వి—మెర్క్యు, సల్ఫు.

57. Spigelia స్పైజీలియా.

[ఆసనము, జీర్ణకోశము, నరములు, హృదయము, కండ్లు.]

ఇది హృదయరోగమునకు మంచి మందు. హృదయము కపాలము దంతములు వీనియందు శూల గల్లుట, నొప్పితో కూడిన గుండెదడ, గుండె కొట్టుకొనుట, గుడ్డ కప్పుకొనినను పైకి కనుపడును. కొద్దిదూరమువరకు గుండె కొట్టుకొనుట వినిపించును.

కన్నులలోని నరములనొప్పి, నొప్పివలన కన్నులు కదలించలేకపోవుట, కనుగుడ్లవెనుక నొప్పి.

ముఖమున కల్లు నరములనొప్పి, ఎడమవైపు తలనొప్పి, రోగిని తాకిన శరీరమంతయు జలదరించుట, వర్షపుగాలివలన రోగోద్రేకము కల్లుట, అన్నకోశములో గ్రుచ్చుచున్నట్లు కోయుచున్నట్లు కల్లునొప్పి, వాడియైన మొనగలవస్తువులు చూచిన భయపడుట, పొగత్రాగుటవలన కల్లు పంటిసలుపు, నొప్పులు సూర్యోదయముతో ప్రారంభించి సూర్యాస్తమయముతో తగ్గుట, జ్వరములో రోగి కదలిన చలివేయుట, ఈవై లక్షణరొగములపై పనిచేయును.

<కదలిన, ధ్వని, తాకుట. 11-12 గంటలకు.

>సాయంకాలము, 3-4 గం. నడుచుట, మర్దనము.

పో—ఆర్య, ఆర్నికా, బెల్, బ్రై, కేక్టస్, సినా, జెల్సు, లెడం.

అ—డిజ్, కాలీకార్బు, రూప్టా.

వి—ఆరం, కేంఫ్, మెర్క్యు, పల్కు.

58. Sulphur సల్ఫరు.

ఇది శరీరమంతటిమీదను పనిచేయును. ఇది గొప్ప యాంటిసోరిక్ మందు. యేయాషధము వాడునపుడైనను సోరిక్ తత్వరోగికి పనిచేయనప్పుడును గుణము చూపుటలో నాలస్యమైనప్పుడును ఇవ్వదగిన సోరామందులలో ప్రథమ

మైనది దీనిని వాడుటచే లక్షణములకు సరిపడినమందు పిమ్మట వాడిన వక్కునిపనిచేయును.

శరీరమున మంట గలుగుట, (ఫాస్) దీనిప్రధాన చిహ్నము. ఈమంటతో దురద కూడియుండును. శరీరమందలి ద్వారములన్నియు (9) ఎఱ్ఱనగుట, ప్రాతఃకాలమున 10-11 గంటల కతియాకలివేయుట, రాత్రి 11 గంటలకు నొప్పిలేని యుదరవ్యాధి కల్గుట, నిద్రలేవగనే విరేచనమునకు పరుగెత్త వలసివచ్చుట, విరేచనమైనపిమ్మట నిద్రవచ్చుట, బంకవిరేచ నము, మలబద్ధకము, గుదప్రత్యోశనము చేయువరకు రోగివద్ద దుర్వాసనవేయుట, ఎండినమలము, ఉండలుకట్టినమలము, బాధతో విరేచనమగుట, క్రమక్రమముగా మలబద్ధకమేర్పడుట, సామాన్యవస్తువు జంతువు మానవులు అందముగ కను బడుట, బాధలు క్రమముగవృద్ధిచెంది హఠాత్తుగ తగ్గిపోవుట, రోగి నడుచునప్పుడు కూర్చుండునప్పుడు నిలుచుండునప్పుడు నిలువుగానుండక వంగియుండుట, త్వరితముగ నడుచుట, పిల్లలు స్నానముచేయుట కిష్టపడకుండుట, పిల్లలు చిక్కి ఊసర పొట్టగల్గుట, క్రిమిదోషము, వెచ్చనిశరీరము, కప్పిన బట్టలను త్రోసివేయుట, పొక్కులు దద్దుర్లు మొదలగునవి గాఢమగు వైపూతమందులచే నణచిపెట్టబడి పిమ్మట కల్లువ్యాధులు నివారింతుటకు ముఖ్యమైనది. ఇది శరీరమందలి మలములను శోధన చేయుమందు.

← లేచుట, వెచ్చదనము, ఎండవేడిమి, వంగుట.

> భుజించుట, కదలుట, వెచ్చనియాహారము.

పో—హెపార్, లెడం, లైకో, నేట్రం మూడు, సారస
పరిల్లా.

స—ఎకోనై, ఎలోన్, బేడియాగా, నక్కువాం, సోరినం
అ—కాల్కుకార్బు.

వి—చైనా, ఆసిడ్ నైట్, అయోడ్.

59. Thuja తూజా.

[చర్మము, రక్తము, జీర్ణకోశము, మెదడు, ప్రేవులు]

ప్రమేహరోగలక్షణముల కిది సరియైనమందు. ప్రమే
హము శరీరమున జరించుటచేగాని తగిన చికిత్స జరిగియుండక
పోవుటచేగాని శరీరమున నేయవయవములమీదగాని గుదము
నను జననేంద్రియముమీదను ప్రేవులయందును చేతుల
యందును పులిపురికాయలు పుట్టుట, పగిలినపుండ్లు పెక్కురకము
లగుకురుపులు, శ్లేష్మార్బుదములు, గ్రంథివాతము మొదలగు
రోగములు పుట్టుటయు, పైకోసిస్ తత్వరోగికి లక్షణముల
ననుసరించి వాడినమందువలన లాభము కనుపించకపోవుటయు.

నుదుటతప్ప శరీరమంతటను నిద్రించునపుడు చెమ
ర్చుట, అతిచెమటలు, దుర్గంధము, పుల్లనివాసనలు రోగినుండి
వచ్చుట, జననేంద్రియముమీద తేనెవాసనగల స్వేదము
వెడలుట, మలద్వారమున పగులుడుపుండ్లు, పులిపురికాయలు,
శ్లేష్మపుపాక్కులు, కూర్చున్నప్పుడు మొలలబాధ యధిక

మగుట, తీవ్రమగుబాధవలన మలమువెడలకుండుట, మలము కొంతబయటికివచ్చి తిరిగి లోపలికివెళ్లుట, (సైలీషియా) ప్రాతః కాలమున మలము వేగముగావెడలుట, మూత్రమును విడిచిన తరువాత మూత్రాశయమునుండి బొట్లుబొట్లుగా మూత్రము ఇంకను వెడలుట, మూత్రము విడిచినపిమ్మట కోయుచున్నట్లు తీవ్రమైనబాధ, మూత్రము రెండుధారలుగా వెడలుట, చిక్కని దుర్గంధయుతమగు చీమువెడలుట, కన్నులు మూసి కొనిన తలతిరుగుచున్నట్లు తోచుట, తనవై నొకశక్తియేదియో యావహించినట్లును, తన్నైవ్వరో వెంటాడుచున్నట్లును తోచుట, గోళ్లుపుచ్చిపోవుట, గనేరియావ్యాధియొక్క ప్రథమావస్థ, టీకాలవలన కల్లు సమస్తదుర్గుణములు దీనివలన కుదురగలవు.

<రాత్రి, విశ్రాంతి, టీకాలు, కాఫీ.

>ఎడమవైపున, వెచ్చదనము, కదలిక.

పో—ఆసిడ్ నైట్, ఆరం, కేంథారిన్, ఇగ్నేషియా పల్పు, సల్ఫు.

స—ఆర్సు, సైలీషియా, సల్ఫు.

అ—ఇగ్నేషి, కాలీకార్బు, పల్పు.

వి—నక్సువాం, సల్ఫు, మెర్క్యు.

60. VeratrumAlbum విరేట్రం ఆల్బం

[జీర్ణకోశము, నరములు.]

ఇది పిల్లలకు ముసలివారికి జీవశక్తితరిగినవారికి నరముల వ్యాధులు కలవారికి ఉద్రేకపూరితులగు యువకులలో కట్టు వ్యాధులకు పనికివచ్చును.

ఈరోగి యొంటరిగనుండుట కిష్టపడదు. జీవశక్తి త్వరలోనశించుట, తరుచుగా పెక్కువ్యాధులందు శిరస్సనకు చెమటపోయుట, ప్రతివస్తువును కోయవలెనని చీల్చవలెనని కోరుచుండుట, అశ్లీలవాక్యములు పలుకుట, వెంటనే ప్రేమ కూడిన పిచ్చిమాటలు, లేక ధర్మవిషయమగు పిచ్చిమాటలు పలుకుట, కొద్దిపరిశ్రమ చేసినను సొమ్మసిల్లుట, నీటివాంతులు, నీటివిరేచనములు, మూత్రము అణచిపెట్టబడుట (రీటెన్షన్) ముక్కుకొన అరచేతులు పిక్కలు చేతులు భుజములు ఇతర అవయవములు మంచువలె చల్లనగుట, నీరుత్రాగుటవలన ఇటునటు కదలుటవలన వాంతి వృద్ధియగుట, అతిదాహము, తలకు చెమటపోసి తరువాత వేడిగానగుట, మరల చెమటపోసి మరలవేడిజెందుట, పొట్టలో తీవ్రమగునొప్పిగల్గుట, కన్నుల చుట్టును నల్లనిరంగేర్పడుట, రెప్పవాల్చక చూచుట, విషమ నాడి ఆగియాగి దడగల్గుట, కుడితివలె విరేచనములగుట, పిక్కలు లాగుట, పుల్లనివస్తువులు కోరుట, తల తిరుగుట, మేహ వాతపునొప్పులు, శూల, దాహము ఈలక్షణారోగముల కిది యమృతతుల్యమైనది.

<తాకుట, లేచుట, కదలిక, రాత్రి.

>పరుండుట, వెచ్చదనము.

పో—ఆసిడ్ ఫాస్, ఆంటిటార్, ఆర్సు, కార్బోవెజ్,
కుప్రం, ఇసెకాక్, విరేట్రం విర్, జింకం.

స—ఆర్నికా.

అ—బెల్, కెమో, రూప్టా.

వి—ఎకోనై, ఆర్సు, కేంఫ్, కాఫీ, వైనా, థెరంమెట్.

ద్వితీయభాగమునకు కొన్ని ముఖ్యసూచనలు.

Pathology is what the doctor can tell (some-
times) Symptomatology is what the Patient can tell.
—Nash. Leaders in Homeo Therapeutics. Page 24.
(7th Est.) dn.

1. రోగిని వైద్యుడు చక్కగ పరీక్షించి తేల్చునిర్ణయమును “ప్యాథాలజీ” యందును. (కొన్ని కేసులందు వైద్యుని నిర్ణయము తప్పవచ్చును.) రోగి తనరోగవిషయమై చెప్పునది “సింప్టామాటోలజీ” యందును. దీనిలో పొరపాటెన్నడును కలుగదు. మనము శరీర-అవయవములలో చూడజాలని చూడని వాపు పుండు మొ॥ ఏవైనను కల్గినచో తదనుగుణముగా లక్షణములతో బాధ బయలుదేరును. అట్టి సమానలక్షణములు కలమందు నిర్ణయించి వాడుచో రోగవిముక్తి కల్గుచున్నది. కావున ప్యాథాలజీని వ్రాయక వదలితిని.

2. సన్నిపాతజ్వరము, అపస్తామము, ఋతుశూల, తలనొప్పి, ఆకలిమందము, గల 5 రోగులకు మందు వాడవలె ననుకొనుడు. 5 గురికిని ముక్కు ఆసనము దురద, గొంతులోనికి ఏదియో వచ్చినట్లుండి మ్రింగుట, నిద్రలో ఉలికిపడుట, పండ్లు కొరుకుట, మూత్రము నిలువయుంచిన పాలవలె మారుట, మలముతో నులిపురుగులుపడుట, లక్షణములు కలవనుకొనుడు. ఈ 5 గురికిని సినివాలన 5 రకములైన వ్యాధులు తగ్గును కావుననే రోగనామములతో ప్రయోజనము లేదని లోగడ వ్రాసితిని. లక్షణములను చూచియే మందు నిర్ణయించుడు.

శ్రీ ర స్తు.

హోమియోపతి గృహవైద్యము

2 వ భాగము—చికిత్స.

1. Abdomen పొత్తికడుపు.

ఉడుట.—మిక్కుటముగ ద్రేస్సులు వచ్చుచు- కార్బోవెజ్.
అజీర్తిలక్షణములతో కూడియుండి-నక్సువామికా. అధి
కముగ నపానవాయువులు వెడలుచు-లైకోపోడియం.
కొవ్వపదార్థములుతిని జీర్ణముకాక-పల్పటిల్లా.

నొప్పి.—భరింపలేనినొప్పి, గాలిచేరుట-కెమోమిల్లా. గుడగుడ
లాడుచు-పోడోఫైలం, పల్పటిల్లా. బాధతగ్గుటకు రోగి
శరీరమువంచుచున్న-కోలోసింథ్. మాత్రపుత్తిల్లో
పసరురాళ్లు చేరి-లైకోపోడియం, లెకెసిన్. నమలు
చున్నట్లు నొప్పి-కుప్రంమెట్. రాయిపెట్టిన ట్లుండు
నొప్పి-పల్పటిల్లా.

దుష్టమగునీరు చేరుట.—1-వ భాగమున వ్రాయబడిన
ఆర్సెనిక్ ఆల్బం, ఆసిడ్ వైట్రికం, చైనా, ఫెరం మెట్,
మెర్క్యూరియస్ లలక్షణములు గమనించేది.

2. Abortion గర్భస్రావము.

భయపడుటచే-ఎకోనైట్, దెబ్బతగులుటవలన-ఆర్నికా, కుట్టుచున్నట్లు నరములబాధతో-సిమిసిఫ్యూగా, కోపము వచ్చుటవలన-కెమోమిల్లా. ఆవలింతలు, చలి, ఎఱ్ఱని లేక నల్లని మాంసపుముద్దలు పడుచు - కెమోమిల్లా, చలి, వాంతి, ఎఱ్ఱని రక్తము దిగలాగుచున్నట్లు నొప్పితో- ఇ పె కాక్, చెవిలోధ్వని నీరసము శీతము అధిక రక్తస్రావములతో-చైనా, శూల, నల్లని రక్తము, శీతము, కొంకర్లు-సెకేలే. 1, 2 నెలలలో కల్లుట, మంట, కుట్టినట్లు నొప్పులతో-యాపిన్, పొట్ట బ్రద్దలగునేమోయని తోచునట్లు గాలిచేరుట, తల పెద్దదగుచున్నట్లు తోచుట అర్జెంటం నైట్రికం, అతినీరసము, అతిదుర్వాసనస్రావము-బాప్టీషియా, మామూలుగ గర్భస్రావ మగుచుండుట, క్రిందికి నొక్కుచున్నట్లు నొప్పులు, చిన్న కీళ్లలోనొప్పులు-కాలోఫైలం. నడుమునొప్పి చట్టలలోనికి తొడలలోనికి పొడుచుచుండుట, 3 వ నెలస్రావము—కాలీకార్బు, సెబీనా, క్రియసోట్, తూజా. స్రావమై కట్టుబడి మరల స్రవించి కట్టుబడులక్షణముతో-పల్ని టిల్లా. 4 వ నెలలో-సిమిసిఫ్యూగా. 5 వ నెలకు పిమ్మట-సేపియా.

N. B. ఫెరంమెట్ గర్భవతులకు వాడిన గర్భస్రావముల నిరోధించును. పిల్లలు హెచ్చుపుట్టుమచ్చలు లేకుండ జన్మింతురు. మామూలుగ మృతశిశువులు కనువారికి సిమిసిఫ్యూగా మొదటనెలలో వాడిన జీవశిశువులు పుట్టుదురు.

3. Abscess & Boils గడ్డలు, కురుపులు.

పలుమార్లు లేచుచు మానుచుండునవి-ఆర్ని కా. పిలకలు. వేసినట్లు బయలుదేరుట-ఆర్ని కా. ఎఱ్ఱనివాపుపోటు-బెల్లడోనా. ఆస్యపదార్థము కూడుచున్నప్పుడు-హెపార్ సల్ఫు. మెడయం దలిగ్రంథులపైన, చిగుళ్లపైన-మెర్క్యూరియస్. గడ్డ నీలవర్ణముగానుండిన-లెకెసిస్. వెక్కురోజులవరకు చీముకారుచుండిన-పై లీషియా. వేసవిలో లేచుగడ్డలు-లైకోపోడియం.

N. B. సల్ఫరు ప్రతి 2 రాత్రిళ్ల కొకమోతాదువంతున నేవించిన గడ్డలు లేవవు. హెపార్ సల్ఫు, మెర్క్యూరియస్, పై లీషియాలు తక్కువ పొటెన్సీలో చీమును హరించును. హెచ్చుపొటెన్సీలో చీమును హరించును.

వైమందులను లోనికి వాడునపుడు సాధారణముగా చేయుబాహ్యచికిత్సలు చేయుచో త్వరలో ప్రయోజనము కనుపించును.

4. Acne or Pimples మొటిమలు.

చర్మము మొద్దుబారి యెండుకొని యసహ్యముగనుండి తలలు నలుపుగనుండు మొటిమలు-సల్ఫరు. ఎఱ్ఱగా చుట్టును వాచియుండి మధ్య చీముతోకూడియుండి తాకిన బాధకల్లు మొటిమలు-రూప్టాక్సు. బటానీగింజంత యురువుగానుండి గిల్లుచో ప్రమాదము చేయుచుండునవి-హెపార్ సల్ఫు. దురద గల్గెయుండు చిన్న మొటిమలు-మెర్క్యూరియస్. సంభోగము

లేకపోవుటచే-ఆసిడ్ ఫాస్. అజీర్తిగలవారిలో - నక్కువామికా. అతిసంభోగమువల్ల, ముష్టిమైథునమువల్ల - ఆసిడ్ ఫాస్, ఫెరం మెట్, ఆసిడ్ నైట్రిక్.

5. Albuminuria మూత్రమున శ్వేతధాతువు పోవుట.

[మూత్రవ్యాధులలో చూడుడు.]

6. Alcoholism మద్యపానముచే కల్లుదోషములు.

ఉదయము వాంతియగుట, వెగతైనరుచికంఠములు-నక్కువామికా. నాడి కొంతనేపు మెల్లగను కొంతనేపు వడిగను మారుచుండి సంధిలక్షణములుకల్గుట-హయోశ్యామస్. జంతువులు దయ్యములు గంతులువేయుచున్నట్లు కనుపడినట్లు రోగి చెప్పుచుండిన- ఓపియం. ఇదివరకొకసారి యిట్టివ్యాధి కల్గియుండినవారికి-ఓపియం. నిద్రలో ఆకస్తికముగ లేచి పరుగెత్తుట, పాములు కనుపించినట్లు చెప్పుట, గొంతు బిగబట్టుట-లెకెసిస్.

7. Amenorrhoea ఋతువు ఆగిపోవుట, (స్త్రీలవ్యాధులు చూడుడు.)

8. Anaemia రక్తక్షీణము.

ముఖముయొక్కవర్ణము తెలుపుగను యెరుపుగను ఘడియఘడియకు మారుచుండుట-ఫెరం మెట్. ధాతుక్షీణము స్రావములవలన కలుగుచున్న-చైనా. లోహము, క్వినా యెక్కువగా వాడుటచే-పల్పటిల్లా. యోనిదోషములు, బహిష్టుదోషములతో-పల్పటిల్లా. ఋతుదోషము, తలనొప్పి-నేట్రం

మూరు. జబ్బుపడిలేచిన-కార్బోవెజ్. ముట్లుడుగుకాలమున తత్వముచెడుటచే - లెకెసిస్. పొడువుగా ఎత్తుగా పెరుగుట, కన్నులు పచ్చబడుట, రక్తక్షీణము-ఫాస్ఫరస్. రక్తము విషపూరితమగుట-లెకెసిస్.

9. Angina Pictoris హృదయము బిగింపు.

గుండెబిగింపు- అయోడియం, పట్టుచు వదలుచున్నట్లుండుట- లిలియంటిగ్. నొప్పి ఛాతీయంతటి ఆక్రమించుట- సిమిసిఫ్యూగా. ఎడమచేతిని ఛాతీతో బిగించికట్టినట్లుండుట- సిమిసిఫ్యూగా. నెమ్మదియైననాడి, హృదయమునుండి ఛాతీకి బాధ, మంట, నీరసము, కదలిన ఊపిరాడకుండు ననుతలంపు, ఊపిరాడుటకు లేచి కూర్చుండుట- ఆర్సెనికం - ఆల్బం కదలక పోయిన తనహృదయ మాగునని తలంచుట-జెల్వీమియం. ఛాతీయినుపబడెతో బిగించినట్లుండుట-ఎకోనైట్, కేక్టస్. దడ, పొడుచుచున్నట్లు బాధ మెడలోనికి చేతులలోనికి వ్యాపించుట-నక్సువామికా. పొగత్రాగుటవలన-నక్సువామికా. నిద్రనుండి లేవగనే యూపిరిసల్పక గుడ్డలు తీసివేయుట-లెకెసిస్. నడచునపుడు బిగింపు-ఆర్సు.

10. Aphthae—Sore mouth నోటిపూత-పుండు.

పుల్లని వాంతులు ఆకుపచ్చని నీటివిరేచనములతో ఎఱ్ఱనిపూత - కెమోమిల్లా. అతిచొంగకారుట, పుండ్లుపడి యుండుట-మెర్క్యూరియస్. పొక్కులు నిండుగానుండి నీల

వర్ణమునకు మారి రోగి నీరసముగానుండిన-ఆర్యైనికం ఆల్బం. పుండ్లు నోటినుండి గొంతులోనికి వ్యాపించిన - ఆసిడ్ వై ట్రిక్. పూత గొంతులోనికి వ్యాపించి గ్రంధులు వాచి చీము పట్టుచో-హెపారు సల్ఫు. నాలుక గోధుమవర్ణము, నోరు దుర్వాసన-బాప్టీషియా. మెర్క్యూరియస్ పనిచేయనపుడు సల్ఫురు కూడ వాడవలెను.

11. Apoplexy రు ద్ర వా త ము.

నాడితీవ్రము, జ్వరము, తిమ్మిరి-ఎకోనైట్. గురగుర భ్వనితోగూడిన కష్టమగుశ్వాస, ముఖము నలుపుయెరుపు కలిసినరంగుగా మారుట, ముఖముపై చెమట, మత్తు, నోటి వెంట నురుగు, అవయవములు బిగియుట, మెలితిరుగుట-ఓషియం. మత్తుపదార్థము నేవించుటచే కల్గిన-నక్సవామికా. ముఖముకందియుండి క్రిందిదౌడ వ్రేలాడుచు మత్తుగానుండిన-నక్సవామికా. తల వేడిగానుండి శరీరము చల్లగా నుండుట, మలమూత్రములు తెలియకుండగ నగుట, కనుపాపలు ముడుచు కొనుట-ఎడమవైపు పక్షవాతముతో ఆర్నికా. నాడిమందము, ఎడమభాగం పక్షవాతం, మత్తు, పాలిపోయినముఖము, ఎల్ల పుడు మద్యపానము చేసెడివారు-లెకెసిస్. క్రిందిఅవయవముల పక్షవాతం-నక్సవామికా. ఎఱ్ఱనికన్నులు, ఎఱ్ఱనిముఖము, కాళ్లుచేతులకంపములు, మ్రింగుడుబడకపోవుట, కుడివైపు పక్షవాతం-బెల్లడోనా. ముసలివారిలో కలుగు కుడివైపుపక్ష

వాతము, నాలుకపక్ష వాతము-బెరీటాకార్బు. తలత్రిప్ప, తెమల్చుట, ముఖమెఱ్ఱబడుట, పక్ష వాతచిహ్నములతో-జెల్సీమియం. యెండలో తిరుగుట, దెబ్బతగులుట, భయములవలన కల్లికన్నులు ముఖము యెఱ్ఱగనుండిన-గ్లోనైన్. బహిష్టుదోషముచే బాధపడువారిలో-పల్సు.

12. Appendicitis ఆంత్రసంబంధపు వాపు.

ఎఱ్ఱని ముఖము జ్వరము కాలేయమువద్ద నొప్పి-బెల్లడోనా. పొట్టయొక్క కుడిభాగము వాచుట, కూర్చుండిన కుడికాలు చాచిన బాధ-రూస్టాక్సు. ఎడమవైపున-లెకెసిన్. పెక్కుకేసులు బెల్లడోనా మెయ్యూరీయసులను ఒకదానివెనుక నొకటిగ మార్చి వాడిన కుదిరెను.

13. Appetite—loss of ఆకలి తరుగుట.

దురలవాట్లు—వేళతప్పి భుజించుట, మత్తుపదార్థములు సేవించుట-నక్సువామికా. కఠినముగా జీర్ణమగుపదార్థములు తినుటవలన-పల్పటిల్లా. క్రిందటిదినమున పూర్తిగా మెక్కియుండుటచే-ఇవెకాక్. శరీరపోషకధాతువులు మూత్రాదుల ద్వారా పోవుచుండిన-చైనా. వైత్యలక్షణములతో-బ్రయోనియా. విరేచనముకాకుండుటచే-నక్సువామికా. విరేచనమునకు వెళ్లవలె ననుకోరికచే లేకుండి-బ్రయోనియా. పుల్లనివస్తువులు కోరుచుండిన - ఆంటిమోనియం క్రూడం ఎక్కువగా నీరు త్రాగుచు-సల్ఫరు.

14. Asthma ఉబ్బసము.

తెరలు తెగలుగా వచ్చుదగ్గు శ్లేష్మము పూర్తిగానున్నట్లు భవని, వమనము-ఇపెకాక్. కదలినవెంటనే దగ్గు-బ్రయోనియా. నాడి సన్నముగ నుండుట, చల్లనిచెమటలు, ఊపిరికొరకు 'పెనగు లాడుచుండుట. ఆర్సెనికంఆల్బుం. దగ్గు వెల్లకిలప రుండినను ముందుకు బాగుగవంగినను తగ్గుట-నక్కువామికా ఊపిరితిత్తుల లోనికి దువ్వచేరిన ట్లుండుట-సల్ఫరు. వేకువ 3-4 గంటలకు దగ్గు హెచ్చుట, ముందుకు వంగినను లేచికూర్చుండినను శ్లేష్మము (దారమువలె) వెడలిన దగ్గు తగ్గుట-కాలీబ్రైక్రోమికం. ఒకా వొకతేదీనుండి వచ్చినదని పల్కుట, గోరింతదగ్గు వచ్చినప్పటి నుండి బాధించుట, ఛాతీలో నిప్పుకణిక యుంచినట్లు మంట, బలహీనత, శవాకారము పొందుట, ఈలక్షణములతో నుండిన వారికి-కార్బోవెజ్. గుడ్డలను దగ్గునపుడు వదులుచేయవలసి వచ్చుట, పొడిదగ్గు, నిద్రలో తనకు తెలియకుండగనే దగ్గుట, దగ్గునపుడు గుదములోనికి పొడుచుచుండునొప్పి-లెకెసిస్ శ్లేష్మము గురగురలాడుచు ఊపిరితిత్తులలో నిండియుండి వెడలించుటకురాక రోగి మగతగానుండిన-ఆంటిమోనియంటార్ వానగాలి చల్లగాలి తగిలిన హాయిగనుండుట-హెపారుసల్ఫు. కప్పుకొనినగుడ్డ తొలగుటచే దగ్గు-రూప్తాక్సు శ్లేష్మము చిక్కగాను విస్తారముగాను చేదుగాను ఆకుపచ్చగాను వెడలుట, ఎడమవైపుపరుండిన హెచ్చుట - పల్పటిల్లా. వెచ్చదనమువలన వచ్చుచో-తూజా. దగ్గువచ్చి యన్నము వాంటియగులక్షణ

ముతో గూడిన యుబ్బసము-ఫెరంమెట్. ఉదయము కల్లెతో గూడినదగ్గు సాయంత్రము పొడిదగ్గు-రూప్టాక్సు, బ్లాటావోరి యంటాలిన్ మదరుటించరు 5 చుక్కలు నీళ్లలో ($\frac{1}{2}$ ఔన్సు) వేసి పుచ్చుకొనిన పెక్కురకములగు ఉబ్బసములు తగ్గును.

15. Back-ache నడుమునొప్పి.

నడుము బ్రద్దలగుచున్నట్లు నొప్పి-రూప్టాక్సు. ప్రథమమున కదలికవలన హేచ్చి యింకను కదలుటవలన తగ్గిన-రూప్టాక్సు. విరామములేక అధికమగుబాధ-సిమిసిఫ్యూగా. వేకువజామున వెన్నెముకలో మంటతోకూడిన నొప్పి-నక్సు వామికా. కదలికవలన హేచ్చుట-బ్రయోనియా. పొడుచుచున్నట్లు చీల్చుచున్నట్లు బాధ-పల్పటిల్లా. చితుకగొట్టినట్లు-ఆర్మికా. మెరుపునలె వచ్చుచుపోవుచున్న-బెల్లడోనా. నడుచుటవలన వచ్చిననొప్పి-స్పైజీలియా. పరుండిన నడుమునొప్పి వచ్చుచు నిలుచుండిన తగ్గిన-బెల్లడోనా. నిలుచుండిన కల్గి పరుండిన తగ్గుట-తూజా.

16. Barbars'-Itch మంగలక త్తిదోషము.

దురద మంట-సల్ఫరు. తూజా ప్రధానమగుమందు. దీని మదరుటించరును పైకి కూడ రాయవలెను.

17. Biliousness పైత్యము.

నీరు త్రాగుటవలన పసరు వాంతియగుట-బ్రయోనియా. పసుపుపచ్చనినాలుక, చర్మము మురికిగానుండుట, నోటివెంట

నీరూరుట-మెర్క్యూరియస్. చిరచిర, కాలేయము ముట్టుకొనిన నొప్పి-బ్రయోనియా. దురలవాట్లు-అతితిండి తినువారలలో-నక్కువామికా. తెల్లని నాలుక, ఉదయము తలనొప్పి, సుద్ధరంగువిరేచనము-పోడోఫైలం. స్త్రీలలో వైత్యలక్షణములు-ఇగ్నేషియా. వికారముతో తలనొప్పి, తీగలవలె శ్లేష్మము కక్కుట. పుల్లని లేక చేదువాంతి వేవిల్లు-బిరిస్. తెమల్చుట వాంతి-ఇపెకాక్. నిద్రలేకపోవుటచేత-పడవ బండి ప్రయాణములవలన, తలత్రిప్పు వాంతి-కాక్యులస్. చలి విరేచనములతో-పల్పటిల్లా.

18. Bites and Stings of Insects పురుగులకాట్లు, కుట్లు.

మంట, చెమట, నీరసము-ఆర్యెనికం ఆల్బం. ఎఱ్ఱనివాపు, మగత-బెల్లడోనా. చర్మ మార్పుకొనిపోవుట, నీటిస్త్రావములు-నేట్రం మూరు. కుట్టినచోట వాపు, కీళ్లుచల్లబడుట-లెడం. చురుకుచురుక్కుమన నొప్పి-యాపిస్, కేంథారిస్.

19. Bladder మూత్రపుసంచి.

మూత్రములో చూడుడు.—

20. Bleeding రక్తస్రావము.

భయము, ఆదుర్దా, ఎఱ్ఱనిరక్తము - ఎకోనైట్. దెబ్బవలన, శరీరకష్టము చేయుటచేత - ఆర్నికా. ఎఱ్ఱనిముఖము, వేడిరక్తము - బెల్లడోనా. పాలినముఖము, విసరమని కోరుట,

శీతలస్థితి - కార్బోవెజ్. సొమ్మసిల్లుట, చెవిలో ధ్వని, అధిక రక్తము - వై నా. కొంతరక్తము చిక్కగను కొంత నీళ్లుగను- థైరంమెట్. ఘడియఘడియకు ముఖము పాలిపోవుట, ఎఱ్ఱ బడుట - థైరంమెట్. శరీరము కండరములు అదురుట, సంధి లక్షణములు-హయోశ్యామన్. దుష్టరక్తము చీకిన గడ్డివలె నుండుట-లెకెసిన్. సవామేహరోగియొక్క యెఱ్ఱనిరక్తస్రావము- ఆసిడ్ వైట్. చిన్నకురుపులనుండియైనను వెంటవెంట అధిక స్రావము-ఫాస్ఫరస్. ఆగి యాగి స్రవించుట-పల్పటిల్లా. సన్నని బలహీనులగు స్త్రీలలో శీతము కొంతకర్లతో-నెకేలేసోరారోగు లలో ఇతరమందులు పనిచేయనవ్వాడు - సల్ఫరు. శ్వాసకష్టము, వాంతి, అధికరక్తస్రావము-ఇపెకాక్. నల్లని మాంసపుముక్కలతో గూడుకొని, నల్లని హెమామిలిన్.

21. Blood-Pressure రక్తపుపోటు.

గుండెదడ, గుండె యాగినట్లుండుట, ఆత్మహత్యచేసుకొన వలె ననుకోర్కె-ఆరంమెట్. ఎడమవైపు పరుండ లేకపోవుట, చావుభయము, గుండెబిగింపు-కేప్టన్, బద్ధకము, మత్తు, వణుకు, గుండెయాగునట్లుతోచుట-జెల్సీమియం. పగలు నిద్ర మత్తు, ఒంటరిగానుండగోరుట, అగ్నిమాంద్యము-లైకో పోడియం. గుండెదడ, తల తిరుగుట, మంటలు-సల్ఫరు. కన్నులు ముఖము ఎఱ్ఱబడిన-బెల్లడోనా.

22. Bones ఎముకలు.

[సరిగా ఎదుగకపోవుట—కాల్క్వేరియా కార్బు.]

క్రిందిదాడయెముక పుచ్చుట—ఫాస్ఫరస్. ఎముకలలో నొప్పులు—ఆసిడ్ వైట్రిక్. విరిగినట్లు నొప్పులు, యూఫ టోరియం పెర్ఫ. విరిగిన—సింఫైటం. పిల్లలయెముకలు వంశ రగా పెరుగుట—సైలీషియా.

23. Breast abscess చనుకుదురు.

[ప్రథమావస్థ—ఆర్ని కా. ఎక్జినివాపు-బెల్లడోనా.]

చీము పట్టకుండ చేయుటకు-మెర్క్యూరియస్, హెపారు సల్ఫు. కుదురును కరగించుటకు ఫ్రైటోలక్కా పనికీవచ్చును.

24. Bronchitis ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించి

గాలిగొట్టములు వాచుట.

[వ్యాధి ప్రారంభింపగనే-ఎకోనైట్, జ్వరము పొడిదగ్గు.]

బెల్లడోనా. తల యితర అవయవములకు బాధకలిగించు నట్టిదగ్గు—బ్రయోనియా. ఛాతీ పుండుపడినట్లు నొప్పికల్లుట—మెర్క్యూరియస్. కాలికవ్యాధిగా మారిన-సల్ఫరే.

25. Bruises గాయములు.

ఆర్ని కామూలార్కమునకు పదిరెట్లనీరు కలిపి వైన ఆ నీటితో తడిపినపట్టి కట్టవలెను. బాధకు ఆర్ని కామాత్రలు హోపలికి వాడవలెను. దీనితో ఎకోనైట్ మార్చి వాడిన మంచి

ప్రయోజనము కల్గును. రక్తస్రావ మాగకున్న హేమామిలిన్ లోపలికి వాడవలెను.

26. Bunions—పాయుట.

నీటిలో నానుటవలన—పల్నటిల్లా లోపలికిని హేమామిలిన్. ఆయింటుమెంటు పైకిని వాడవలెను.

చీముపట్టినచో—హెపార్ సల్ఫు లోపలికిని కాలేండులా ఆయింటుమెంటు పైకిని వాడవలెను.

27. Burns కాల్పులు. Scalds బొబ్బలు.

జ్వరలక్షణములు—ఎకోనైట్. చీముపట్టుట—హెపార్ సల్ఫు. వేడియాహారపానీయములు పుచ్చుకొనుటచే లోపలే భాగములు కాలినచో—శాపోడోమ్.

కేంథారిస్ ఆయింటుమెంటు పైకి వాడవలెను.

28. Chancre కొరుకు.

వంచలు గట్టిగానుండుకొరుకు—మెర్క్యూరియస్ ప్రోటో ఆయోడైడ్.

యెఱ్ఱని మత్తని యేదితగిలినను బాధగల్గు కొరుకు కారాలియం.

29. Chicken-Pox ఆటలమ్మ.

[వెద్దమ్మవారిలో చూడుడు.]

30. Cholera కలరా (వాంతిబేడి.)

పల్చని విరేచనములు స్తారంభింపగనే 15 నిమిషముల కొకమోతాదువంతున సల్పరు 6 వ పాతెన్నీని వాడిన కలరా వ్యాధిలోనికి విరేచనములు మార్పుజెందక తగ్గిపోవును. గంటి వలె విరేచనములగుచుండిన టించర్ కేంఫరును ఒక ఆవున్ను నీటిలో 10 చుక్కలు వేసి 4 మోతాదులుగా వాడవలెను. కాళ్లుచేతులు చల్లబడి కంపములు కల్గుచో—విరేట్రం ఆల్బును, దానివలన ప్రయోజనము కనుపించనిచో కుప్రంమెట్ను వాడిన ప్రయోజనము కల్గును. పిక్కలలో పీకుచున్నట్లు నొప్పులు, సర్వాంగములు శీతలస్థితిజెందుట, మరణచిహ్నములు కనుపించుచో—కారోబ్ వెజ్ను వాడవలెను.

పెద్దపెద్ద నీటివిరేచనములు విరేచనమైనవెంటనే పొట్ట నీటిచే పూరింపబడి గుడగుడలాడుచు మరల దుర్గంధయుతమగు గొప్పనీటివిరేచనమగుట-పొడోష్టైలం.

వ్యాధియొక్క యేస్థితియందైనను పొట్టలో మంట, నిస్త్రాణ, అస్థిమితముకలుగుచో-ఆ రెస్సికంఆల్బం వాడిన తగ్గును.

ఆహారము ద్రవపదార్థముగను బలమునిల్పునదిగను నుండవలెను.

31. Chorea అవయవములు స్థిరతలేకపోవుట

(న ర్త న రో గ ము.)

అనుమానముతో నుండుట, సిగ్గువిడిచియుండుట - హాయోశ్యామస్. యెట్టనిముఖము కన్నులు-బెల్లడోనా. మలములో నులిపురుగులు కనుపించుచున్న—సినా. ఒకభాగమున

కదల్చుచున్న చో—కుప్రం మెట్. కన్నులు చికిలించుట, ముఖము కాళ్లు చేతులు ఊణమొకరితి కదలుచుండుట—ఎగేరి కస్. ఒంటరిగానుండుకోర్కె, బుద్ధి ఊణతణము మారుచుండుట, కండరములు కదలుచుండుట-ఇగ్నేషియా.

32. Cold and Catarrh జలుబు, వడిసెము.

చల్లనిగాలి సోకుటవలన-ఎకోనైట్. నీరసము, ముక్కువెంట కన్నులవెంట నీరుకారుట (మంటతో)-ఆర్సెనికం. ముక్కువెంట నీరు థారగాకారుచుండుట-నేట్రంమూరు. ముక్కులో పుండ్లుపడినట్లు బాధ, తీగలుసాగుశ్లేష్మము వెడలుచుండుట-కాలీబైక్రోమికం. ముక్కులుబిగింపు—లైకోపోడియం. దుర్వాసన గలశ్లేష్మము-ఆసిడ్ వైట్రిక్. రక్తపుజీరగలశ్లేష్మము—ఫాస్ఫరస్. రాత్రివేళ ముక్కుబిగించుట-నక్కువామికా.

కొందరిలో ఆర్సెనిక్ పనిచేయనిలక్షణములకు మెర్క్యూరియస్ పనిచేయును.

33. Colic—శూల.

తీవ్రమగుశూల, ముందుకువంగిన తగ్గుట, తెరలుతెరలుగా వెంటవెంట వచ్చుట-సిమిసిఫ్యూగా, కోలోసింథ్. తీవ్రమగుశూల, వెనుకకువంగినను నిలుపుగానుండినను తగ్గుట—డయాస్కోరియా. వైత్యశూల, కోపమువచ్చుటచే కల్లుశూల, పిల్లలకుకల్లుశూల-కెమోమిల్లా. ఈమందు తరువాత నక్కువామికా, పల్పటిల్లాలలో నొకటి కొన్నిగంటలైనపిదప వాడిన

మంచి ప్రయోజనము గల్గును. పొట్టలోని నరముల సంబంధముగ నొప్పి—బెల్లడోనా. పొట్ట గాలిచే నింపబడియుండి యపాన వాయువు వెడలిన బాధ తగ్గుచు మలబద్ధకముగానున్న-లైకో పోడియం. వైత్యశూలకు కెమోమిల్లా పనిచేయనపుడు—పొడోఫైలం. రంగులువేయువారికి గల్గుశూల—పొడోఫైలం, కత్తికోతవలె నొప్పులు మెలివేసినట్లు నొప్పులు వత్తిడిచే తగ్గుట—కుప్రంమెట్. పొట్ట ఊడుట, విరేచనానుమానము, ప్రేవులు రాళ్లమధ్యపడి నలుగుచున్నట్లు నొప్పి-నక్సువామికా. కోయుచున్నట్లు పొత్తికడుపున కడ్డముగా ఎడమనుండి కుడి వైపుకు వచ్చు నొప్పులు (వాంతులు విరేచనములతో)—ఇవె కాక్. బాధ తగ్గుటకై యటునిటు తిరుగుట, ముందుకు వంగి కూర్చుండుట, నుదుట చెమటపోయుట-విరేట్రంఆల్బం. చల్లని వస్తువులవలన బహిరంగమైన గాలిలో నటునిటు తిరుగుటవలన తగ్గుట-పల్పటిల్లా. భోజనమైన వెంటనే వచ్చుశూల—కాలీ బైక్రోమికం. నక్సుమోస్కేటా. భోజనమైన 2, 3 గంటలకు వచ్చినచో—నక్సువామికా. భోజనముచేసినను ఏది తిన్నను తగ్గుశూల—యనకార్డియం.

34. Constipation మలబద్ధకము.

మొలలు, తలనొప్పి, దురలవాట్లు గలవారికి-నక్సు వామికా. మామూలుగా మలము ఆలస్యముగా వెడలుట-సల్ఫరు. ఉదయముసల్ఫరును సాయంత్రము నక్సువామికాయను

వెక్కురోజులు వాడిన వెక్కండ్రకు మలబద్ధకము కుదిరినది. నోరు లోహపురుచిగా నుండువారికి-మెర్క్యూరియస్. కఠినముగనుండు నల్లనియుండలు ముసలివారి మలబద్ధకము-ఓపియం. ప్రయాణము చేయువారికి-స్లాటినా. పదేపదే మలవిసర్జనము కొరకు వెళ్లినను కాకపోవుట - కాప్టికం. మిక్కుటమగు బాధతో-ఆసిడ్ వైట్రిక్. విరేచనమునకు వెళ్లుకోరికయే కల్లకుండుట-బ్రయోనియా. మలద్వారము బిగువుగానుండుటచే మెత్తనివిరేచనమైనను మిక్కిలి ముక్కినగాని వెడలకుండుట-లైకోపోడియం. గొట్టపెంటికలవలె గట్టిమలము బాధతో వెడలుట-నేట్రంమారు. నల్లని గట్టి పెద్దముద్దలుగా వెడలుచు కొంత నిలిచిపోవుట-తూజా. విరేచనము గట్టిగానుండి బయటికి వచ్చుచు లోపలికి పోవుచు బాధించుట-సైలీషియా.

35. Consumption త్షయ.

హెమామిలిస్, డ్రోసిరా, ఫాస్ఫరస్, ఆర్సెనికంఆల్బం, శాంగ్వినేరియా, కాలేకియాకార్బు, ఫెరంమెట్ స్టేనం, ఆర్సెనికం ఆయోడేటం, బేసిలిన్, ట్యూబర్క్యులిన్లు ప్రధానమైనవి.

కుడియాపిరితి త్తి క్రిందిభాగమునుండి నొప్పి వీపునకు పొడిచినట్లుండురోగికి-కాలీకార్బానికం. ఉప్పని చిక్కని ఆకు పచ్చని దుర్వాసనగల స్లేష్మమువెడలుట నొప్పి యూపిరితిత్తుల నుండి గూడలమధ్యకు పొడుచుచుండుట-కాలీహైడ్రోఆయోడే

డికం. కుడియూపిరి తిత్తిలో వైభాగమునను మధ్యభాగమునను నొప్పి—కాల్కేరియాకార్బు. ఎడమయూపిరితిత్తి వైభాగమున నొప్పి-సల్ఫరు. దగ్గు, గుండెలో బరువు, ఊపిరిసల్పకుండుట, ఎడమవైపుపరుండి ఎడమయూపిరితిత్తిలో పోట్లుకల్లుట—ఫాస్ఫరస్ పెద్దపాపెన్నీ యొకమోతాదుమాత్ర మివ్వవలెను. దానినే వెంటవెంట వాడుటగాని ఫాస్ఫరస్ యీవ్యాధిలో తక్కువ పాపెన్నీలో వాడుటయు కూడదు. అతి ఆకలి, భోజనము చేయుటచే ఉపశాంతి. ఎంతెండి తినుచున్నను చిక్కిపోవు చుండుట, చల్లనిగది కావలెనని కోరుచుండుట-ఆయోడియం. గ్రంధులు వాచుట, ఊపిరాడుట, కష్టముగానుండుట, కళ్లై తెగి పడకుండుట-బ్రోమియం. రాత్రివేళ పొడిదగ్గు, నిద్రించలేకుండుట, పరుండజాలక కూర్చుండియుండుట, ముక్కు ఎండుకొని ఊపిరిపీల్చుటకు కష్టముగనుండుట, ప్రథమమున పొడిదగ్గుగా నుండి క్రమముగ క్లేష్టము సులభముగా జారుదగ్గుగా మారుట, నుదురునొప్పి, జ్వరము-స్టిక్టాపల్. నిద్రనుండి ఊపిరిసల్పక లేచుట, తీవ్రముగ ధ్వనిచేయుదగ్గు, గుటకవేయుట, మాట్లాడుట, పాడుటవలన దగ్గు హెచ్చుట-స్పాంజియా. ఎల్లప్పుడును లక్షణములు మారుచుండుట, బాధలు ఆకస్తికముగ కల్గి యాకస్తికముగ తగ్గుట, ఊపిరితిత్తులు మెదడు మాత్రపిండములు కాలేయము జతరము ఇట్లొకదానితరువాత నొకటిగా వ్యాధిగ్రస్తమగుట-ట్యూబర్క్యులినం. ఎల్లప్పుడును. లక్షణములు మారుచుండుట, రోగముయొక్క తలతోక తెలియ

కుండుట-పల్పటిల్లా. సన్ననివారికిని-ఆకుపచ్చని, తియ్యని లేక ఉప్పుని కల్లేపడుట. పొట్ట ఖాళీయైనట్లుండుట, మట్లాడినను కదలినను అలసటకల్గుట, బాధలు క్రమముగా హెచ్చి క్రమముగా తగ్గుట-స్థేనం. కుడియాపిరితిత్తిలో నొప్పి, పొడిదగ్గులో కాక, బుగ్గ లెఱ్ఱబడుట-శాంగ్వేనేరియా. గుండెలోమంట దగ్గు. అర్ధరాత్రికి పిమ్మట హెచ్చుట, పొడిదగ్గు, ఊపిరిసల్పకుండుట-ఆర్సేనికంఆల్బం. అర్ధరాత్రికి పూర్వము హెచ్చు పొడిదగ్గు కల్గుట-సల్ఫరు. సులభముగా జలుబుచేయుట, కల్లేతో రక్తము చీము పడుట-సైలీషియా.

36. Convulsions and Cramps ఈడ్పులు, కొంకర్లు.

ముఖము నీలవర్ణముగా మారుట, వ్రేళ్లు కొంకర్లు పోవుట-కుప్రంమెట్, ముఖము ఎఱ్ఱబడి-బెల్లడోనా. మలమున నులిపురుగులుచేరుట, ముఖము పాలిపోవుట-సినా. ముఖమునకు తలకు వెచ్చని చెమటపోయుట, ఒకబుగ్గ యెఱ్ఱగను, మరొకటి తెల్లగను నుండుట-కెమోమిల్లా. నిద్ర లేకపోవుట వల్లను, ఋతువు ఆగిపోవుటవల్లను, అతిసీరసమువల్లను, కలిగినచో-కాక్యులస్. ఫిట్టు వెంటవెంట వచ్చుట, అవయవములు ముడుచుకొనుచు చాచుకొనుచునుండుట-సిక్యూటావిరోసా. శరీరము ముట్టుకొనిన తెరవచ్చుట-నక్సువామికా. తల హఠాత్తుగ దిండువైననుండి లేచుట-స్ట్రెమోనియం. తెర వచ్చుటకు ముందు కంటిపాపలు పెద్దవగుట—అర్జెంటం వైట్రికం. పిల్లలు

మిక్కుటముగా తినుటచేత-ఇవెకాక్. కండరములు అదురు చుండుట, పిల్లలను గురువు మొదలగువారు శిక్షించుటవలన- ఇగ్నేషియా. ఫిట్టు వచ్చుటకుముందు ఆకలి కల్గుట, నాలుక కొరుకుకొనుట, నోటివెంట నురుగు, భయంకరమగుదృష్టి.— హయోశ్యామన్.

పలుమారు చిన్న బిడ్డగుణము వచ్చుపిల్లలకు బెల్ల డోనా వలన నిరోధింపబడును.

37., Cough దగ్గు.

అధికధ్వనితోకూడిన పొడిదగ్గు—ఎకోనైట్. సులభ ముగ కళ్ల వెడలుదగ్గు—హెపార్ సల్ఫు. పొడిదగ్గు ముఖమెఱ్ఱి బడుట—బెల్లడోనా. రాత్రి హెచ్చునది—హయోశ్యామన్. గొంతునొప్పి, బొంగురుతనము, ఛాతీనొప్పి—ఫాస్ఫరస్. చిరు దగ్గు—నక్సువామికా. కల్లెతో తీవ్రమగుదగ్గు—సల్ఫరు. పొడి దగ్గు దగ్గుటవలన తలనొప్పి, ఛాతీనొప్పికల్గుట-బ్రయోనియా. శరీరమంతయు కదలించునంతదగ్గు, బొంగురుతనము, ఛాతీ నొప్పి—మెర్క్యూరియస్. తీగవలె శ్లేష్మమువెడలుచు ఉద యమున నుద్రేకించుదగ్గు—కోలీబైక్రోమికం. ఊపిరిసల్పుటకు కష్టముగనుండి తెగిపడని మిక్కుటమగు శ్లేష్మముతో తెరలు తెరలుగా వచ్చునది—ఆంటిమోనియం, టార్టారకం. దగ్గిన కొలది ఉద్రేకించుట—ఇగ్నేషియా. కొండనాలుక జారుట వలన-ఎల్కామిన్.

38. Croup కింకవాయిదగ్గు.

అతిదాహము వడివడిగా శ్వాస తీసికొనుట, తీవ్రమగు వేడి పొడిదగ్గు-ఎకోనైట్. అధికశ్లేష్మము, గురగురధ్వని, సులభముగ వెడలుకణ్డె-హెపారుసల్ఫు. పెద్దధ్వని వెంటవెంటదగ్గుట, రంపపుకోత శబ్దమువంటి శబ్దముతో శ్వాస—స్పాంజియా.

కొందరు వైద్యులు ఈమూడుమందులను 1,2,3 వరుసగా 5 నిమిషముల కొకమోతాదువంతున వాడుచున్నారు. గొంతునొప్పి తలనొప్పి పొడిదగ్గు-బెల్లడోనా. చీకువంటిబిడ్డలలో అయోడియం ముచిపనిచేయును.

39. Deafness చెవుడు.

[చెవివ్యాధిలో చూడుడు.]

40. Debility నీరసము.

జబ్బువలన, ధాతుక్షీణమువలన, అతిసారమువలన—చైనా, నరములబలహీనత—ఆసిడ్ ఫాస్. రక్తక్షీణమువలన—ఫెరం మెట్, నేట్రంమూరు. నీరసముగానున్నను స్థలము మార్పుచుండుట-ఆర్సెనికంఆల్బం.

41. Dentition దంతములు వచ్చుట.

ఆలస్యముగా వచ్చుట-కాల్కేరియాకార్బు. దంతములు వచ్చునపుడు బాధచిరచిర—కెమోమిల్లా. పిల్లలు చిగుళ్లరుగునట్లు దేనికైనను వేసిరుద్దుచుండుట—పోడోఫైలం.

42. Diabetes అతిమూత్రము.

[మూత్రవ్యాధులు చూడుడు.]

43. Diarrhoea అతిసారము.

ఏమియుబాధలేక అజీర్తివిరేచనము లగుచు నీరసము జెందుట—చైనా. వేసవిలో పిల్లలకు గల్లు పసుపురంగు విరేచనములు—ఇపెకాక్. అప్రయత్నముగానగుట, పరుగెత్తవలసివచ్చుట—ఎలోన్. బ్రయోనియా, సల్ఫరు, గొంత గట్టిగనుకొంత పల్పగనగుట—ఆంటిమోనియంక్రూడం. పైత్యవిరేచనములు, దాహము, నోరుదుర్వాసన, తెమల్చుకొనుట, కక్కులు, ఆకలిలేకపోవుట, చిరచిరగానుండుట—మెర్క్యూరియస్. ఆకస్తికముగ కల్లు గాలిమార్పుచే—హేపార్ సల్ఫు నులినొప్పితో—కెమోమిల్లా. గొట్టమునుండి చిమ్మినట్లు—పోడోఫైలం. జిగురు, ఆకుపచ్చనిరంగు రాత్రి హెచ్చుగనగుట, నీరుత్రాగినపుడెల్ల విరేచనమగుట—అరైంటం నైట్రికం. సుద్ధరంగుగానగుట, లేక మాటిమాటికి రంగుమారుట—పోడోఫైలం. జిగురుతోకూడియుండి తేవకొకవర్ణముగా నగుట—పల్పటిల్లా. ఫులిసినవాసన గొట్టుచు—కార్బోవెజ్—లైకోపోడియం. వేసవిలో చల్లనినీరు త్రాగుటవలన—ఎకోనైట్. సగ్గుబియ్యపుజావవలె, ఆకుపచ్చనిరంగు స్లేష్మముతో కూడి బాధలేక కల్లు అజీర్తివిరేచనము—సాస్పరస్. వాసన జిగురుబాధతో—ఆర్నీకా. గుదమున మంట,

పసుపువర్ణము, అజీర్తిలక్షణములు, నిస్త్రాణ—ఆర్సెనికం ఆల్బం. మూతినుండి ముడ్డివరకు మంటతో—విరిన్.

44. Diphtheria కంఠరోహిణి.

కుట్టుచున్నట్లు నొప్పి, గొంతు మిక్కుటముగా వాచుట—ఎసిన్. జ్వరము, నోరు దుర్వాసన, నాడి వేగముగ నుండుట, నిస్త్రాణ, గొంతులో నల్లబడుట—ఆర్సెనికం ఆల్బం. ముక్కు వెంట రక్తము కారుట—క్రోటలన్. వాపు కంఠమున ఎడమ భాగమున ప్రారంభించుట—లెకెసిన్. కుడిభాగమున ప్రారంభించుట—లైకోపోడియం. వాపు ముక్కులలోనికి గూడ వ్యాపించుట, నోరు శ్వాస దుర్వాసనవేయుట, ముక్కువెంట రక్తము కారుట—మెర్క్యూరియన్.

ఈవ్యాధిలో మిక్కిలి యనుభవముకలవారే వైద్యము చేయ సాహసింపవలెను.

45. Dropsy సంజు.

పరుండినవై పునకు నీరుదిగుట, దాహము, అతిసారము, నీరుత్రాగిన బాధ—ఎపోనైనంకెనాచినం. దాహముతరుగుట, అడుగురెప్పక్రింద ఉబ్బు, మూత్రముతరుగుట—ఎసిన్. పాదములు మోకాళ్లు ఉబ్బుట, పగలు హెచ్చుచు రాత్రితగ్గుట—బ్రయోనియా. గుండెవ్యాధితో చేరియుండి యెడమపాదము ఎడమచెయ్యివాపు—క్వేక్టన్. కాలేయము స్త్రీహము వాచి. పాండువు నీరసము అతిసార అజీర్ణవిరేచనములతో - చైనా.

మూత్రము తరుగుట, నాడిగతి సక్రమముగ లేకపోవుట-డిజిటాలిన్. ఎడమబుగ్గవైరెప్ప ఉబ్బు, నీరసము, అతిసారము, పొట్టలో నొప్పి—కాలీకార్బానికం. చర్మవ్యాధులు అణచిపెట్టుటచే—సల్ఫరు. మిక్కిలి దాహము, కొద్దికొద్ది నీరుత్రాగుట, శ్వాసము కష్టముగా తీసుకొనుట—ఆర్సెనికంఆల్బం. నల్లని మూత్రము, సంజూచూపిన భాగము నలుపులేక నీలవర్ణముగా మారుట—లెకెసిన్. శరీరముయొక్క క్రిందిభాగము వాచుట కాలేయము చెడుట, కాళ్ళపై పుండ్లు—లైకోపోడియం.

46. Dysentery గ్రహణి.

గుదమున మిక్కుటమగు బాధ, జిగురుతో కలసిన రక్తము, చల్లనిచెమట, వణుకు-మెర్క్యూరియస్. ఇదియే లక్షణములతో ప్రేవులు మెలితిరుగుచున్నట్లు నొప్పి. నొప్పి తగ్గుటకు రోగి ముందుకు వంగుట-కోలోసింథ్. ఉదయము పెక్కుమార్లగుట, కొద్దిరక్తము కలిసియుండుట, విరేచనము పూర్తిగా కాలేదని యనుమానము-నక్సవామికా. మంటతో కూడిన దాహము, నిస్త్రాణ-ఆర్సెనికంఆల్బం. నాలుకకొన త్రికోణాకారముగ నెఱ్ఱబడుట-రూస్టాక్సు. మేహవాతపునొప్పులు తగ్గి గ్రహణియు, గ్రహణి తగ్గి మేహవాతపునొప్పులు వచ్చుట-కాలీబైక్రోమికం. మూత్రపుసంచిలోను గుదమునను మిక్కిలి బాధతో-కేంథారిన్. విరేచనము సులభముగ జరుచున్నను మహాబాధ కల్గుట-ఫాస్ఫరస్. కాలికవ్యాధిగామారుట, ఆకు

పచ్చని జిగురుపడుట, లేదా గుడ్డలకంటి నిలువయుండిన ఆకు పచ్చగనగుట-అర్బెంటం నైట్రికం. విరేచనమగునప్పుడు ముందు నొప్పిగల్గిన-నక్సువామికా. విరేచనమగునప్పుడు తరువాత నొప్పి గల్గిన-ఇపెకాక్. విరేచనమగుటకు ముందు, అగునప్పుడు, వెనుక గంటవరకు బాధ-ఆసిడ్ నైట్రిక్. మూత్రమగునపుడు మంట, మూత్రము అగుట, లేక అణచిపెట్టబడుట, రక్తముతో కలసిన జిగురు-మెర్క్యురర్.

47. Dysmenorrhœa. ఋతుశూల.

[స్త్రీల వ్యాధులలో చూడుడు.]

48. Dyspepsia and Indigestion అగ్నిమాంద్యము-

అజీర్ణము.

వ్యాధి తరుణస్థితిలోనున్నప్పుడు ఉదయము కాకుళన్-సాయంత్రము నక్సువామికాలను వాడిన మంచి పనిచేయును.

పుల్లని త్రేసుపులు, పుల్లని వాంతులు, గుండెమంట, కార్మేరియాకార్బు. ఆహారము- క్లేష్టముతోగూడిన వైత్య రసము-వాంతిజేసుకొనుట-కెమోమిల్లా. పొట్టలో గాలిచేరుట, పుల్లని త్రేసుపులు-కార్బోవెజ్. పొట్టబరుపు, మంట, నోరు, చేదు, నీటివిరేచనము-బ్రయోనియా. ఏది తిన్నను రుచిలేక పోవుట-పల్పటిల్లా. కడుపులోమంట, దాహము, నిస్త్రాణ-ఆర్సెనికంఆల్బం. పొట్టలో మంట, ఎడమవైపు గాలి చేరి నొప్పి-

సల్ఫరు. అన్నము తినినవెంటనే పొట్టలో బాధ-కాలీబైక్రోమికం. పొట్ట ఖాళీగానున్నట్లు తోచుట, భోజనముచేయుటచే బాధ తగ్గుట-యనక్కార్డియం. రోగి పుల్లనివస్తువులు కోరుచుండుట-హెపారుసల్ఫు. తినినయాహారపురుచితో పెద్దశబ్దముచేయు శ్రేణులు, పొట్ట పగులునా యన్నట్లు గాలిచేరుట, జఠరసంబంధమగు పుండు-అర్బేటం నైట్రికం. కొంచెము నీరుత్రాగినను గాసుగా మారుట-కాలీకార్బానికం. కొవ్వుపదార్థములు తినుట వలన-పల్నటిల్లా. చల్లగాలిమారి వేడిగాలివీచురోజున-బ్రయోనియా. ఐస్ క్రీమ్ తినుటవలన-ఆర్సెనికంఆల్బం. చల్లని పానీయములవల్ల గాసుచేరుట-ఎకోనైట్. ప్రేవులు మెలిబెట్టినట్లు నొప్పితో-కుప్రంమెట్. పొట్ట ఖాళీయైనట్లు తోచుట, భోజనమువలన తృప్తిలేకపోవుట-ఇగ్నేషియా. నల్లని రక్తవమనము-హెమామిలిస్. యెఱ్ఱని రక్తవమనము - ఇపెకాక్. నాలుక తెల్లగానుండిన-ఆంటిమోనియం క్రూడం. భోజనమైన వెంటనే పొట్టలో బరువుగానుండుట-బ్రయోనియా, కాలీబైక్రోమికం, నక్సుమోస్కేటా. భోజనమైనగంటకు బరువు బాధకల్గుట-నక్సువామికా. ఆలస్యముగా జీర్ణమగుట-చైనా. పొట్టలో గాలి చేరి శ్రేణ్విసను, అపానవాయువు వెడలినను బాధ తగ్గుతుండుట-చైనా. శ్రేణువువచ్చుటచే బాధ తగ్గుట-కార్బోవెజ్. అపానవాయువు వెడలుటచే బాధతగ్గుట-లైకోపోడియం. సామాన్యమగుఆకలి, కొద్దిముద్దలు తినగనే తృప్తి-సల్ఫరు. ఆతిఆకలి, కొద్దిముద్దలు తినగనే కడుపునిండుట-లైకో

పోడియం. పగలు తినినయాహారము జీర్ణముకాక నిలువయుండి రాత్రి వమనమగుట-ఫెరంమెట్. పొట్టకు దెబ్బతగులుటవలన అగ్నిమాంద్యం-ఆర్ని కా.

49. Ear-diseases కర్ణరోగములు.

శూల.—సాధారణబాధలు-పల్పటిలా, బాధ పూర్తిగా పల్పటిల్లాచే తగ్గనిచో మెయ్యూరియన్. నొప్పులు మాటి మాటికి వచ్చుచు చెవినుండి చీముకారుచున్న-హెపార్ సల్ఫు. ఇవియేవియు పనిచేయనిచో రూప్టాక్సును వాడవలెను. చెవుల్కు వేడికానుండి వాచియున్న-కమోమిల్లా. చెవిగ్రంధులు వాచిన-బెల్లడోనా. చెవిలో నెఱ్ఱగానుండి పోటు గల్గిన-సల్ఫరు.

స్రావము—దుర్వాసనవేయుస్రావము-హెపార్ సల్ఫు. పచ్చని చిక్కనిస్రావము-మెయ్యూరియన్. పచ్చని చిక్కని దుర్వాసన స్రావము-పల్పటిల్లా. చెవిలో పెద్ద ధ్వని కల్గుట, చీము-సైలీషియా.

చెవుడు—దెబ్బ తగులుటచే—ఆర్ని కా. చీము, చెవిలో ధ్వని బెల్లడోనా. గుబిలిచేరుట, తనశబ్దము ప్రతిధ్వనించుట—కాస్టికం. జబ్బుపడి లేచుటవలన కల్లు చెవిలో శబ్దముతో—వై నా. ముసలివారిలోను, జబ్బుపడి లేచిన వారిలోను-ఫాస్ఫరస్. చీము కారుచు—మెర్క్యురె, హెపార్, సిలికాలు. ములెన్ ఆయిల్ చెవిలో వేసిన పోటు, చీము, చెవుడు వీటిని తగ్గించును.

50. Enuresis నిద్రలో మూత్రమువిడుచుట.

పిల్లలు నిద్రపోవగానే మూత్రమువిడుచుట—సేపియా. పులిపిరికాయలు గలవారు—తూజా. మూత్రద్వారము ఎఱ్ఱగ నుండువారు—సల్ఫరు. విరేచనమున నులిపురుగులు కనుపించిన—సినా.

51. Enteritis ప్రేవులు వాపుచే పనిచేయకపోవుట.

[See Peritonitis.]

52. Epilepsy మూర్ఛ.

తలకు హెచ్చుగా రక్తముచేరుటచే—బెల్లడోనా, ఇగ్నేషియా, నక్సువామికా, ఓపియం. హిప్టిరియాలక్షణములతో కూడియుండిన—బెల్లడోనా, కాక్యులస్, హయోశ్యామస్, ఇగ్నేషియా, నక్సువామికా, సిమిసిఫ్యూగా. ఉద్రేకము భయము ఆశ్చర్యములవలన కల్గినచో—కుప్రం మెట్, హయోశ్యామస్, నక్సువామికా, ఓపియం వీటిని లక్షణములననుసరించి వాడవలెను.

53. Epistaxis ముక్కువెంట రక్తముకారుట.

తలలోని రక్తనాళములకు హెచ్చురక్తము చేరుట వలన—ఎకోనైట్. ముక్కునకు దెబ్బతగులుటవలన—ఆర్నికా. నీరసముతోనుండుట, హెచ్చు రక్తస్రావము—వైనా. అటు నిటు కదలిన స్త్రవించుట—హెమామిలిస్. బహిష్టు కావలసిన దినములలో నగుట—బ్రయోనియా.

54. Erysipelas సర్పి.

వేడి, వాపు, ఎరుపు, ఎడమభాగములయందు-రూప్తాక్సు. వేడి, వాపు, ఎరుపు, కుడిభాగములయందు, ముఖముమీద—బెల్లడోనా. గ్రుచ్చుచున్నట్లు నొప్పితో తెల్లసర్పి—యాపిస్. పెద్దపెద్ద నీటిబొబ్బలు మంటతోకూడియుండిన—కేంథారిస్. నీల వర్ణపురక్షము నిండినపొక్కులు-లెకెసిస్. ముక్కుమీద చెవుల వెనుక కల్లి తేనెపంటి ప్రావము వెడలుచున్న—గ్రాఫైటిస్. ఇతరచోట్లకు ప్రాకుచుండిన—మెర్క్యూరియస్.

55. Eye diseases నేత్రవ్యాధులు.

ఎర్రబడుట వేడి తగులుట—ఎకోనైట్. వెలుతురు చూడలేకపోవుట, తెల్లగుడ్డు ఎఱ్ఱబడుట, కంటిచుట్టును బాధ, తలనొప్పి-బెల్లడోనా. కనుగుడ్డు నొప్పులు, వెలుతురు చూడలేకపోవుట, ముక్కువెంట నీరుకారుట—ఇగ్నేషియా, కనురెప్పలపై కురుపులులేచుట—గ్రాఫైటిస్. రెప్పలువాచుట, పుసికారుట—మెర్క్యూరియస్, హెపార్ సల్ఫు. పైరెప్పవాపు, ఎరుపు—యాపిస్. చూపుమధ్యము, ఒకవస్తువు రెండుగా కనబడుట-జెల్సీమియం. కన్నీళ్లు మిక్కుటముగా కారుట-నైజీలియా. కండ్లకలక—అర్జెంటం నైట్రికం. దుర్భాసములు, పుసి, వెలుతురు చూడలేకపోవుట-అర్జెంటం నైట్రికం. భరింపలేనంత నొప్పి-కెమోమిల్లా. కన్ను ఇసుకపడినట్లు మెరమెరలాడుట, ప్రమేహరోగుల కలక-మెర్క్యూరియస్.

56 Fainting సొమ్మసిల్లుట.

భయమువలన-ఎకోనైట్. గుండె బలహీనత, బిగింపు వలన—ఎమిల్ నిట్. (3, 4 చుక్కలు దూదిపై వేసి వాసన చూపించవలెను.) బాధ భరింపలేక, తీవ్రమగుకోపము కలుట చేత—కెమోమిల్లా. అధికముగ ఔషధసేవ చేయుటవలన, ధాతునష్టము కలుటవలన-చైనా. బహిష్టుదినములలో-కాక్యులస్. అధికముగ చదువుటవలన, దురలవాట్లవలన-నక్సు వామికా—ముక్కువెంట రక్తముకారుటవలన-మెల్లిలోటస్. కొద్దిబాధ గల్గినను—హెపార్ సల్ఫు. చికాకువలన, దుఃఖము వలన, ధాతునష్టమువలన-ఆసిడ్ ఫాస్.

57. Feet పాదములు.

ఆనలుపెరిగి నడుచుటవలన నొప్పిగల్గుట—ఆంటిమోనియం క్రూడం. దుర్వాసనవేయు చెమటపోయుట-పైలీషియా. మడమలు నొప్పులు-పైక్లమెన్. అరికాళ్లమంట-సల్ఫరు. చల్లగ నగుట—కాల్కేరియా కార్బు. అరికాళ్లునొప్పులు, పాదములు ఎల్లప్పుడు కదలించుచుండుట—జింకం. నీటిలో నానుటచే పాయుట—ఎగేరికస్. కొంకర్లు—కుప్రంమెట్. చీలమండలు బలహీనమగుట—కెమోమిల్లా. చీలమండలు తెల్లగా వాచుట-ఎపిస్. అరికాళ్లు చెమటవలన పుండ్లుపడుట—బెరీటా కార్బు. అరికాళ్లు నేలపై మోపలేకపోవుట, నొప్పి—పల్నటిల్లా. అరికాళ్లు మడమలు నడుచునపుడు బాధగానుండుట—లేడం.

హామి యావల గృహవైద్యము

పాదములు భూమిపై మోపలేక మోకాళ్లతో నడుచుట—
మెచోరినం. అరికాళ్లువాపు, నొప్పి—లైకోపోడియం.

58. Fevers జ్వరములు.

(1) Simple fever సాధారణజ్వరము—ఎకోనైట్.

చావునుగూర్చిన భయము, చల్లనినీటిని కోరు దాహము, విశ్రాంతి లేకపోవుట-ఎకోనైట్. చలి, వేడి, కొద్దికొద్ది నీరు పడే పదే త్రాగుట, వాంతియగుట, తరుచు స్థలము మార్పుచుండుట. ఆరెసికంఆల్బం. అతివేడి, కదలలేకపోవుట, కష్టకొనినగుడ్డ తొలగిన చలి—నక్సువామికా. ప్రాకుచున్నట్లు చలి, చెమటలు, జ్వరము, నోటివెంట నీరూరుచుండుట—మెర్క్యూరియస్. మగత, బద్ధకము, నోటిపూత—జెల్సీమియం. బడలిక, విభ్రాంతి, ఎఱ్ఱనిముఖము—బెల్లడోనా. చర్మము ఎండుకొని వేడిగా నుండి మంటలు కల్లుట—సల్ఫరు.

(2) Intermittent or Malarial fever విరామజ్వరము
లేక మన్యపుజ్వరము.

క్షైన్వా కొందరిలో చలిజ్వరములను కప్పిపుచ్చును గాని తొలగించదు. చలిజ్వరములు వచ్చుముతువులో ప్రప్రథమ మున జ్వరము తగిలి చలివేయుటకు ప్రారంభింపగనే ఎకోనైట్ నొకమోతాదు నేవించినచో మరల చలిజ్వరము తగులకుండ చేయును.

నడుమునొప్పి, ఎముకలలో నొప్పులు, ఉదయము 7-9 గంటలకు చలి, దాహము కలుగుట, త్రాగిననీరు వెల్లిపోవుట-యూపటోరియం పెరుగు.

జ్వరము ఎక్కువసేపుండుట, చెమట, వాంతి-ఇవెకాక. చలి యెక్కువసేపుండుట, చల్లనిచెమట, అలసట-విరేట్రం ఆల్బం. వేడి యెక్కువసేపుండుట, అతిదాహము, చలిబాధ యంతగా లేకుండుట—ఆర్సెనికం ఆల్బం. జ్వరము ఒకదినముకంటె మరి యొకదినము పెండులకడవచ్చుట-ఆర్సెనికం ఆల్బం. చలి 10-11 గంటలకు ప్రారంభించుట, వేడి తగిలినపుడు తల పగులుచున్నట్లు తలనొప్పి-నేట్రం మూరు. చలివేయునపుడు ముఖ మెఱ్ఱబడుట-ఫెరం మెట్. చలి భుజములమధ్య బయలుదేరుట-కాప్సికం. జ్వరము ఒకేకాలమునకు చలిలేకుండా వచ్చుట-జెల్సిమియం. మత్తు, నాలుకచివర త్రికోణాకారముగ ఎఱ్ఱబడుట, కదలిక వలన నొప్పులు తగ్గుట—రూప్రాక్సు. బద్ధకము, నిద్రపట్టక పోవుట, క్లేష్టలక్షణములు—ఆంటిమోనియం టార్టారికం. శరీరమంతయు చల్లగనుండుట, పిక్కలలో నొప్పులు, నుడుట చెమట—విరేట్రం ఆల్బం. పదేపదే తెమల్పుకొనుచుండుట (వాంతికాదు), కన్నులు సగము తెరచియుంచుట, మూల్గుచు తలత్రిప్పుచుండుట—పోడోస్టైలం. తల వెనుకను, మెడ మీదను చెమటపోయుట, వ్రేళ్లు మంచుగడ్డవలె చల్లగనగుట, నిపరీతమగుచలి—(దాహముండదు). ఆసిడ్ ఫాసు.

N. B. ఆర్యేనికం ఇవెకాక్లను కాని, సక్కువామికా ఇవెకాక్లనుకాని మార్పి వాడిన పెక్కురకములగు చలిజ్వరములు నివారింపబడును.

(3) Black fever నల్లజ్వరము. ఎకోనైట్, బెల్లడోనాలను మార్పివాడిన తగ్గును.

(4) Puer peral-fever సూతికాజ్వరము.

క్షణక్షణము బుద్ధి మార్పుజెందుట, తాను ప్రేమించిన వారు చనిపోవుటవలన కల్గుదుఃఖమువలన అంగములు కంపించు చుండుట-ఇగ్నేషియా. మైల సక్రమముగా జారీకాకపోవుట వలన రోగి కదలిన వ్యాధి హెచ్చుట-బెల్లడోనా. భయపడుట వలన—ఓపియం. తెరలు బలహీనతచే వచ్చుచు తగ్గుచున్న—హయోశ్యామస్. వెంటవెంట తెరలువచ్చుట—సిక్యూటా విరోసా.

(5) Typhoid సన్నిపాతజ్వరము.

బాధ వెన్నెముకనుండి మెదడులోనికి పొడుచు చుండుట-ఎపిస్. ప్రశ్నించిన సరియైనజవాబిచ్చుచు మరల మగతజెందుట, నాలుకచివర త్రికోణాకారమువలె నెఱ్ఱ బడుట-రూప్టాక్సు. మగత, కదలలేకపోవుట, ఆలోచనాశక్తి తగ్గుట, జవాబిచ్చుచు మగతజెందుట-జెల్సీమియం. పాలిపోయిన ముఖము, కన్నులు పెద్దవిచేసి చూచుట, ఏమి చూచునది తెలుసుకొనలేకపోవుట—హయోశ్యామస్. కంఠము ఎడమ

భాగమున నీలవర్ణముగనగుట, వెచ్చనిచెమట, నిద్రలేవగనే వ్యాధి హెచ్చుట-లెకెసిన్. రోగి విసరమని కోరుట, చల్లని దేహము, మోకాళ్ల కుదిగువ నతిశీతలము, కడలక పరుండుట, చల్లనిశ్వాస, చర్మము నీలవర్ణముగ మారుట-కారోబ్ వెజ్. మగత, హెచ్చరికచేసిన సర్వమును గ్రహింపగల్గుట, పొట్టలో మంట—ఫాస్ఫరస్. శరీరమంతయు నొప్పి, మలము మూత్రము చెమటలు దుర్వాసన, జవాబుచెప్పుచుండగ నే స్పృహ తప్పుట-బాప్టీషియా. నుదుట చెమటపోయుట, చర్మము నీలవర్ణముగ మారుట-విరేట్రం ఆల్బం. రక్తస్రావములు-హెమామిలిన్. తారువలె విరేచనము-లెప్టాండ్రా. నాలుక చిన్నదగుట, రోగి మూల్గుచుండుట, నోరు పుండ్లుపడుట, మూత్రము విడువ యత్నించిన మలము కూడ వెడలుట-ఆసిడ్ మ్యూరియాటిక్.

(5) B సంధిలక్షణములు.

కంటిపాప యొకటి పెద్దది, మరొకటి చిన్నదిగ నగుట—జెల్సీమియా. బట్టలిప్పివేయుట, బూతుమాటలు పల్కుట, నవ్వుట, కులాసాగానుండుట, తీవ్రమగుసంధిలక్షణము లుండు నుగాని బలహీనతచే తగ్గుచుండును-హయోశ్యామస్. దగ్గర నున్నవారిని కొరుకుటకు కొట్టుటకు యత్నించుట, పారిపోవ జూచుట, దయ్యములు భూతములు నల్లనిజంతువులు కనుపడి భయముచెంది కేకలువేయుట, తల వేడిగానుండుట, కన్ను లెఱ్ఱబడుట—బెల్లడోనా. చీకటిగానున్న దేమని లైట్ లైట్

అనియు ఆరచుట, దయ్యములు కనుపడినట్లు వానితో మాట్లాడుట, పాములు జంతువులు తనదగ్గరకు వచ్చుచున్నట్లు కేకలు వేయుట-స్ట్రామోనియం.

(6) Yellow fever పచ్చజ్వరము.

కార్బోవెక్స్, క్రోటలన్.

59. Fistula భగందరము.

ఎముకలలో నొప్పులు, సవామేహదోషముతో-మెర్క్యూరియస్. చల్లనిగాలిని భరింపలేనివారిలో-హెపార్ పల్ఫు. చీము కారుచుండిన-సైలీషియా. పరిశ్రమవలన చేతులు మొద్దుబారుట-మిరిస్టికా. తేనెవంటి స్త్రావముతో-గ్రావెటిస్. చురుకుచురుక్కు మనుపొట్లతో-ఆసిడ్ వైట్రిక్, మలబద్ధకము కలవారిలో-నేట్రం మూరు.

60. Flatulance పొట్ట ఉబ్బరము.

అగ్నిమాంద్యము చూడుడు.

61. Gonorrhoea ప్రమేహము. (పూయమేహము.)

ప్రథమావస్థ-ఎకోనైట్.

మంట, మూత్రము చుక్కలుగాపడుట, లేపనము కల్గుచుండుట, రక్తము వెడలుట, } —కేంథారిస్.

మూత్రము విడుచునపుడు మంట, పచ్చని చీము కారుట, అంగమునకు గుడ్డ తగిలిన నొప్పి కల్గుచుండుటచే కాళ్లను వెడల్పుగా నుంచి నడుచుట. } —కెన్నబిన్సతీవా.

లక్షణములనుసరించి యితరమందులు } —కెన్న బిస్ సతీవా.
వాడుటకు కుదరనికేసులలో

కెన్న బిస్ సతీవా వాడిన పిమ్మట, స్రావము చిక్కగా ఆకు పచ్చగా నగుచుండి మంటతోకూడియుండిన—మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ వాడవలెను. స్రావము ఇంకను ఆకుపచ్చగా చిక్కగా నుండుచో పల్పటిల్లాగాని నేపియాగాని వాడవలెను.

ప్రమేహము కాలికస్థితిగా మారిన, సల్ఫర, మెడోరినం, తూజాలను వాడవలెను.

62. Grave మూత్రములో రాళ్లు.

మూత్రములో నెట్టినిగసి పడుచుండుటను నిర్లక్ష్యము చేయుటచే నేర్పడినచో—లైకోపోడియం. తెల్లనిగసి పడుచుండి యేర్పడిన—సారసపరిల్లా, నక్సువామికా, పోడోపైలములను మార్చి వాడిన రాళ్లు కరుగును.

చై నా 15 వపాల్సీలో రోజున కొకమోతాదువంతున నెలదినములు వాడిన నిరోధకౌషధముగా పనిచేయును.

63. Grippe-Influenza విషపడిసెము.

కండరములు నీరసము జెందుట, చలి, జ్వరము, మగత-జెల్లీమియం. ఎముకలు పగిలిపోవుచున్నట్లు నొప్పులతో—యూపటోరియంపెర్గు. వ్యాధి యాకస్తికముగ వచ్చుట, నిస్త్రాణ—ఆర్సెనికం ఆల్బం. జలుబులక్షణములు ముక్కువాపు,

శ్వాసదుర్వాసన-మెర్క్యురియస్. కాళ్లుచేతులు బరువు, కదలిన బాధ, నుదురునొప్పి-బ్రయోనియా.

ఎకోనైట్. ఈవ్యాధికి నిరోధకౌషధము.

64. Gum boil చిగురువాపు.

వేడి, నొప్పి, వాపు—ఎకోనైట్. అందువల్ల తగ్గనిచో బెల్లడోనా. రక్తపుపోటుతో నొప్పి—మెర్క్యురియస్. చీము పట్ట మొదలిడిన-హెపార్ సల్ఫు. చీము కారుచున్న-సైలీషియా.

65. Headache తలనొప్పి.

తల పగులగొట్టుచున్న ట్లుండుట, వెలుతురు శబ్దము కదలికవలన హెచ్చుట—బెల్లడోనా. నిద్రనుండి లేవగనే హెచ్చుట—లెకెసిస్. అతిగా తినుటవలన త్రాగుటవలన నిద్రనుండి లేవగనే—నక్సువామికా. అజీర్తిలక్షణములతో—నక్సువామికా. తలబరువుగానుండుట, నొప్పి ముచ్చిలగుంటలో బయలుదేరి కన్నులవైభాగమునకు చేరి బాధించుట—జెల్నీమియం. కన్నులు కదల్చినను తల కదల్చినను బాధ—బ్రయోనియా. ప్రతిదినము వచ్చుట-చైనా. వాంతులతో-ఇపెకాక్. ఉదయము ప్రారంభించి 12 గంటకు హెచ్చి సాయంత్రమునకు తగ్గుట—శాంగ్వినేరియా. బేడవిల్ల వెడల్పున మాత్రముబాధ-కాలీబైక్రోమికం. కుడివైపు-సైలీషియా. శాంగ్వినేరియా. ఎడమవైపు-నరములసంబంధమైనది-సైపిలియా. తలపెద్దదైనట్లు తోచుట-అర్జెంటం నైట్రికం. బహిరంగమగుగాలిలో తగ్గుట-

పల్నటిల్లా. వైత్యసంబంధమగు నొప్పి-మెర్క్యూరియస్. తలలో
 మేకుకొట్టుచున్నట్లు బాధ-ఇగ్నేషియా. లేచిన తలతిరుగుట,
 తెమల్పుట, వాంతి-కాక్యులస్. తల యదురుటచే తలనొప్పి-
 సేషియా. మంటలతోకూడిన తలనొప్పి-ఫాస్ఫరస్, సల్ఫరు.
 యెండ దెబ్బ తగులుటవలన-గ్లోబైన్. నీటిలో ముణుగుటవలన-
 బెల్లడోనా, ఆంటిమోనియంక్రూడం. పరుగిడిన - బెల్లడోనా.
 సుత్తెతో కొట్టుచున్నట్లు పాండురోగులలో కల్లు నొప్పులు—
 నేట్రం మూరు. ఉపవాసముండుటవలన-సిమిసి ఫ్యూగా. తీవ్ర
 లోచనవలన-నక్కువామికా. బెల్లడోనా. ఏడ్పుటవలన-పల్న
 టిల్లా, ఇగ్నేషియా. బిగించినట్లు నొప్పి-కేక్టస్, జెన్సిమియం.
 కంటివెంట నీరుగారుచు-కాలోవైలం, బెల్, ఇగ్నేషియా.
 మత్తుతో-జెన్సిమియం, ఓషియం. ఆవలింతలతో-నక్కువామికా.
 పైజీలియా, ఇగ్నేషియా. ఉదయము - బ్రయోనియా,
 సేషియా, కాక్యులస్ పోడోవైలం. మధ్యాహ్నము—ఆర్సె
 నికం, సిమిసిఫ్యూగా. సాయంత్రము—పల్నటిల్లా, బ్రయో
 నియా. రాత్రి—మెర్క్యూరియస్. బాధకు భరింపలేకపోవుట-
 కెమోమిల్లా.

66. Heart-burn. గుండెలో మంట.

సారాయి మొదలగువానిని నేవించువారిలో-నక్కు
 వామికా. త్రేస్పలవలన గొంతుకవరకు మంట-కార్బోవెజ్.
 భరింపలేనంతమంట—ఫాస్ఫరస్, సల్ఫరు.

67. Hernia ఒరిబీజము.

కుడివైపు—లైకోపోడియం. అజీర్తివలన బాధపడు వారిలో—నక్కువామికా. సవామేహరోగులలో—ఆరంమెట్. గనేరియా జితించుటవలన-క్లెమెటిన్, పల్నటిల్లా. మేహవాత రోగులకు—రోడోడాండ్రన్.

68. Herpes zost చంకతాళి.

రూప్తాక్కు ప్రథానోషధము.

69. Hiccough ఎక్కిళ్లు.

నక్కువామికా ప్రథానోషధము. వైత్యలక్షణములతో నుండిన-బ్రయోనియా. తీవ్రమగుఎక్కిళ్లు—జిన్ సెంగ్.

70. Hoarseness గొంతు బొంగురు.

సాయంకాలపు చల్లగాలివలన—కార్బోవెజ్. స్వరవేటి కలో నొప్పితో—ఫాస్ఫరస్. శబ్ద మొకసారి హెచ్చుగను మరొకసారి తగ్గుగను వచ్చుట, స్వరవేటికనాళములు పక్షవాతము జెందుట—కాప్టికం - కంఠమునకు గట్టిపని కల్పించుటచే (అరచుట వగైరా)—ఆర్నికా. సవామేహవ్యాధి శరీరమున జితించుటచే—ఆరంమెట్.

71. Hysteria అపస్తారము.

శరీరవ్యాధులు తగ్గిన మనోవ్యాధులు, మనోవ్యాధులు తగ్గిన శరీరవ్యాధులు వచ్చుట-ప్లాటినా. గర్వస్వభావము, వస్తు

వులు చిన్నవిగ కనబడుట—స్లాటినా. సులభముగా కోపము జెందుట, కొద్ది శబ్దమునకే భయపడుట, ఏవాసన తగిలినను సొమ్ము నీల్లుట—నక్కువామికా, బుద్ధి ఊణఊణము మారుట, అంతలో నప్పుట, అంతలోనేడ్చుట, సహనము లేకపోవుట, పోట్లాడుట—ఇగ్నేషియా. నెమ్మదిగానుండుట, ప్రతిచిన్నవిషయము నకు కంటివెంట నీరుకారుట, ఓదార్పుటచే తగ్గుట, మొదలు తుదిలేనివ్యాధి—పల్సటిల్లా. భయము, కేకలువేయుట, సంగీతము భరింపలేకపోవుట—ఎకోనైట్. ఏపనికిని ధ్యానముండుకపోవుట, వ్యతిరేకభావము, నిరాశ-ఎపిస్. మాట తడబడుట, జననమూహమును చూచి భయపడుట, ప్రతిపనిలోను తొందర-అర్జెంటం వైట్రికం. ఏడ్చుచుండుట, ప్రార్థనచేయుచుండుట, చెప్పినది కాదనిన కోపము, నిరాశ, ఆత్మహత్యచేసుకొన గోరుట—ఆరంమెట్. దయ్యములు రాక్షసులు కనబడినట్లు తప్పించుకొని పారిపోవయత్నించువారికి—బెల్లడోనా నప్పుట, నాట్యముచేయుట, తనపేరు మరచుట—సిక్యూటావిరోసా. ఒకదానినిగూర్చి చెప్పుచు మరొకదానిలోనికి మార్పుట, బహిష్టులో అపస్తారము—సిమిసిప్యూగా. ఏదియో పాడుపనిచేసితి ననుకొనుట—సినా. సిగ్గువిడిచి వర్తించుట, ప్రతిదానిలో ననుమానము-హయోశ్యామస్. తన్ను ఏదియో శక్తి యావహించిన దనుకొనుట, అధికప్రసంగములు చేయుట - లెకెసిస్. తనశరీరము ఆత్మ విడదీయబడినట్లు తోచుట, తనప్రక్కన నొక నూతనవ్యక్తి యున్నట్లు తోచుట, తనకాళ్లును చేతులును

గాజుతో చేయబడినట్లు తోచుట—తూజా. ఋతువు ఆగుట వలన కల్లుట, గొంతులో బంతియున్నట్లు భావన—ఎసఫోటిడా. ఋతుశూల కల్లునమయమున—కాలోపైలం. తానొక మహా రాజునని తలచుట, పదిమందిలోనుండుట కిష్టములేక ఒంటరిగా నుండలేక యుండుట—కోనియం.

72. Impotence నపుంసకత్వము.

ఇంద్రియస్థలనము, తనశక్తియందు నమ్మకము తరుగు పిరికితనము—సెలీనియం. ఇంద్రియస్థలనము, అతిసంభోగము, ముష్టి మైథునము—ఆసిడ్ ఫాసు. అజీర్తి, తలనొప్పి, నీరసము—నక్సవామికా. అకాలమున వెండ్రుకలు నెరియుట, అతి ఆకలి, కొద్దియాహారమువల్లనే కడుపునిండుట, పురుషాంగము చల్లగనుండుట—లైకోపోడియం. సంభోగవాంఛ లేకుండుట, కల్లినను సామర్థ్యము లేకుండుట—ఫాస్ఫరస్.

73. Influenza

విషపడిశములలో చూడుడు.

74. Itch గజ్జి.

ప్రతి వసంతఋతువులో వచ్చుగజ్జి, తామర, దురద—నేపియా. దురద, గోకుటచే మంట కల్లుట, దుర్వాసనవేయు చీమువెడలుట—సల్ఫరు.

కేంథారిస్, సల్ఫరు, తూజా ఈమూటిని వరుసగా మూడు దినములు వాడి, మరల మొదలిడి తగ్గువరకు మార్పుచు వాడవలెను.

75. Jaundice కామిల.

కాలేయవ్యాధులు చూడుడు.

76. Leucorrhoea కుసుమ.

స్త్రీలవ్యాధులు చూడుడు.

77. Liver Diseases కాలేయవ్యాధులు.

నాలుక చర్తము కన్నులు పసుపువర్ణముగా నగుట—
కాలేయస్థానమున తాకిన నొప్పి—మెర్క్యూరియస్. యెల్లోపతి
మందులను బజారు (వేటెంటు) మందులను అధికముగా నేవిం
చుటవలన కల్లు కాలేయవ్యాధులు—నక్కువామికా. కాలేయము
వాచుట, కన్నులు ముఖము పచ్చగానగుట, ఏది తినినను రుచి
తెలియకపోవుట—పోడోపైలం. కుడిభుజాస్థిక్రింద లోవైపు.
బాధ—చెలిడోనియం, బ్రయోనియా. కాలేయస్థానమున
చుక్కలుపడుట—సేపియా. చర్తము పచ్చబడుట, ముఖమున
మొటిమలులేచుట, నాలుక బండబారుట-కాలీబైక్రోమికం.

78. Lock-jaw హనుగ్రహవాతము.

ధనుర్వాతము చూడుడు.

79. Lumbago కటివాతము.

ఆకస్తికముగ కల్లు కత్తితో కోసినట్లు పుండుపడినట్లు
బిగించియుండునట్టి నొప్పులు—రూస్టాక్సు. దీర్ఘ కాలమునుండి
నిలువయున్నచో—సల్ఫరు.

80. Malarial fever మన్యపుజ్వరము.

జ్వరములలో చూడుడు.

81. Murasmus చిక్కిపోవుట.

పైయవయవములు చిక్కి, తరువాత క్రిందివి చిక్కుట—
 నేట్రం మూరు. లైకోపోడియం. క్రిందియవయవములు చిక్కి
 పైవి చిక్కుట—ఎబ్రోతునం. మెడ చిక్కుట, చర్మము ముడుతలు
 పడుట—సారసపరిల్లా. చక్కగ తిని జీర్ణము చేసుకొనుచున్నను
 చిక్కిపోవుచుండుట—నేట్రం మూరు. పిల్లలు ఎండుకొని
 యుండి తెలివిలేనివారివలె ముసలివారివలె లక్షణములు కను
 పడుట—అర్దైంటం నైత్రికం. తలకు చెమటపోయుట, శరీరమం
 తయు చల్లగుండుట, శరీరము చిక్కి, తల పెద్దదిగ కనుపిం
 చుట—కాల్కేరియాకార్బు. అతి ఆకలి, అర్ధరాత్రి భోజనము
 చేయుటకు నిద్రనుండి లేచుట, శరీరమంతయు చిక్కుట—
 అయోడియం. పొట్ట లావుగానుండి శరీరమంతయు చిక్కుట—
 సిలీషియా. శరీరము పుల్లనివాసనవేయుట, విరేచనము పుల్లని
 వాసనవేయుట—హెపార్ సల్ఫు.

82. Masturbation ముష్టిమైథునము.

పురుషులకు కేంధారిస్ ను స్త్రీలకు ప్లాటినాను వాడిన
 క్రమముగ బుద్ధి మారును.

83. Measles పొంగు.

జ్వరలక్షణములు-ఎకోనైట్. వాడినపిష్టుట పల్నటిల్లాను వాడవలెను. (పల్నటిల్లా నిరోధకౌషధము) శరీరము దురద మంట కనుపించినచో సల్ఫరు వాడవలెను. (పల్నటిల్లా తరువాత వాడదగు మూడవమందు) దగ్గు తగ్గనిచో దగ్గు లక్షణములు చూచి చికిత్స చేయవలెను. ఈవ్యాధికి మార్చెల్లి నం, బెల్లడోనాలు కూడ నిరోధకఫలమందులు.

84. Mental-affections మనోదోషములు.

శరీరము లేనట్లు భావన-జెప్సీమియం. ఏదోయొక అంగము లేనట్లు భావన-ఎకోనైట్. తన శరీరము ఆత్మ వేరువేరుగా నున్నట్లుతో చుట—తూజా. అతిదుఃఖము మృత్యుభయము-సెకేలే. నిరాశ, ఆత్మహత్య చేసుకొనవలె ననుకోరిక-ఆరంమెట్, అర్జంటంనైట్రికం, కాలేరియాకార్బు, నక్సువామికా. గొణుగు కొనుచుండుట—బెల్లడోనా, సిక్యూటా. నిలకడ లేని మనస్సు-ఆరంమెట్. శృంగారచర్చవలన కల్లుజబ్బు—ప్లేఫెసేగ్రియా, ఈర్ష్య-ఎపిస్, హయోశ్యామస్. లెకెసిస్. తొందర-ఎకోనైట్. అర్జెంటంనైట్రికం, ఫాస్ఫరస్. నిర్లక్ష్యభావము-ఆసిడ్ ఫాస్. సెపియా, కార్బోవెజ్. ఉన్నతత-ఆర్సెనికం, బెల్లడోనా, హయోశ్యామస్, స్ట్రేమోనియం, లైకోపోడియం, విరేట్రం ఆల్బం. ఆకస్తికోన్తాదము- విరేట్రం ఆల్బం, కెన్నబిన్ ఇండికా, హయోశ్యామస్ ఒకేవిషయములో నున్నాదము—

కెన్నబిన్ ఇండికా, హయోశ్యామన్, సిక్యూటా. కామోస్తా
దము-కేంథారిస్, ప్లాటినా, హయోశ్యామన్, ఫాస్ఫరస్.
ధర్తోన్తాదము—హయోశ్యామన్, సల్ఫరు, విరేట్రం ఆల్బం,
పల్పటిల్లా, లెకెసిస్. గర్వము—సల్ఫరు, ప్లాటినా, లైకోపో
డియం. మానముగానుండుట—ఆసిడ్ ఫాస్, పల్పటిల్లా,
సల్ఫరు. జగడమాడుట, బూతులుతిట్టుట—హయోశ్యామన్.
ద్వేషము—కుప్రం మెట్. తనప్రక్క మరొకరుపరుండినట్లు
భావన—బాప్టీషియా, పల్పటిల్లా. తనకు పిచ్చియైత్తుచున్నట్లు
తోచుట—సిమిసిఫ్యూగా. అన్నివ్యాధులు తనకున్నట్లు—
ఆరంమూరు. తనశరీరము గాఢముక్కలతో చేయబడినట్లు
తోచుట—తూజా. లజ్జగల్గియుండుట-ఇగ్నేషియా. ఆకస్తిక
ముగ పెద్దకేకవేయుట-ఎసిస్. తనకు విషముపెట్టి రనుకొనుట-
హయోశ్యామన్, లెకెసిస్. తనబాధలనుగూర్చి ఆలోచించు
కొనిన తగ్గుట-కేంఫరు. తనబాధలనుగూర్చి ఆలోచించుకొనిన
హెచ్చుట-జెల్సీమియం. కడుపులో సజీవముగానున్న దేదియో
తిరుగుచున్నట్లు తోచుట-తూజా, క్రోకస్, ఓపియం. తనరోగ
లక్షణములు చెప్పుటచే హెచ్చగుట—పల్పటిల్లా, ఇగ్నే
షియా, కాలేరియా కార్బు.

85. Nose-bleeding.—See Epistaxis

86. Mumps గవదబిళ్లలు.

వీనికి మెర్క్యూరియస్ ప్రధానమగుమందు. అధిక
ముగా వాపు బాధ యెటుపు గల్గియుండినచో బెల్లడోనాతో
మార్చి వాడిన తగ్గును.

87. Neuralgia నరముల నొప్పులు.

ఆకస్తికముగ బాధ కల్గి కొంతసేపుండి యాకస్తికముగ తగ్గుట—బెల్లడోనా, ఆసిడ్ వైట్రిక్. క్రమముగ హెచ్చి క్రమముగ తగ్గుట—ప్రేసం. మెల్లగా వృద్ధిజెంది ఆకస్తికముగ తగ్గుట—ఆసిడ్ సల్ఫురిక్. వాపు, వేడి, మొద్దుబారినట్లుండుట, రాత్రి హెచ్చుట—ఎకోవైట్. సన్నని కాల్చినసూదులు ముఖముపై దొడ్లుచున్నట్లుండుట—ఆర్సెనికం ఆల్బం. తలవేడిగ నుండుట, కన్ను లెఱ్ఱబడుట, కదలుటచేతను పరుండుటచేతను హెచ్చుట—బెల్లడోనా. నిలువుగా కూర్చుండినను, నిలుచండి నను తగ్గుట—తూజా. ప్రతిదినము ఒకేగంటకు వచ్చుట—సిడ్రన్. నియమము తప్పక వచ్చుట, కొద్దిచల్లగాలి తగిలినను హెచ్చుట—చైనా. గ్రుచ్చుచున్నట్లు నొప్పి, వాపు, మంటతో ఎడమవైపున కల్గుట—స్పెజీలియా నొప్పి భరింపలేనంతగా నుండుట, కాపడమువలన హెచ్చుట—కెమోమిల్లా. నొప్పులు ఋతుదినములకు సంబంధించియుండుట—సిమిసిఫ్యూగా. వత్తిడి చేసిన తగ్గుట—కోలోసింథ్. లాగుచున్నట్లు నొప్పులు, గాలి మార్పుదలచే కల్గునొప్పులు—కాప్టికం. రోగి బాధకోర్వలేక అబ్బయని కేకవేయగనే తగ్గుట—కాలీకార్బానికం. బాధలను గూర్చి తలపోసిన తగ్గుట—కేంఫరు.

88. Neurasthenia నరములపటుత్వము తగ్గుట.

నరములబలహీనత—ఆసిడ్ ఫాస్. దేహమనః పరిశ్రమలకు భయపడుట - సిలీషియా. నరములబలహీనత, మెదడు

నొప్పి—కాలీఫాసు కాళ్లు బలహీనముజెందుట, చర్మముపై
కొద్దిస్థలమున మంట, చేతితో రుద్దిన తగ్గుట-ఫాస్ఫరస్. అజీరి
లక్షణములతో నిస్సారము—నక్కువామికా

89. Night-sweats రాత్రి చెమటలు.

కాలేక్రియా కార్బు, వైనా, మెర్క్యూరియస్లు
చూడుడు.

90. Obesity శరీరము స్థూలమగుట.

శరీరము చల్లగానుండువారికి—కాలేక్రియాకార్బు.

బహిష్టు నిలిచిపోయినవారికి—గ్రాపై టిన్.

శరీరమున మంటలుకలవారికి—కాప్సికం.

91. Paralysis పక్షవాతము.

a. Paraplegia వైభాగముగాని క్రిందిభాగముగాని పక్ష
వాతము చెందుట.—

వైయవయవములలో-ఎపిస్, ఎకోనైట్, ఎగేరికస్,
రూప్టాక్సు, నక్కువామికా, సల్ఫరు, కాప్టికం, కెన్నబిన్
ఇండికా, ప్లంబం, మోటాలికం దిగువయవయవము
లలో—ఆర్సెనికం ఆల్బం, ఆర్జెంటం వైట్రికం, కెన్నబిన్
ఇండికా, కుప్రంమెట్, నక్కువామికా, ప్లంబంమెటా
లికం, రూప్టాక్సు, కోనియం. (కోనియం క్రిందినుండి
వైకి క్రమముగా అవయవములు పడిపోవును.)

b. Hemi-plegia ఒకవైపు పక్షవాతం (ఒకకాలుచెయ్యి).—

కుడివైపు—బెల్లడోనా, కాప్టికం, రూప్తాకు.

ఎడమవైపు—ఆర్నికా, కాప్టికం, నక్సువామికా, రూప్తాకు.

c. Paralysis of muscles కండరముల పక్షవాతము.—

జెస్సీమియం.

Paralysis of eyelids కనురెప్పల పక్షవాతం.—

ఆసిడ్ నైట్రిక్, కాప్టికం, జెస్సీమియం, రూప్తాకు, సేపియా, స్పెజీలియా.

d. Facial paralysis.—బెరీటాకార్బు, బెల్లడోనా, కాప్టికం.

e. Trembling-Paralysis.—వణుకుతో కూడినది-జెస్సీమియం.

92. Peritonitis భిన్నాంత్రోదరము (ప్రేవులవాపు.)

(Ecnderitis)

జ్వరలక్షణములు-ఎకోనైట్. పొట్టవాచుట-బెల్లడోనా. దాహము, వాంతి, నీళ్లవలె ఆకుపచ్చని విరేచనము, నోరు దుర్వాసన-మెర్క్యూరియస్. వాపు తగ్గి గ్యాసు చేరుట, మూత్రము బంధించుట - నక్సువామికా. వాపు, ఊపిరితిత్తుల వైపారలకు వ్యాపించి శ్వాసతీసుకొనుటకు బాధగనుండుట—బ్రయోనియా. వ్యాధి యుద్రేకముగానుండి వాంతి, నాడి

సన్న గిలుట, నిస్త్రాణ, దాహముకల్గిన-ఆరెస్నికంఆల్బం. పలుమార్లు మూత్రము కొద్దికొద్దిగ విడుచుట, మూత్రము విడుచునపుడు మంట, బొట్లుబొట్లు పడుట, మలమూత్రములయందు రక్తము పడుట-కేంథారిస్. బాధ, నీళ్లవిరేచనములు అధికముగనున్న-కెమోమిల్లా, ఆరెస్నికములను మార్చి వాడవలెను. మలము వాంతిచేసుకొనుట - ఓపియం, ప్లంబం. సన్నిపాతలక్షణములు ప్రారంభించుచో - బాప్టిషియా. మలబద్ధకము-హైడ్రాస్టిస్. మలము తారువలె సల్లగా వెడలుచున్న - లెప్టాండ్రా.

పొట్టవై తాకిన సహింపలేక పోవుట, వాపు, నొప్పి, ఊపిరి పీల్చుటచే బాధ గల్గుట, ఊపిరి సల్పకుండుట, వాంతులగు చుండుట, మూత్రము బంధించుట యీభిన్నాంత్రోదరలక్షణములు కనుపించగనే ఎకోనైట్, నక్సువామికాలు మార్చి వాడిన తగ్గుననియు, ఎల్లోపతివైద్యులు ఈవ్యాధి కల్గినరోగులకు చికిత్సచేసి చేసి దైవలిఖితమునకు వదలివేసినరోగికి కెమోమిల్లా, ఆరెస్నిక్ లను మార్చివాడుటవల్లను నివారించితినియు డాక్టరు లారీ తన యనుభవమును వ్రాసియుండెను.

93. Piles మొలలు.

మొలలబాధ సాధారణముగా మలబద్ధకము కలవారిలో కలుచుండును. అట్టివారికి సూర్యోద్దయసమయమున నక్సువామికాయను, సూర్యాస్తమానసమయమున సల్ఫరును 30. వ పొటెన్సీలో నొకమోతాదువంతున పెక్కువారములు వాడిన మొలలబాధలు పెక్కుండ్రకు తగ్గును.

చీము, మొలలు - ఆంటిమోనియం కూడం. రక్తము కలిసిగాని జిగురుతోగాని మలమువెడలునవి—పల్పటిల్లా. తల నొప్పి, ముండ్లగుత్తి గుదముననున్నట్లు నొప్పి—యాస్ కులస్ హిల్. రక్తము కారెడివి—హెమామిలిన్. మలము వెడలునప్పుడును ముందువెనుకలను తీవ్రమగుబాధతో కూడియుండి గుదముయొక్క యంచులు చిట్టి బాధ హెచ్చునవి—ఆసిడ్ నైట్రిక్ డ్రాక్షపండ్లగుత్తివలె పిలకలు దిగినవి - ఎలోస్.

94. Pneumonia శ్లేష్మజ్వరము.

జ్వరము, తీవ్రమగునాడి, ఆదుర్దా-ఎకోనైట్. శ్లేష్మము పల్పగానున్నట్లు ధ్వనిగల్గుచు దగ్గిన వెడలకుండుట, మగత, తెమల్చుచుండుట—ఆంటిమోనియం టార్ట్ర. మలబద్ధకము, కదలిన దగ్గు హెచ్చుట, ఛాతీలోనొప్పి - బ్రయోనియా. రక్తస్రావమగుట-హెమామిలిన్. బ్రయోనియాలక్షణములకు వ్యతిరేకలక్షణములు-కాలీకార్బు. డాపిరితిత్తులు శ్లేష్మముచే నిండుట, రక్తజీరతో శ్లేష్మము వెడలుట - లైకోపోడియం, ఫాస్ఫరస్, నెమ్ముగాలివలన వచ్చుట, సన్నిపాతలక్షణములలోనికి మారుచుండుట - రూప్టాక్సు. శ్వాస, కళ్లైదుర్వాసనవేయుట, వెల్లకిల పరుండిన హాయిగనుండుట - శాంగ్వెనేరియా.

95. Polipus ముక్కులో దుర్గాంసము పెరుగుట.

కాల్కేరియాశార్బు, తూజా.

96. Pregnancy and Labor గర్భిణి-ప్రసవము.

a. గర్భిణి.—గర్భవతుల జీర్ణకోశవ్యాధులు, మలబద్ధకము ఎల్లూమినా. గర్భవతులు నడువలేకపోవుట, ప్రసవించిన పిమ్మట రక్తస్రావము, మైల వెక్కుదినములవర కగుట, మైల పాలరంగుగా నగుట—కాల్కేరియా కార్బు. పాలు హెచ్చుగానుండుట, లేక ఎండిపోవుట, అప్పుడు ఫుట్టినపిల్లలకు సరిపడకపోవుట, గర్భవతిగానున్నప్పుడు చీము నెత్తురు యోనినుండి వెడలుట—కాక్యులస్. తెమ ల్పుట, వాంతి, దగ్గు—కోనియం. రెండుచూపులు, తల నొప్పి, తలతిరుగుట, బద్ధకము, పొట్ట కాళ్లు నొచ్చుట - జెల్సీమియం. నెలలు నిండక పూర్వమే చిన్నచిన్నకుద పలతో గూడిన రక్తస్రావము, వాంతి—కాలీకార్బు. (ఇది పిల్లల పుట్టుమచ్చలు తగ్గించును.) వేవిల్లు, కామిల, శూల, శ్వాసలీసుకొన కష్టము - నక్సువామికా. ఎక్కువ పుట్టుమచ్చలతో పుట్టుపిల్లలమచ్చలు తగ్గుటకు సెబీనా మంచినీచేయును. గర్భములోనున్న శిశువు వడివడిగా తిరుగుటవల్ల తల్లి నిద్రనుండి లేవవలసివచ్చుట, యోనిలో నొప్పి, మూత్రమునకు వెళ్లవలసివచ్చుట—తూజా.

b. ప్రసవము.—నొప్పులు వెంటవెంట రాక ఆలస్యముగా వచ్చుట, పదేపదే విరేచనానుమానము కల్గుట—నక్సువామికా. నొప్పులవలన పిచ్చెత్తినమనిషివలె నగుట,

శరీరము మొద్దుబారుట, నొప్పులు నడుములో ప్రారంభించి వైకినిక్రిందికి తొడలలోనికిని వచ్చుట—కెమోమిల్లా. నొప్పులు సన్నసన్నముగా వచ్చుట, యేడ్పు స్వభావము, చల్లనిగాలికొరకు కిటికీలు తెరువమని కోరుట, ప్రసవమైనతరువాత మావి వెడలకపోవుట—పల్సటిల్లా. నడుము బ్రద్దలగుచున్నట్లు నొప్పి, ఆకస్తికముగవచ్చి తగ్గిపోవుచుండుట, యోని వెచ్చబడుట—బెల్లడోనా. నొప్పులు ఎంతసేపువచ్చుచున్నను ప్రసవము కాకపోవుట, పొత్తికడుపు ఖాళీగానున్నట్లు తోచుట—సెకేలే. నొప్పులాగియాగి వచ్చుట, ప్రేళ్లకీళ్లయందును మూత్రపుసంచిలోను బాధకల్గుట, బలహీనముచెందుట—కాలోపైలం. మగతగానుండుట, గర్భస్థశిశువును వెలువరించుటకు తగుశక్తి యవయవములలో తరుగుపడుట, దొంగనొప్పులు జెల్పిమియం. నొప్పులు పొత్తికడుపుమీదుగా నొకవైపునుండి మరియొకవైపునకు మారుచుండుట, సొమ్మసిల్లుట, దొంగనొప్పులు - సిమిసిఫ్యూగా.

c. మావి వెడలకపోవుట.—నక్కువామికా, కేంథారిస్, పల్సటిల్లా, సేపియా, సెకేలే, ఆర్సెనికం ఆల్బం, బెల్లడోనా లక్షణముల ననుసరించి వాడవలెను. 1 ఆర్నికా, 2 బ్రయోనియా, 3 రూప్తాక్కులను 1,2,3 మరల 1,2,3 వరుసగా వాడిన సుఖప్రసవమగును.

d. పాలుపడుటకు.—యాగ్నన్ కేక్టస్ వాడవలెను. నీళ్లవిరేచనము లగుచుండువారికి-రిసిసన్ కమ్యూనస్. భయపడినవారికి—ఎకోనైట్. కదలిన బాధ లుద్రేకించువారికి—బ్రయోనియా.

97. Prolapsus పొడుచుకవచ్చుట.

గుదము—పోడోపైలం, ఇగ్నేషియా. యోని-ఎలోన్, పోడోపైలం, మూరెక్కు, ఆసిడ్ బెంజాయిక్, పల్నటిల్లా, తూజా, స్టాఫిసేగ్రియా.

98. Puerperal fever సూతికాజ్వరము.

జ్వరములు చూడుడు.

99. Rheumatism మేహవాతపు నొప్పులు.

నొప్పులు క్రిందినుండి వైకివచ్చునవి, కీళ్లు చల్లగనుండి వాపు నీరు కనుపించునవి - లేడం. వైనుండి క్రిందికి వచ్చునవి హృదయవ్యాధికి సంబంధించి యుండునవి - కేక్టస్. వైనుండి క్రిందికి వచ్చునవి తరుచు చోటు మార్పుచుండునవి-కాల్చియా. ఎడమావయవములలో-స్పైజీలియా కుడియవయవములలో-శాంగ్వోనేరియా. కుడివైపు ప్రారంభించి యెడమవైపు అవయవములలోనికి వచ్చునవి-లైకోపోడియం. ఎడమవైపు అవయవములలో ప్రారంభించి కుడివైపుకువచ్చునవి-లెకెసిస్. కుడి భుజములో - శాంగ్వోనేరియా. ఎడమభుజములో-కెమోమిల్లా.

కుడిభుజము ఎడమమోకాలు, ఎడమభుజము కుడిమోకాలు నొప్పిగల్గుట (X) లేకేనియం. ఒకచోటినుండి మరొకచోటికి మారుచు కాపడమువలన హెచ్చునవి - పల్నటిల్లా. గొంతు పుండుతో మేహవాతపునొప్పి.—నక్సువామికా. కదలిన బాధ హెచ్చుట, నొప్పిగలవైపు వరుండిన సుఖముగనుండుట— బ్రయోనియా. పాదములు నేలమోప బాధగల్గువారి నొప్పులు— ఆంటిమోనియం క్రూడం. అతిచెమటలతో కూడిన నొప్పులు - మెర్క్యూరియస్. రోజుమార్చి రోజువచ్చుట - చైనా. కీళ్లు ఎఱ్ఱగావచి మంటతోకూడిన నొప్పులు - సల్ఫరు. చల్లనిగాలి సోకుటవలన కీళ్లు వాచి మిక్కుటమగు జ్వరముతోనుండిన-ఎకో వైట్. మగత, నాలుకచివర యెఱ్ఱని త్రికోణాకారపురంగు, కదలినకొలది బాధ తగ్గుట - రూప్టాక్సు. విరేచనములు, మేహ వాతపునొప్పులు ఒకటితగ్గిన నొకటివచ్చుట - కాలీబైక్రోమికం. కండరముల సంబంధమైనవి - యాక్టియారెసిమోసా. తడిగాలి వలన హెచ్చుట, అటునిటు తిరుగుటవలన తగ్గుట - విరేట్రం ఆల్బం. బిగించి పచ్చిపుండువలె నుండునవి-కాప్టికం. చల్లనిగాలి వల్ల బాధ హెచ్చుట, బాధవలన రోగి సొమ్మసిల్లుట— హెపార్ సల్ఫు, ఒకస్థలమునుండి ఎప్పుడును బయలుదేరుట— బెర్ బెరిస్ వల్గరిస్. మోకా లాకస్తికముగ వాచి బాధకల్గుట— స్ట్రీకాపల్. వంటకములవాసన రోగికికొట్టిన వాంతులు కల్గుటతో— కోల్చికం. పాదములు నేలమోపిన నొప్పిగనుండువారికి గనే రియా, శరీరమున జిలించినవారికి కల్గునవి - మెడోరినం. గనే

రియా జిలించుటచే వచ్చినవి చల్లగాలి తగులుటవలన రాత్రి హెచ్చునవి - సారసపరిల్లా. పగలు, వేడివల్ల హెచ్చునవి, గనే రియా జిలించుటచే వచ్చినవి - తూజా, మెడోరినం. బిగింపుతో కూడి కదలలేకుండుట, స్నాయువాతము, కటిగ్రహవాతలక్షణములు - గైకం. ఎముకలలో కల్గినవి. నొప్పిగలవైపు పరుండి నను రాత్రిపూటను హెచ్చునవి - కాలీఅయోడ్. క్రిందినుండి పైకివ్యాపించునవి చలికాలమున వచ్చునవి-ఆర్నికా. చంద్రుడు ఊణించుచున్నప్పుడును, తడిగాలి తగులుటవలనను కల్గినవి - పైటోలక్కా. మధుమారోగము గలవారిలో - లాక్టిక్ ఆసిడ్. మణికట్టులో - సెబీనా. భుజములు - ఫెరంమెట్.

100. Ring-worm తామర.

ఉదయము సాయంత్రము సల్ఫరు ఒక వారము వాడవలెను. దానివలన గుణమివ్వనిచో నేపియా ఒక వారము వాడవలెను. కొందరికి రూస్తాక్సు సల్ఫరులు మార్చి వాడిన పనిచేసెను.

101. Sciatica కటిస్నాయువాతము.

తరుణస్థితి-కోలోసింథ్ - మేహవాతసంబంధమైనది-రూస్తాక్సు. ప్రతిదినము రాత్రి యొకానొకవేళకు హెచ్చునది - ఆర్సెనికం ఆల్బం. వెక్కురోజులనుండి బాధించుచున్న-సల్ఫరు.

102. Skin-diseases చర్మవ్యాధులు.

గజ్జి, గడ్డలు, మొటిమలు, కర్పాణి మొదలగువ్యాధుల క్రింద చెప్పబడెను.

103. Sleeplessness నిద్రపట్టకపోవుట.

ముసలివారలకు—ఎకోనైట్, పెక్కుదినములనుండి - ఓపియం. అలసట జెందుటచే—యాంబ్రగ్రేషియా. శరీర మదురు చుండుట, భయంకర మైనదృశ్యములు కన్నుమూయగనే కను పించుట—బెల్లడోనా. జబ్బుగానుండుటచే—కాల్మేరియాకార్బు. మెదడు హెచ్చుగా పనిచేయుటవలన—జెల్సిమియం, కాలీఫాసు. అనేక ఆలోచనలు తట్టుచు - కాఫీ. పెందలకడ లేచి మరల నిద్రింపలేకపోవుట - సల్ఫరు పిల్లలు నిద్రింపకపోవుట - కెమో మిల్లా. ప్రాద్దుపోవువరకు మెలకువగా నుండుటచే—కాఫీ. ఎక్కువగా చదువుట, ఆలోచించుటలవలన—నక్కువామికా. మత్తుగానుండియు, నిద్రపట్టక, కలలువచ్చుచు పట్టకపోవుట— ఓపియం. దూరమున శబ్దముకల్గినను మెలకువకల్గి మరల నిద్ర పట్టకుండుట - ఓపియం.

104. Small-Pox, Chicken Pox etc.

పెద్దమ్మవారు, ఆటలమ్మ మొదలగునవి.

(1) ఎండుకొని వేడిగానుండు చర్మము, జ్వరము - ఎకోనైట్, (2) సన్ని పాతలక్షణములు—బ్రయోనియా, రూప్రాక్సు, బాప్టీషియా, ఆర్నికా.

(3) నోటివెంట లాలాజల మధికముగా ఊరుట—శ్వాస దుర్వాసనవేయుట - మెర్క్యూరియస్, బాప్టీషియా, ఆర్సెనికం ఆల్బం, ఆసిడ్ మూర్.

(4) పొక్కులు లోతుగుంటలు పడకుండ నివారింపవలె నన్న తూజా, హైడ్రాస్టిస్, మెర్క్యూరియస్ లు లక్షణగుణ్యముగా వాడవలెను.

(5) నిస్త్రాణ-ఆర్సెనిక్ ఆల్బం, కార్బోవెజ్, బాప్టీషియా. మశూచకమునకు (1) సర్త్రాసీనియా విరుగుడుగను పొక్కులు పెద్దవికాకుండ నిల్పుటకును ఎండించుటకును పనికివచ్చును.

(2) వేరియోలినుం, (3) మెలాక్రినుం వైదానివలెనే పనిచేయును.

ఆటలవ్వును మార్చెల్లినుం నిరోధకముచేయును.

105. Somnambulism నిద్రనుండి హఠాత్తుగ లేచి తెలియక పరుగెత్తుట.

ఎనకార్డియం, బ్రయోనియా, కెనబిస్ ఇండికా, కాలీఫాసు, నేట్రం మూరు, ఓపియం, ఫాస్ఫరస్, సల్ఫరు, జింకం మెట్.

106. Sore-throat గొంతుపుండు.

వాచియెట్టిగానుండుట, యెండుకొనియుండుట, మ్రింగునపుడు నొప్పి - బెల్లడోనా. గొంతు పచ్చిపుండువలెనుండి గ్రంధులువాచి నొప్పికల్గుచు, దుర్వాసనవేయుట—మెర్క్యూరియస్, జ్వరలక్షణములు, మాట్లాడలేకపోవుట, మంట—ఎకోనైట్ గాని, లెకెసిస్, ఆర్సెనిక్ లనుగాని, బెల్లడోనా, మెర్క్యూరియస్ లనుగాని మార్చి వాడవలెను. గొంతు, నిండు

నలుపువర్ణముగా మారుట - వైటోలక్కా. గొంతు పుండు పడుట, పచ్చని పొరవేయుట-కాలీబైక్రోమికం. పొగత్రాగు వారిలో కల్లు గొంతుపుండు-కాష్టికం. సవామేహరోగులలో పొడుచుచున్నట్లు నొప్పితో - ఆసిడ్ వైటిక్.

107. Spermatorrhea ఇంద్రియనష్టము.

మర్తావయవములు చల్లగానుండుట, పెక్కుమార్లు గనే రియా తగులుట, లేపనశక్తి తరుగుగలవారిలో-యాగ్నస్ కేక్టస్. నడుమునొప్పి, నడువలేకపోవుట, సాయంకాలమున స్థలన మగుట - నక్సువామికా. మర్తావయవము చల్లగానుండుట, బెజ్జమువద్ద పుండుపడినట్లు నొప్పి, లేపనశక్తి తగ్గుట-జెల్వీ మియం. అధికసంభోగేచ్ఛ, లేపనశక్తి లేకపోవుట-ఫాస్ఫరస్. బలహీనత, వృషణములలో లాగుచున్నట్లు నొప్పులు, నడుము లోను, కాళ్లలోను బలము తరుగుట, అతిసంభోగాదులవలన నీరసము-ఆసిడ్ ఫాసు. చికాకు, తలనొప్పి, వెన్నుపూస బల హీనము, నరములబలహీనత-సెలీనియం. ఇంద్రియము పల్చగా నీళ్లవలెనుండుట, నడుమునొప్పి, త్వరలో స్థలనమగుట-సల్ఫరు. లేపనశక్తి అసలే లేకపోవుట, మర్తావయవములుచల్లబడి యుండుట-లైకోపోడియం. హస్తప్రయోగము చేయుటవలన, జ్ఞాపకశక్తి తరుగుట, సభాపిరికితనము, శృంగారచర్చ చేయుట వలన (స్త్రీవిషయము) - ట్రైఫెనేగ్రియా. కొద్దిలేపనము కల్గినను స్థలనమగుట - కోనియం. అంగము పడేపడే లేచుచుండుట,

కాళ్లు బరువుగానుండుట, కొద్దిపరిశ్రమవలన ఆయాసము ఆసిడ్ ఒక రిక్.

108. Stammering నత్తి (మధ్య వచ్చినది.)

క్రమమైనపద్ధతిగా మాట్లాడునట్లు చేసిన క్రమముగా తగ్గును-కుప్రంమెట్, స్ట్రేమోనియం, సల్ఫరులు కూడ లక్షణముల ననుసరించి వాడిన మంచిపనిచేయును.

109. Sterility వంధ్యత్వము.

అధికమైన సంభోగకోరిక గలవారికి—స్లాటినా, ఫాస్ఫరస్. అధికముతుస్రావముతో—కాల్కేరియాకార్బు, నేట్రంమూరు, మిల్క్ ఫోలియం, సల్ఫరు—కొద్దిముతుస్రావము, స్తనములలో నొప్పి - కోనియం. స్తనములు ఎండుకొని చిన్నదిగా నుండుట - ఐయోడిన్. మిక్కుటముగా కుసుమ అగుచుండు వారికి-బోరాక్సు. సాధారణముగా నేట్రంకార్బు, నేట్రంమూరు, స్లాటినా, సేపియా, ఆరంమెట్, మెర్క్యూరియస్లు. పురుషులకు—కోనియం, ఐయోడిన్లు వాడదగినవి.

110. Sunstroke వడదెబ్బ.

ఔల్లడోనా, గ్లోనెన్, నేట్రంమూరు.

111. Synovitis మోకాలివాపు.

తెల్లనివాపు, చురుక్కుమనుపోట్లు - ఎపిన్. ఎఱ్ఱనివాపు, కదలలేకుండుట—బ్రయోనియా. చెమర్చుట, రాత్రి బాధ హెచ్చుట - మెర్క్యూరియస్.

112. Syphilis సవామేహము.

మెర్క్యూరీయస్ — సవామేహద్వితీయావస్థలోని గొంతు
పుండు, కొరుకు (soft) వడిశగడ్డలు, రోగి నిద్రజెంద
గనే సవామేహసంబంధమైన నొప్పులచే లేచి బాధ
పడును.

ఆసిడ్ నైట్రిక్.—చర్మము ఎముకలు పుండుపడినట్లు నొప్పితో
నుండుట, రాగిరంగుమచ్చలు, కొరుకు.

కార్బోఎనిమలిస్.—ఎఱ్ఱని రాగి రంగుమచ్చలు, గ్రంథులు
వాచుట, చిక్కిపోవుట, త్వరగా పగిలిపోయి అంచు
లలో గట్టితనము నిలిచియుండు వడిశగడ్డలు.

కాలీహైడ్రో.—నమలుచున్నట్లు నొప్పులు, పుండ్లుపడి మచ్చలు
నిల్చిపోవుట, సవామేహ తృతీయావస్థ. కొరుక (Hard.)

లెకెసిస్.—కొరుకు ప్రాకుచుండుట, నీలవర్ణముగా నుండు
పుండ్లు రాత్రి ఎముకలలో నొప్పులు, పుండ్లు గుడ్డరాపిడి
వలన నొప్పిజెందుట.

లైకోపోడియం.—నుదుట రాగిరంగుమచ్చలు, గొంతులో
కుడిభాగమున పుండు, పుండ్లు ఎన్నాళ్లు మానకుండుట,
కొరుకు (Indolent.)

హెపార్ సల్ఫు.—మబ్బరంగుగా చుక్కలు చుక్కలుగా
మూత్రము వెడలుట, మూత్రము విసర్జన చాలనేపు
వట్టుట, నిద్రలో మూత్రము విడుచుట, పుండ్లు మాన
కుండుట.

పల్సటిల్లా.—పలుమార్లు మూత్రమువిడుచుట, గర్భిణీస్త్రీలలో
మూత్రకృచ్ఛము.

ఆరంమెట్.—వృషణము వాచుట, గట్టిబడుట, ఎముకల
నొప్పులు, మూత్రము మజ్జిగవలె మడ్డితోవెడలుట,
సవాయిబిళ్లలు, సవాయికాలికస్థితి.

సారసపరిల్లా.—ఎముకలలో నొప్పులు, తలనొప్పి, మూత్ర
సంబంధ ప్రమేహలక్షణములతో చేరిన సవామేహపు,
కురుపులు.

కాలీబైక్రోమికం—పుండ్లు గుండ్రని పనిముట్టుతో లోతుగా
తొలిచినట్లు ఏర్పడుట, ముక్కు నోరు వీటియందలి
పుండ్లు.

113. St Vitus Dance నర్తనరోగము.

కుప్రంమెట్, స్ట్రేమోనియం.

114. Tetanus; Lock-Jaw

ధనుర్వాతము, హనుగ్రహవాతము.

ఎకోనైట్, బెల్లడొనా, సిక్యూటావిరోసా, జెల్స్మియం,
హయోశ్యామస్, ఇగ్నేషియా, లెకెసిస్, నక్సువామికా, ఓషియం,
రూప్తాక్సు, ఆర్నికా లక్షణములు చూచివాడుడు. ధనుర్వాతము-
రూప్తాక్సు, ఇగ్నేషియాలు మార్చి వాడుచున్న మంచిపని
చేయును. వీనినే 2 చుక్కలు డిస్టిల్డ్ వాటరులో కలిపి ఇంజక్షను
కూడచేయవచ్చును. (హైపోడర్మిక్-చర్మములో చేయునది.)

హను గ్రహవాతము—బెల్లడోనా, లెకెసిస్ లను మార్చి
వాడిన మంచి పనిచేయును.

115. Tonsillitis కంఠగ్రంధులవాపు.

వాపు, నొప్పి - బెల్లడోనా. పాలిపోయిన ముఖము,
కొవ్వుపట్టినశరీరము, కంఠగ్రంధులవాపు - కాలేక్కిరియా,
అయోడియం. వాపు, ఎఱ్ఱని రక్తనాళములు వైన వలవలె
అల్లినట్లు కనబడుట, వైవైపునకు కూడ వాపు కనుపించుట -
బ్రోమియం. రక్తము వేడిగనుండి చిక్కిపోవుట, నాడీచలనము
కంటికే కనబడుట - అయోడియం - వాచి చీముపట్టియుండుట.
మెర్క్యూరియస్ వివస్. ఎప్పుడును చీముపోయనివి - కోనియం.
గొంతులో ఎముక అడ్డుపడినట్లు గ్రుచ్చుకొనుచుండునవి—
హెపారుసల్ఫు. చిన్నచిన్న పుండ్లతో నిండినవి—తైకో
పోడియం. ప్రతిసారి జలుబుచేసినప్పుడును వాచునవి - బెరీటా
కార్బు.

116. Tooth-ache పంటిపోటు.

దంతములు చెడిపోయినవారిలో - మెర్క్యూరియస్
దీనివలన ప్రయోజనము కనుపించనిచో - స్లాంటాగోమేజర్.
చల్లనివస్తువులై నను వేడివస్తువులై నను పంటికి తగులుటచే
పోటు - మెర్క్యూరియస్, కెమోమిల్లా. పండ్లసందున యితర
పదార్థములు. చేరుటచే - ఆర్నికా. చిగురుమీద కురుపులేచు
టచే - సిలీషియా. చల్లనిగాలి తగులుటవలన - బెల్లడోనా.

వేడిచేతను, వత్తుటచేతను తగ్గుట - ఆర్సెనికం ఆల్బం, చల్లనినీరు
వలన హెచ్చుట - సైన్పిజీలియా, వేడినీరు వెచ్చదనమువలన
హెచ్చుట - నక్సువామికా. చల్లనినీరు నోటిలో పట్టియుంచు
టచే తగ్గుట - కాఫీ.

117. Typhoid సన్నిపాతజ్వరము.

జ్వరములలో చూడుడు.

118. Urinary diseases మూత్రవ్యాధులు.

a. Acute-albuminaria మూత్రమున శ్వేతధాతువు పోవుట.

జ్వరము, చలి—ఎకోనైట్. మూత్రము తక్కువగుట, హాయి
లేకుండుట - జెల్సీమియం, కేంథారిస్, ఎపిస్.

సంజా—హెల్లిబోరస్, ఎపిస్.

నిస్త్రాణ—ఆర్సెనికంఆల్బం, బలహీనము - ఆసిడ్ ఫాసు.

b. Chronic-Albuminaria or Brights disease

జ్వరలక్షణములు—ఎకోనైట్.

రక్తముతో—హెమామిలిన్, ఆర్ని కా.

సంజాతో—హెల్లిబోరస్.

తలనొప్పితో—హెల్లిబోరస్, జెల్సీమియం.

తెమల్పుట వాంతులతో—ఇవెకాక్, ఆసిడ్ ఫాస్.

డోపిరితిత్తులవాపుతో—ఫాస్ఫరస్.

ప్లూరసీ—బ్రయోనియా, డల్కమరా.

c. Inflammation of Kidneys మూత్రపిండములవాపు.

చర్మము వేడిగా నుండుట, జ్వరము—ఎకోనైట్.
మూత్రము విడుచునపుడు మిక్కిలి బాధ—కేంథారిస్. శూల,
మూత్రపుసంచి మెలితిరుగుచున్నట్లు బాధ—బెల్లడోనా. మల
బద్ధకము, మొలలు గలవారికి—నక్సువామికా. కురుపులేచు
లక్షణములు—బెల్లడోనా, హెపార్ సల్ఫు, ఆర్నికా.

ఆమవాతపునొప్పులు గలవారిలో—కోల్చికం.

d. Inflammation of the bladder మూత్రపుసంచివాపు.

జ్వరము—ఎకోనైట్.

మూత్రము తక్కువగానగుట - కేంథారిస్, పల్పటిల్లా.
నొప్పి—నక్సువామికా.

మెలిబెట్టినట్లు బాధ—డిజిటాలిస్, హయోశ్యామన్.

చీము స్రవించుట—పల్పటిల్లా, డల్కమరా.

కాలికవ్యాధి—డల్కమరా, హైడ్రాస్టిస్, మెరూక్య
రియస్, తూజా.

e. Diabetes అతిమూత్రము.

ఆసిడ్ ఫాస్—నీరసము, పాలవలె పలుమార్లు
హెచ్చుమూత్రము విడుచుట.

ఆసిడ్ లేక్టిక్—దాహము, కీళ్లనొప్పులు, పలుమార్లు
హెచ్చుమూత్రమగుట (మధుమేహం).

అసిక్ ఎటిక్ — అతిదాహము, అతినీరసము, రంగులేని హెచ్చుమూత్రము.

కొడెయిడం — మధుమూత్రము, అతిమూత్రము, అతిదాహము, ఇది వ్యాధిని పెరుగనివ్వదు.

రూప్టాక్సు — స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ తక్కువగా నుండుట, మూత్రము రంగులేక శ్వేతథాతువుతో కలిసి యెక్కువగా వెడలుట.

హెల్లిబోరస్ — నంజులక్షణములు కనుపించుట, కొద్దికొద్దిగ పదేపదే మూత్రము విడుచుచుండుట, రంగులేని మూత్రము.

యురానియం నైట్రికం — నీరసము, పులిసినవాసనవేయు అతిమూత్రము.

ఉడయము నేట్రంఫాసు 12xను, సాయంత్రం నేట్రంసల్పు 12xను వాడిన షలురకములైన యతిమూత్రములు కట్టును.

సిజిజియం జాంబోలినం — బలహీనత, అతిదాహము, స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ హెచ్చుగానుండుట, అతిమూత్రము - ఇది మధుమూత్రమును, అతిమూత్రమును తగ్గించుటలో అమోఘమైనది. దీని మదరుటించును 5, 6 చుక్కలు కొద్దినీటిలో కలిపి దినమునకు 2 సార్లు సేవించవలెను.

119. Vaccination - bad effects of

టీకాలువేయుటవలన కలుగు దుష్ఫణములు సమస్తమును తూజావలన నివారించబడును. టీకాలవలన కల్గు చీముతో కూడిన చర్మవ్యాధులకు నైలీషియా పేరొందినమందు.

120. Vertigo తలతిరుగుట.

నాడి తీవ్రముగా నుండుట, వేడిచర్మము - ఎకోనైట్. ఎక్జానిముఖము, తలపోటు—బెల్లడోనా, నక్సువామికా. పాలినముఖము, తలపోటు—సిమిసిఫ్యూగా, పల్పటిల్లా, నక్సువామికా. తెమల్పుట—పల్పటిల్లా. తెరవేసినట్లుండు దృష్టి—జెల్సీమియం, బెల్లడోనా. కనుగుడ్లు నొప్పి—సిమిసిఫ్యూగా. నరములబలహీనతవలన—చైనా, నక్సువామికా. భయము వలన—ఎకోనైట్, ఓపియం. కోపమువలన—ఇగ్నెషియా. మత్తుపదార్థములవలన—నక్సువామికా, ఓపియం.

121. Vision చూపు.

[దృష్టి యనుదానిలో చూడుడు.]

122. Vomitings and Morning sickness

వాంతులు, వేవిళ్లు.

పసరు—బ్రయోనియా, ఇపెకాక్, పోడోఫైలం. గొప్పవాతి—ఆర్సెనిక్, విరేట్రం ఆల్బం. త్రాగినవెంటనే—ఆర్సెనిక్. త్రాగినవెంటనే తినినవెంటనే—బిస్మత్. త్రాగిన

గంటకు—ఫాస్ఫరస్. కదలిన వాంతిగట్టుట—ఆర్సెనిక్. కల్లె వాంతి - కెమోమిల్లా, నక్కువామికా, ఇపెకాక్. పుల్లనివాంతి—హెపార్ సల్ఫు. పుల్లని లేక చేదువాంతి, చొంగకారుట, శ్లేష్మము కక్కుట, శ్లేష్మము దారములవలె సాగుట - ఐరిస్. దెబ్బతగులుటవలన—ఆర్ని కా, బెల్లడోనా, లెకెసిస్. ప్రయాణములో - కాక్సులస్, నక్కువామికా. ఓకరింత, వాంతి—ఇపెకాక్, నక్కువామికా (N. V.)

123. Warts అనికాయలు.

బటాణీగింజవలె పులిపిరికాయలు, మాంసపుకూడికలు - తూజా. చేతులపై పులిపిరికాయలు గలవారికి ఫెరం పిక్ రిక్ (రోజు కొక మోతాదు.)

124. Whitlow and Felon గోరుచుట్టు, కణుపుజెష్ట.

వాపు, పోటు—బెల్లడోనా. వాపు తగ్గక బాధ అమితముగానున్న - హెపార్ సల్ఫు. హెపార్ పనిచేయక యింకను బాధించుచు పుండు ఎముకలోనికి వ్యాపించుచున్నట్లు తోచిన—సైలీషియా. సైలీషియావలన లాభము కనుపించనిచో సల్ఫరుతో మార్చి వాడవలెను. బాధ హెచ్చుగానుండి వాపు నిండుయెరుపుగాగాని, నీలముగాగాని యుండిన—లెకెసిస్. నల్లగానుండి మంటతోకూడియున్న—ఆర్సెనిక్ ఆల్బం. ఆర్సెనికం ఆల్బం 3 మోతాదులు వాడిన లాభము కనుపించనిచో కార్బో వెజ్ తో మార్చి. వాడవలెను. వ్రేలంతయు వాచియున్న.

రూప్రాకృ. పగిలి మాంసపు ముక్కవలె నుండి మానకున్న ఆసిడ్ వైట్రిక్.

125. Whooping-cough గోరింతదగ్గు.

ముఖము ఎఱ్ఱబడుట, ఆకస్తికముగ దగ్గు తెరవచ్చుట, కల్లె పడకపోవుట - బెల్లడోనా. అత్యధికమగు ప్లేష్చముతో- ఆంటిమోనియం టూర్. దగ్గు క్రమముగ హెచ్చి అవయవము లలో చిక్కబట్టుట-కుప్రంమెట్. తెమల్చుకొనుట, వాంతిజేసు కొనుట-పల్పటిల్లా, డ్రోసిరా, ఇవెకాక్, కుప్రం, కోనియం. కాలికవ్యాధిగా మారుట, దగ్గినపిమ్మట వాంతియై దగ్గుతెర తగ్గుట—డ్రోసిరా. ముక్కునుండి దగ్గునపుడు రక్తముకారుట-ఆర్నికా, డ్రోసిరా, డిపిరితిత్తులు వాచుట—ఆంటిమోనియం టూర్, బ్రయోనియా, ఫాస్ఫరస్. రాత్రిపూటనే దగ్గుతెర వచ్చుట, ఆహారము వెళ్లిపోవుట—కోనియం.

126. Women-diseases స్త్రీలవ్యాధులు.

a. Chlorosis—

లోకాక, దగ్గుగలవారికి ఫెరంమెట్. కాలేరియా కార్యులనుగాని, ఫెరంమెట్, ఫాస్ఫరస్లనుకాని మార్చి వాడవలెను. రాత్రి చెమటలు, నీళ్లవిరేచనములు, అస్వాభావికసంభోగదోషములు—ఫాస్ఫరస్. నెమ్మది స్వభావము, పల్పనిశరీరము గలస్త్రీలు, స్థానచలనము చెందుచుండు మేహవాతపునొప్పులు, బహిరంగ

మైన గాలిలో హాయిగానుండుట, కుసుమ, పిక్కలలో నొప్పులు - పల్నటిల్లా. చర్మము మురికిగను, జిడ్డుగనుండు వారికి - నేట్రంమూరు. తరుచు శూల గల్గుట, చేతులు కాళ్లు చితుకగొట్టినట్లు నొప్పులు - హిస్తీరియా సం॥ తల నొప్పులు - నేపియా, నిస్త్రాణ, ముఖము వైభాగమున ఉబ్బు-ఆర్సెనిక్. పాలిపోయినముఖము, చిక్కినశరీరము, నరములబలహీనత - చైనా.

b. Dysmenorrhoea ఋతుశూల.

సిమిసిహ్యుగా.— మేహవాతతత్వరోగులకు సంభోగము సహింపలేనివారికి కల్లు శూల, పొట్ట ఖాళీయైనట్లు తోచుట, గర్భములో నెడమభాగమున నొప్పి.

బెల్లడోనా.—క్రిందికి అదుముచున్నట్లు నొప్పులు, కోయు చున్నట్లు, పొడుచుచున్నట్లు మెరుపువలె వచ్చు నొప్పులు.

సెపియా.—దిగలాగుచున్నట్లు నొప్పులు, తలనొప్పి.

పల్నటిల్లా.—వమనములు, చలి, ప్రావము నల్లగ ముద్దలుగ రంగులేక నీళ్లవలె మారుచుండుట, ఆలస్యముగ (నెల గడువుదాటి) బహిష్టయగుట.

జెల్మియం —ముఖము కన్నులు ఎఱ్ఱబడుట, బాధ అధికముగా నుండుట, తలనొప్పి తప్పక వచ్చుట, గొంతు నొప్పి, వాంతులు.

కాల్కేరియాకార్కు.—నరములబలహీనత, పాలిపోయిన
ముఖము, కాళ్లుచేతులు చల్లగనుండుట.

కాలోవైలం.—ప్రేవులకు గుదమునకు వ్యాపించు ఈడ్పు
నొప్పులు.

కాలిన్సోనియా — మొలలు, మలబద్ధకము గలవారిలో

సక్కువామికా.—నడుములోనుండి నొప్పి తొడలలోనికి
పొడుచుచు—దీనిని ఋతుదినములకు వారముముందు
నుండి వాడవలెను.

కెమోమిల్లా.—తెల్లని ఆకుపచ్చని అజీర్తినిరేచనములు, భరిం
పలేనంతశూల!

సల్ఫరు —తలనొప్పి, నడుమునొప్పి, కడుపునొప్పి, మొలలబాధ
గలవారికిని, చాలాకాలమునుండి యీబాధ కల
వారికిని.

కాల్కేరియా.—సల్ఫరు వాడిన 10 దినములకు (మధ్యదిన
ములలో) వాడినతరువాత నెలలో వచ్చుబాధ తీవ్రత
తగ్గును.

c. Leucorrhoea కుసుమ.

వెన్నపూసవలె తెల్లగా నొక్కొక్కప్పుడు మంటతో
వెడలుట—పల్పటిల్లా. పల్పటిల్లాతో కాల్కేరియాకార్కు
మార్చి వాడవలెను. పసుపుపచ్చని నీళ్లవంటి ప్రావము-
క్రిందికేదియో యోనినుండి జారుచున్నట్లు నొప్పితో

నుండుట - సెపియా. చిక్కని ఆకుపచ్చని మంటగలిగించు. స్రావము-రాత్రి వేళ హెచ్చుగనగుట-మెర్కూరియస్ అధికముగు స్రావము, నీరసము - చైనా. దురద, పుండు పడినట్లు నొప్పితోగూడిన స్రావము - క్రియసోటం. ఋతు పునకు బదులు పచ్చని దుర్వాసన గలస్రావము, యోని వాపు, మంట—నక్కువామికా. కాన్పునొప్పులవంటి నొప్పులతో పచ్చనిస్రావము, స్రావము తగిలినచోట మంట - ఇగ్నేషియా. కాలేయ జఠరదోషములతో ముక్కలు తీగలు కల పచ్చనికుసుమ - హైట్రాస్టిస్. బహిష్టు స్నానము చేసినతరువాత పచ్చగా నధికముగా నగుట - ఆసిడ్ ఫాస్. యోనియందు మంట. యోని నుండి వాయువు వెడలుట. (బ్రోమియం) ఆర్పు. అరి కాళ్లు అరిచేతులు యోని వీటియందు మంటలతో సల్ఫరు, ఎడమ అండాశయములో నొప్పి బహిష్టులో కొద్ది ఋతుస్రావము—తూజా. కొద్దిశబ్దమునకే యులికి పడువారికిని కోడిగుడ్డుసొనవలె స్రావము హెచ్చుగా నగువారికిని—బోరాక్సు. కుసుమ చీలమండలవరకు నీళ్లు వలె కారుచుండిన—అయోడియం.

d. Menorrhoea అధికఋతుస్రావము.

ఎఱ్ఱగ వేడిగనుండు రక్త స్రావము, కాన్పునొప్పులవంటి నొప్పులతో స్రావము, రక్తాధిక్యత గలవారిస్రావము. బెల్లడోనా. అతిసంభోగమువలన, కడుచిన్నతనముననే

పుష్పవతియగుటవలన, 15 దినములకే బహిష్టు అగుట వలన, నల్లనిరక్తము వెడలుచుండిన—స్లాటినా. మిక్కిలి బలహీనత జెందుచుండిన—చైనా. తెమల్చుకొనుచు-ఇగ్నేషియా. సులభముగ జలుబుచేయుచుండుట కాళ్లు చల్లగ నుండుట—కాల్కేరియా కార్బు. ప్రత్యేకలక్షణములు కనుపడనిచో—ఇపెకాక్.

e. Menses-Retarded ఋతువు ఆగిపోవుట.

భయమువలన, శీతమువలన, ఉద్రేకము కల్గుటవలన - ఎకోనైట్. కాళ్లుచేతులు తిమ్మిరి, చురుకులు గల వారిలో - ఎపిస్. కదలుటచే యోనిలోనొప్పి, ఋతువు కావలసినదినములలో ముక్కువెంట రక్తస్రావమై—బ్రయోనియా. అజీర్తితో కూడిన రక్తక్షీణస్త్రీలకు—చైనా. జ్వరమువలన శీతమువలన, ఉద్రేకము చెందుట వలన ఋతువు ఆగి పొట్టలో నొప్పికల్గుట. నొప్పి తొడలలోనికి గుండెలలోనికి పొడుచుచుండుట—సిమిసి ఫ్యూగా. ఋతువునకుబదులు కుసుమ స్రవించుట, ఋతు కాలమున దుర్బలత, ఋతువు 4, 5 బొట్లు కనుపించి యాగుట, గుండెలో నులినొప్పి - కాక్యూలస్. కొద్ది వయస్సు, క్రిందిరెప్పక్రింద ఉబ్బు, పాలినముఖము, కొద్దిగా ఋతువుగుట—కాలీకార్బు. ఋతుశూల గల వారికి—కాలోపైలం. తలనొప్పి, చలి, తరుచుగా శరీరమునకు వేడితగులుచుండుట-నెసియా. శరీరమున అధిక రక్తము గలవారికి ఋతువు ఆగి, ఆకస్తికముగ రక్తపు

పోటు కల్లుట—బెల్లడోనా. ఆకుపచ్చని లేక బూడిదవర్ణ ముఖమా గలవారికి-ఫెరం మెట్.

127. Worms పురుగులు (విరేచనము వెంట పడుట.)

సాధారణముగా - నినా, నైజీలియా, నేట్రం ఫాసు. గుండ్రనివి - రాత్రి స్టేనం, ఉదయం వివోలా, ఒడోరేటాలు వాడవలెను. టేప్ వలె నుండునవి-ఫిలిక్సుమాన్ రెండుపూటల వాడవలెను.

128. Wry-neck మెడబిగింపు.

తరుణస్థితి-రూప్తాక్సు, రూటా, కాలికము, యామ్ములన్ హిప్, నక్కునామికా.

129. Yawnings ఆవలంతలు.

ఇగ్నేషియా—హిప్టేరియా లక్షణములతో.

జెల్మియం—బద్ధకము, మత్తు, చలి, నీరసము, వణుకుతో.

130. Yellow-fever పచ్చజ్వరము.

జ్వరములు చూడుడు. (ఇది వెస్టు ఇండిస్ లో కల్లును.)

ఇది ఎకోనైట్, బెల్లడోనాలుగాని ఆర్సెనిక్, లెకెసిన్లుగాని ఆర్సెనిక్, అర్జెంటం నైట్రికములుగాని మార్చి వాడిన తగ్గును.

శ్రీ ర స్తు.

హోమియోపతి గృహవైద్యము

౩ వ భాగము—ముఖ్యవిషయములు.

సారూప్యపథశాస్త్రమున ఆయుర్వేదవిధానమునందలి వాతపిత్తశ్లేష్మములవలె సోరా, సైకోసిస్, సిఫిలిస్ అను మూడు దోషములు కలవు. ఇవి మానవప్రకృతుల జన్మాది యాశ్రయించి యుండును. ఆయుర్వేదవైద్యమున వాతదోషమునకు ప్రాధాన్యమిచ్చినట్లు ఈవిధానమునందును సోరాదోషమునకు ప్రాధాన్య మిచ్చియున్నారు. ఇయ్యదియే మిగిలిన రెండుదోషములను నడుపుచుండు (పిత్తః పంగు కఫః పంగు పంగవో మల థాతవః, వాయునా యత్ర సీయంతే తత్ర గచ్ఛంతి మేఘవత్.) ను. ఈదోషత్రయము (సోరా, సైకోసిస్, సిఫిలిస్లు వాతపిత్తశ్లేష్మములు) స్థానాశ్రయవిభేదమువలన ననేకదోషవికారములను కలిగించును.

Psora సోరాదోషమువలన నరములబలహీనత, మూర్ఛ, అపస్తాంసము, మానసికవ్యాధులు (ఉన్మాదముమొదలగునవి), నపుంసకత్వము, వాతవ్యాధులు, అంతరవ్రణములు, మొలలు, వంధ్యాత్వము, మూత్రకృచ్ఛము, చిడుము గజ్జి కురుపులు

మొదలగునవి జనించును. ఈదోషము ప్రధానముగాగ తత్వములకు సల్ఫరు, సోరినం, కాల్కుకార్బు, లైకోపోడియం, సిలికా, హెపార్, నేట్రంమూరు, గ్రావెటిన్, ఆర్సు, కాప్టికం, సేపియా, నైట్రిక్ ఆసిడ్, అయోడ్, లెకెసిన్, ఫాస్ఫరస్ మొదలగునవి ముఖ్యములు.

N. B. సోరాదోషమును నశింపజేయుటకు వాడుమందులను ప్రాతఃకాలము, గర్భావస్థ, ఋతువైన 5-వ దినము ఋతుసమయము ముఖ్యసమయములు.

ఋతువుదినములకు ముందుగను తరువాతను వీనిని నిషేధింపవలెను.

Sycosis సైకోసిస్ పూయమేహము శరీరమున జిలించుటచే సంభవించును. ఈతత్వమున చేరినవారికి శరీరమున నకారణముగ పులిపురికాయలు జనించుట, అప్పుడపుడు ఎఱ్ఱని దద్దుర్లులేచుట, స్త్రీలకు కుసుమవ్యాధులు కలుగుట, ప్రదర వ్యాధులు, మూత్రాశయస్రావములు, స్రోతస్సులనుండి రక్తస్రావములు, ప్రమేహపిటికలు, మధుమేహోపద్రవములు, రాచవ్రణములు, పుట్టవ్రణములు, యెఱ్ఱని మొటిమలు, పొక్కులు, బట్టతల, తామర, కీళ్లనొప్పులు, మేహవాతపునొప్పులు, జీర్ణకోశవ్యాధులు కలుగును. ఈరోగికి తూజా, మెడోరినం, పల్సు, ఆసిడ్ ఫాస్, సిలీషియా, హెపార్ సల్ఫు, నేట్రం మూరు, అరైంటం నైట్రికం, ఆర్సు, కాప్టికం, నక్సువామికా, కాలీబైక్రోమికం, సేపియాలు ముఖ్యములు.

Syphilis సిఫిలిస్ తత్వమువారికి మర్తావయవముల మీద పొక్కులు కురుపులు బిళ్లలు రాగిరంగువంటి మచ్చలు ఏర్పడుట, లూటీలు, గండమాలలు మొదలగునవి జనించును. ఈరోగులపై మెర్క్యూరియస్—సాల్, హెపార్, ఆసిడ్ వైట్రిక్, నేట్రంమూరు, సిలీషియా, ఆర్పు, లెకెసిన్, లైకో పోడియం, కాలీబైక్రోమికములు మంచి పనిచేయును.

N. B. ఒకవ్యక్తి వ్యభిచారవృత్తిలో చేరనివాడైనను, ఈరోగబీజములు రోగితత్వమున కనుపింపవచ్చును. ఏలనన రోగి పూర్వులెవ్వరైన నీసైకోసిస్, సిఫిలిస్ దోషములు కలవారై యుందురు.

కుడియవయవములపై పనిచేయుమందులు.

ఆరంమెట్, అర్జెంటం వైట్రికం, ఎపిస్, బెల్లడోనా, బాప్టీషియా, బ్రయోనియా, కేంథారిస్, కోలోసింథ్, కాలెక్రియాకార్బు, చెలిడోనియం, లైకోపోడియం, నక్సువామికా, పల్నటిల్లా, నెకేలే.

ఎడమవైపు పనిచేయునవి.

ఎస్ఫిటిలా, అర్జెంటం వైట్రికం, కాప్సికం లెకెసిన్, ఫాస్ఫరస్, సిలీషియా, సల్ఫరు.

x అడ్డదిడ్డముగా (డయాగ్నోస్) నుండునొప్పులు-ఎగేరి కన్, ఫాస్ఫరస్.

Times of fevers జ్వరము తగులుకాలములు.

మథ్యాహ్నము 1 గం|| ఫెరం, 2 గం|| కాలేక్రియా
కార్బు, లెకెసిస్, 3 గం|| యాపిస్, చైనాసల్ఫు. 4 గం||
ఎయిస్కు. 5 గం|| చైనా. సాయంత్రము రాత్రి-ఇపెకాక్.

అర్ధరాత్రి—ఆర్సెనికం, నక్సువామికా.

ఉదయము-1, 2 గం|| ఆర్సెనికం, 3 గం|| తూజా, 4 గం||
ఫెరం, 5 గం|| చైనా, 6-7గం|| పోడోపైలం, 7-9 గం|| యూః
టోరియంపెర్లు, 9-11 గం|| బాప్టిషియా, నేట్రంమూరు, 11గం||
క్వేక్స్.

ప్రతి 3 వ 7 వ రోజుకు తలనొప్పి-యూపటోరియం
పెర్లు. ప్రతి 7 వ 14 వ రోజునను, రోజుమార్చిరోజును.
చైనా.

Sight దృష్టి.

రేచీకటి-చైనా, లైకోపోడియం, నైట్రిక్ ఆసిడ్. దివాంధ
త్వము-ఫాస్ఫరస్, స్ట్రే మోనియం.

Longsight దూరపువస్తువులు మాత్రము కనబడుట.

అర్జెంటం నైట్రికం, కోనియం, కాలేక్రియా కార్బు,
పెట్రోలినుం, నేపియా, నైలీషియా.

Shortsight దగ్గరవస్తువులు మాత్రము కనబడుట.

ఆసిడ్ ఫాసు, ఎనకార్డియం, వైనా, కార్బోవెజ్, యూఫ్రేషియా, పల్పటిల్లా, పెట్రోలియం, రూటా, సల్ఫరు. వస్తువులు తలక్రిందుగా నున్నట్లు. బెల్లడోనా, కాలీకార్బు. కుడిసగము కనబడకపోవుట—కాక్యులస్, కాలేరియా కార్బు, ఆయోడియం, లైకోపోడియం. ఎడమసగము కనబడకపోవుట—సిక్యూటావిరోసా, నేట్రంకార్బు, కాలేరియాకార్బు. వైవైపు సగము కనబడకపోవుట—ఆరం, ఆర్సు, కేంఫ్, డిజ్. క్రిందివైపు కనబడకపోవుట ఆరం, సల్ఫు. ఒకటి రెండుగా కనబడుట - సెనీగా, జెల్సీమియం.

Pulse-beat నాడిచలనము.

బలము గలిగి నిండుగా నుండునవి.—ఎకోనైట్, ఆరం, బెల్, ఓపియం.

ఎగురుచుండునాడి.—ఎకోనైట్, ఆర్ని కా, ఆరం, స్లంబం.

వణుకుచుండునాడి.—ఆంటిమోనియం టార్ట్రు, కాలేరియా కార్బు, నైపజీలియా, ఆర్సెనికం, సిక్యూటా, విరోసా, బెల్లడోనా, జెల్సీమియం, రూప్టాక్సు, సేపియా.

జంటదెబ్బలు.—బెల్లడోనా, ఫాస్ఫరస్, స్ట్రెమోనియం.

లుప్తనాడి—కార్బోవెజ్, కుప్రంమెట్, ఆర్సెనికం, ఇపె కాక్, విరేట్రంకల్బం, ఓపియం, సెకేలే, మెర్క్యూరియస్, సిలీషియా, రూప్టాక్సు, ఆసిడ్ ఫాసు.

అగిఅగి కొట్టుకొనునట్టి నాడి—(సవిరామనాడి)—కార్బోవెజ్, డిజిటాలిస్, మెర్క్యూరియస్, సెకేలే, లైకోపోడియం,

నేట్రం మూరు, సైప్రీలియా, ఎకోనైట్, బెల్లడోనా, నక్సువామికా, ఆసిడ్ ఫాసు. (మానసికపరిశ్రమ, శోకము, నిరాశ, పనిలేకపోవుట, కోపము మొదలగు వానివలన నాడి విరామమగును.) 3, 4, 5, 6, 7 దెబ్బలు స్పష్టముగా కనుపడనప్పుడు-ఆసిడ్ మూర్, డిజిటాలిస్.

విషమనాడి.—(హెచ్చుతగ్గులు)-ఆర్నికా, ఆర్సెనికం, ఆరం మెట్, కేక్టస్, డిజిటాలిస్, లెకెసిస్, లైకోపోడియం, ఆసిడ్ ఫాసు, నేట్రంమూరు, సైప్రీలియా.

వేగముగలనాడి.—ఎకోనైట్, ఆంటిమోనియం టార్, బెల్లడోనా, జెల్సీమియం, లైకోపోడియం, ఫాస్ఫరస్, డిజిటాలిస్, ఉదయమున వేగము-ఆర్సెనికం, సల్ఫరు. మెల్లగ కొట్టుకొనుట-కేంఘర్, డిజిటాలిస్, జెల్సీమియం. ఒకప్పుడు వేగము, మరియొకప్పుడు మెల్లన-జెల్సీమియం, డిజిటాలిస్.

రాడిమ్యదువు, ఆణచబడుట.—ఆర్సెనికంఆల్బం, జెల్సీమియం, పెరంమెట్, ఫాస్ఫరస్.

కఠినమగునాడి.—ఎకోనైట్, బెల్లడోనా, బ్రయోనియా, హయోశ్యామస్, స్ట్రెమోనియం, ఆంటిమోనియం, టార్ట్ర, కేంఘారిస్, కేక్టస్, చైనా, డిజిటాలిస్, లెకెసిస్. హెపార్ సల్ఫు, మెర్యూరీయస్, సల్ఫరు, నక్సు వామికా, ఫాస్ఫరస్, సేపియా, సిలీషియా.

క్షీణమై చంచలమై దారమువలె నుండునాడి.—ఆర్యేనికం
ఆల్బం, ఆరంమెట్, ఆసిడ్ ఫాసు, కేక్టస్, కేంఫరు,
డిజిటాలిస్, థెరంమెట్, జెల్సీమియం, లెకెసిస్, ఫాస్ఫ
రస్, పైజీలియా, విరేట్రం ఆల్బం. హృదయచలనము
కంటె నాడీచలనము మృదువైనప్పుడు—డిజిటాలిస్,
డల్కమరా, సెకేలే, విరేట్రం ఆల్బం.

వ్యాధినిరోధక కౌషధములు.

కొన్ని కొన్ని వ్యాధులలో వ్యాధినిరోధకౌషధములను
ప్రాసియుంటిని. అవియేగాక ఏతరుణమున పెక్కుండ్రయందు
ఏసమానలక్షణములు, కలరోగములు జనించునో యాసమాన
లక్షణములకు సారూప్యతకలమందు వ్యాధినిరోధకౌషధముగా
పనిచేయును. లక్షణములు కుదరనిచో వ్యాధినిరోధకౌషధ
మని చెప్పబడినమందు కూడ పనిచేయజాలదు.

వస్తుదోషములకు విరుగుళ్లు.

తేయాకు—చైనా.

కాఫీ—ఇగ్నెషియా, టీ.

పంచదార—అర్బెంటం నైట్రికం

ఉప్పు—ఫాస్ఫరస్.

లోహము—పల్నటిల్లా.

లోహములు—హేపార్ సల్ఫు.

సీసము—ఎల్యూమినా.

సిల్వర్ నైట్రేట్—నేట్రం మూరు.

కైవినా—ఆర్పు, ఇపెకాక్, పల్పు, నేట్రంమూరు.

నాభి—సల్ఫరు.

మూలికలు—నక్కువామికా.

పాదరసము—హెపార్ సల్ఫు, నైట్రిక్ ఆసిడ్, అయోడియం.

పాషాణము—కేంథరు, చైనా, హెపార్ సల్ఫు. అయోడియం, ఇపెకాక్, నక్కువామికా, విరేట్రం ఆల్బం.

నల్లమందు—అవెనసతీవా (ఇది అలవాటును కూడ తగ్గించును) బెల్, ఇపెకాక్, నక్కువామికా.

మత్తుగలిగించువానికి—యెసెటిక్ ఆసిడ్.

పొగాకు—ప్లాంటాగో (వాడుకను కూడ తగ్గించును.)

పైకివాడుమందులు—(మదరు టింఛర్లు.)

1. Amyl-Nitrosum ఎమిల్ నైట్రోసు — వీనిని దూచిపై 2 చుక్కలు వేసి హిస్టీరియా, మూర్ఛ, యీడ్పువాతము మొదలగువాటిలో వాసనచూపిన మత్తు వదలివేతురు మత్తుపదార్థముల మత్తునుకూడ తొలగించును.
2. Apis ఎపిస్.—తెల్లనివాపులు, యెఱ్ఱనివాపులు, విషపురుగులకుట్టు, గట్టిబడినవృషణములు వీనికి టింఛరునుగాని

1 భాగంమందు 1 భాగం నీరు కలిపి (1—1)గాని పట్టించవలెను.

3. *Arnica* అర్నికా.—దెబ్బలు, గాయములు, పడకపుండ్లు, చెప్పువత్తుళ్లు, త్వరలో పెరుగని కురుపులు, ఆనికాయలు, స్వారివలన కల్లువాపులు వీటికి 10 రెట్లు కాగి చల్లారిన నీళ్లలో కలిపిగాని, టించరునేగాని పట్టించవలెను. చర్మము చిలికినవాటిలో దీనిటించరును పట్టించరాదు. ఇది కొబ్బరినూనెలో కలిపి తలకు వాడుకొనిన అకాలమున వెండ్రుకలు నెరియుట, రాలిపోవుట, బట్టతలయగుట మాన్పును. వెండ్రుకలను కోమలముగ పెంచును.

4. *Belladonna* బెల్లడోనా.—ఎఱ్ఱనివాపులు, మాంసగ్రంధులవాపులు, గాలిబిళ్లలు, చీముపట్టనికురుపులు వీటికి పట్టించిన తగ్గును.

5. *Bellis-Perennis* బెల్లిస్ పెరిన్నిసు.—ఎముకలు స్వస్థానము తప్పినను, విరిగినను పట్టించి కట్టుకట్టవలెను. దీనిని అందముచెరుచు పుట్టుమచ్చలకు పట్టించిన క్రమముగా హరించును. దీనిని 1 వ పౌలెన్నీలో లోపలికి వాడిన బెణుకునొప్పులు ఇరుకునొప్పులు, మేహవాతపు నొప్పులు, హస్తప్రయోగము చేయువారిదోషములు, శరీరమంతటను కురుపులులేచుట, చితుకగొట్టినట్లు నొప్పులు తగ్గును.

6. **Badiaga బేడియాగా.**—మాంసగ్రంథులవాపునకు దూది తడిపి పైనవేసి కట్టవలెను. దీనిని పొటెన్సీలలో లోనికి వాడిన మాంసగ్రంథులవాపులు, స్తనములపై బయలుదేరు పుట్టవ్రణము (కోనియం, కార్బోయనిమలిస్) కండరములు నలుగగొట్టినట్లు నొప్పులు తగ్గును.
7. **Bryonia బ్రయోనియా.**—మెడ వంగకపోవుట, నడుము కీళ్లు ఛాతీసంబంధ మగుమేహవాతపు నొప్పులు హరించును.
8. **Calendula కేలెండ్యులా.**—పుండ్లు, వ్రణములు, నరుకులు బొబ్బలు మొదలగునవి. చీముపట్టినపుడు ఈమందు తో (1-10) లోషనుచేసి కడిగి కట్టుకట్టిన చీము హరించును. దీనిని కొబ్బరినూనెలోగాని, గ్లిసరైనులోగాని (1-4) కలిపి వాటికి పట్టించవచ్చును.
9. **Camphor కేంఫర్.**—ఫిట్టు వచ్చి పడిపోయినపుడు దీనిని దూదిపై కొద్దిగ వేసి వాసనచూపినయెడల తెలివి వచ్చును. అరిచేతులు, అరికాళ్లు మిక్కిలి చల్లగానున్నప్పుడు, పిక్కలు లాగుచున్నప్పుడు, తిమ్మిరెక్కినపుడు దీనిని పట్టించి మర్దించవలెను. జలుబుచేసిన ముక్కుపై పట్టించవలెను. దీనిని పొటెన్సీలలో లోపలికివాడిన శరీరమంతయు మంచువలె చల్లగానగుట, కలరాలక్షణములు, నీళ్లురేచనములు, కలరాలో మూత్రము బంధించుట, జలుబుయొక్క ప్రథమావస్థ, చలి, తుమ్ములువచ్చుట, ముక్కునుండి రక్తముకారుట మొదలగునవి తగ్గును.

10 Euphrasia యాఫ్రేషియా.—దీనిలోషనుతో కండ్లు కడిగినను, కండ్లలో లోషనుచుక్కలు వేసినను, పుసి కట్టుట, నీరుకారుట, వాపులు, ఎటుపులు, కలకలు, పువ్వులు మొదలగునవి మాన్పును-లోపలికి వాడినచో వైన వ్రాయబడిన కంటివ్యాధులు, ముక్కునుండి నీళ్లు కారుట, జలుబుతోకూడిన తలనొప్పి, విరేచనబద్ధకము తగ్గించును.

11 Hydrastis హైడ్రాస్టిస్.—సవాయి, కొరుకుపుండ్లు చెవి రోగములు వీటిలో నీళ్లలో (1-10) కలిపిగాని (1-4) కొబ్బరినూనెలో కలిపిగాని, గ్లిసరైన్ (1-4) కలిపిగాని పూయవలెను. దీనిని లోపలికి వాడుచో నెమ్మదిగా జీర్ణమగుట, విరేచనబద్ధకము, స్తవములలో పుట్టప్రణములు బయలుదేరుట, కత్తితో పొడిచినట్లు బాధలు కలుట, పసుపుపచ్చని చిక్కనితీగవలె సాగుకుసుమ, శ్లేష్మములు వెడలుట, నాసికారంధ్రములు పుండ్లుపడుట, బహిష్టుకు పిమ్మట అధికమగు కుసుమ మొ|| తగ్గును. కుసుమ, శైగరోగములలో దీనిలోషనును విచికారి చేయవలెను.

12. Iodium అయోడియం.—బుడ్డ, స్తీహమువాచుట, వీనికి 3 రోజులకొకసారి వైకిరాచిన తగ్గును.

13. Plantago ప్లాంటాగో.—పుప్పి, పంటినొప్పి, చెవిపోటు, పాముకాటు, ఆసనముతీపులకు దీనిటించరును వీలు ననుసరించి వాడవలెను. దీని లోపలికివాడిన వైవ్యాధులును, లాలాజలము హెచ్చుగా పూరుచుండుటను,

పుగాకు వాడుకచే కల్లు నరములదోషములను తగ్గించును. ఇది పుగాకుఅలవాటును మాన్పును.

14. Rhus-Tox రూస్టాక్సు.—మేహవాతపునొప్పులు తగ్గించును.

15. Thuja తూజా.—మెత్తనికాయలు, పులిపిరికాయలు, ప్రమేహరోగులలో కల్లు మేహవాతపునొప్పులు, కీళ్లనొప్పులు మొదలగువానికి అమోఘముగా పనిచేయును.

Liniments.—లినిమెంట్లు.—

ఆర్నికా
బ్రయోనియా } మేహవాతపునొప్పులను తగ్గించును.
రూస్టాక్సు

కోనియం
నక్సువామికా } వెన్నెముకదోషములు హరించును.

ఎకోనైట్
బెల్లడొనా } గొంతునొప్పి, ముఖము నరములనొప్పుల నణచును.

జెల్మియం—మెడనరము బిగింపు తగ్గించును.

క్రైసోటీనం—ఏనుగగజ్జి, తామర నివారించును.

హమామిలిస్, లినిమెంటు రక్తస్రావములకు, మొలలకు అత్యుత్తమమైనది.

